MEDYA GÜNEŞİ
Haber –Yorum Gazetesi 16-30 Nisan '94 Sayı: 48 Yıl: 7 12.000 TL

Gazetemize baskılar sürüyor

Gazetemizin Adana bürosu 11 Nisan tarihinde polislerce basıldı. Arşivimize el koyan polis, büroda bulunan okurlarımızın kimlik tespitini yaparak 3 saat boyunca büromuzda karakol kurdu.

Gazetemizin Diyarbakır temsilcisi Hamdullah Akyol, 22 sendika yöneticisi ve dergi temsilcisi ile beraber yargılandığı Diyarbakır Demokrasi Platform'u davasında DGM tarafından 20 ay hapis ve 208 milyon para cezasına çarptırıldı.

Şiddetin ekonomik iktidarı çöktü

Ekonomide Kürdistan Depremi

✓ Savaş harcamaları bütçeye sığmaz olunca, 24 Ocak'tan 14 yıl sonra IMF'yle "sil-baştan"...

✓ Hükümet "istikrar" önlemlerine başvurdu, yüzde 100'lük zamlardan sonra işten atmalar başlıyor, KİT'ler satılıyor.

✓ Onbinlerce işçi ve memur "istikrar paketi"ni sokak ve işyeri eylemleriyle protesto ediyor. ■ Sayfa 2-8

Cephe Platformu 6. toplantısını yaptı

Platform etkin bir eylemliliği önüne koydu

Cephe Platformu, 10 aylık çalışma süreci içinde 8-9 Nisan 1994 tarihinde gerçekleşen görüşmeyle 6. toplantısını yaptı. Toplantı sonrasında yayınlanan bildiride geçmiş dönemde ortak davranış ve eylem birlikleri geliştirilememiş olması olumsuzluk olarak değerlendirildi.

■ Sf 3'de

Êrîşên li ser çapemeniya Kurdî berdewamin:

"Ozgur Gundem" hat girtin

Piştî mohrkirina deriyê rojnameya "Ozgur Gelecek"ê, "Ozgur Gundem" jî, ji bo 15 rojan hat girtin. Herwiha rojnameya "Ozgur Gundem", wek hemû rojname û kovarên Kurdan ên din, bi sedemên "cudaxwazî"yê tê komkirin, di derheqê berpirs û nivîskarên wê de dawe tên vekirin û tên kuştin. Ev serê heyvekêyê jî, nûçegîhanê wê yê Urfa Nazim Babaoglu wenda ye û heta nuha tu salix jê nehatiye sitendin.

■ Sf. 7'de

Erîşek dirindane

Leşkerê Tirkî careke din bi mahna taqîba pêşmergên PKK'ê di 12'ê Nîsanê de, ji hewa û ji reşayiyê de êrîş bir ser Kurdistana Başûr û bi dirêjayiya 25 kîlometran bi nav xaka wê de çû.

Li gor agahdariyên ji herêmê tên Leşkerê Tirkî bi sedan bi firok û helîkopterên cengê, bi hezaran komandoyên bi taybetî perwerdekirî û çekên giran, gund û navçeyên Kurdistanê bombardiman û wêran dike. Di encama van êrîşan de gelek kes hatin û kuştin û birîndar kirin.

Wek ajans radighênin wê leşkerê Tirkî heta dawiya havînê li herêmê bimîne û wê "operasyon"ên xwe bidomîne.

Ma gelo hêzên dagirker tatbîqatên îşgalkirina Kurdistana Başûr dikin?

www.dersimnet.org

MEDYA GÜNDEMİ

Ekonomide Kürdistan Depremi

Şimdilik, Türk siyasetinin "şiddet" dışı bir arayışa yöneldiği konusunda ciddi bir işaret bulunmuyor. Ancak, 5 Nisan kararlarının "harcama kısıcı önlemler" başlığı altında düzenlenen bölümünde kamu projelerinden yüzde 20 oranında kesinti yapılacağı vurgulanıp "güvenlik" projelerinin bu kısıtlamaya tabi olmayacağı belirtilmesine ve şu an Türk ordusu "sınır ötesi" bir harekat yapıyor olmasına rağmen; ekonomik olarak çöken şiddet politikasının siyasi serüveninin de sonu görünmektedir.

Cumhuriyet tarihinin 5. ekonomik "darbe"si, Çiller-Karayalçın koalisyonu tarafından 5 Nisan'da yapılan bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı. "İstikrar paketi" olarak sunulan ve 24 Ocak 1980 kararlarını aratmayacak hükümler içeren bu kararlar, basın korosu eşliğinde "milli birlik ve beraberlik" söylemleri ile birlikte telaffuz edildi. Hatta hızını alamayanlar, 5 Nisan kararlarının "ekonomik kurtuluş savaşı" olduğunu ilan ettiler.

5 Nisan kararlarına yönelttikleri bazı eleştiriler bir yana, muhalefet partileri, basın, işveren çevreleri ve birçok ekonomist, Türk ekonomisinin bir "istikrar programı"na ihtiyaç duyduğu konusunda hemfikir. Önlem alınmazsa, Brezilya, Arjantin ve Meksika'nın bir dönem yaşadığına benzer bir biçimde enflasyonun yüzde 100'lere tırmanmasının mümkün olduğu belirtiliyor. Kamu açıklarının giderek büyümesi, ekonomide yerinden oynamadık taş bırakmamış durumda.

1986'dan bu yana her yıl giderek büyüyen kamu açıklarının iç ve dış borçlarla karşılanması sonucu, vergi gelirlerinin 1991'de yüzde 60'ı, 1993'te ise yüzde 104'ü sadece iç borçların -ki 370 trilyonu aşmıştır- anapara ve faiz ödemesine ayrıldı. Yani 1993 yılında, vergi gelirlerinin tamamı sadece iç borç ödemelerine bile yetmedi. 66 milyar doları aşan dış borçlar da dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre ise, bu büyüklükte bir borç yükü devlet gelirleri ile karşılanamadığından ve borcun yine borçla ödenmesi dışında bir seçenek de bulunmadığından, Gayri Safi Milli Hasıla'nın 1991'de yüzde 14.5'i, 1993'te ise 16.3'ü tutarında borçlanma gereği doğmuştur ve bu oran giderek büyümektedir.

Borç yükü ile birlikte giderek büyüyen kamu kesimi borçlanma gereğinin, faiz oranlarını yükseltmesi; yüksek faizler uluslararası piyasalardan "sıcak para" olarak nitelendirilen kısa vadeli sermaye girişine neden olduğundan, hem dış borçlanmanın yüksek faizle gerçekleşmesine hem de Türk lirasının reel değerinin artmasına yolaçmıştır. Bu nedenle ihracatın karlılığı düşmüş ve ihracat gelirleri azalmaya başlamış; ithalat ise ucuzlamış olduğundan artmıştır. Sonuçta dış ticaret dengeleri sarılmış ve dış ticaret açığı büyümüştür..

Bu durum, 1989 yılından itibaren iç ve dış ticaret hedeflerinde sapmalara yol açmakla kalmamış, kalkınma stratejisinde fiili bir yön değişikline de neden olmuştur. İthal ikameci modelin 24 Ocak kararlarıyla terkedilip ihracata dönük kalkınma modelinin benimsenmesiyle, 80'li yıllar boyunca yıllık yüzde 3-6 oranında gerçekleşen büyüme hızı, ihrac mallarının üretimiyle sağlanmıştı. Oysa, bütçe açıklarının her yıl artan oranda borçlanma ile finanse edilmesi sonucu, 1989'a gelindiğinde hala gerçekleşmekte gibi görünen yüzde 4-5'lik büyüme hızları, gerçekte, tüketimdeki büyüme ile sağlanmaktaydı. Nitekim dış ticaret açığı giderek büyüyüp 1993'te 14.2 milyar doları bulurken, toplam tüketimin GSMH'ye oranı 1989'da yüzde 75'e varmış, 1993'te ise bu oran yüzde 84.7 olarak gerçekleşmiştir. Demek oluyor ki, tüketimdeki genişleme ve ekonomik büyüme, borçlanma ile sağlanmış; karşılığı olmadığı halde yapay bir "refah" düzeyi yaratılmıştır.

Kamu harcamalarının devasa büyüklüklere ulaşmasıyla meydana gelen ekonomideki iç dengesizliğin dış ticaret dengelerini de bozması sonucu içine girilen "faiz-döviz-borç" kıskacının, ekonomik durgunluk içinde enflasyon (stagflasyon) döngüsüne yuvarladığı Türk ekonomisinin, yıllık 400 trilyona yaklaşan savaş harcamaları "kamburu"ndan kurtulmadıkça "iflah" olamayacağı, sadece ekonomiden anlayanlar için değil akıl sahibi herkes için ayan-beyan ortadadır.

Fakat iktidar, kendi varlığını Kürd'ün yokluğunda gören, "Misakı milli" ile yatıp "İnönü zaferleri" ile kalkan, Kemalistlikle malül patolojik zihniyet sahiplerinin elinde olunca; "teknisyen"likleriyle övünen siyasetçiler, 65 milyar dolar dış borç ve 370 trilyonluk iç borçla, ülkelerinin ekonomik ve dolayısıyla siyasi ipotek altına sokulmasına "tevekkül" içinde rıza gösterebiliyorlar. Savaş harcamaları için kapı kapı dolaşıp borç dilenenler siyasi, askeri ve en sonunda da "ekonomik kurtuluş savaşı" hamasetini dillerine dolayarak siyasi ömürlerini uzatmaya çabalıyorlar.

Fakat, iş işten geçmiş, "şiddet"in ekonomik iktidarı çökmüştür.

14 yıl aradan sonra IMF ve Dünya Bankası'nın kapısında boy gösteren Türkiye, batı ülkelerinin sadece ekonomik reçetelerine değil siyasi "telkin"lerine de boyun eğmek durumunda kalabilecektir.

"İstikrar paketi"nin desteklenmesi yönündeki hükümet istemine, IMF'nin "stand-by" koşuluyla yeşil ışık yakması, batının Türk ekonomisi üzerindeki denetimini arttıracaktır.

Bu durum, batının Kürdistan sorunu için öngördüğü "çözüm" modelinin içeriği bir yana, Türk devleti üzerindeki "siyasi çözüm" baskılarının artacağı anlamına da gelecektir. Şimdilik, Türk siyasetinin "şiddet" dışı bir arayışa yöneldiği konusunda ciddi bir işaret bulunmuyor. Ancak, 5 Nisan kararlarının "harcama kısıcı önlemler" başlığı altında düzenlenen bölümünde kamu projelerinden yüzde 20 oranında kesinti yapılacağı vurgulanıp "güvenlik" projelerinin bu kısıtlamaya tabi olmayacağı belirtilmesine ve şu an Türk ordusu "sınır ötesi" bir harekat yapıyor olmasına rağmen; ekonomik olarak çöken şiddet politikasının, siyasi serüveninin de sonu görünmektedir. Bu koşullar altında askeri harcamaların aynı hızla sürebilmesi, operasyonlara devam edilebilmesi, yeni 5 Nisan kararlarını gerektirecektir. Türkiye'de işçi ve emekçi yığınlardan gelebilecek tepkilerle, Kürdistan'daki savaşın bir arada göğüslenebilmesi; bu ikili baskı Türkiye'de hiçbir "sivil" hükümetin altından kalkamayacağı ağırlıkta bir tazyik oluşturacağından, mümkün görünmemektedir. İktisadi ve siyasi motivlerle gerçekleşecek uluslararası baskılar da düşünülürse, ekonomiden sonra, "şiddet"in siyasal iktidarının da çöküş sürecine girdiğini söyleyebiliriz. Yerel seçim sonuçlarının ortaya çıkardığı tabloyla, 5 Nisan kararlarının ardından başlayan darbe tartışmalarından ve uluslararası platformlarda Türkiye'nin tecridini derinleştiren gelişmelerden çıkarılması gereken sonuç budur.

Bu sonucu hızlandırmak ise, tamamen ulusal demokratik güçlerin bu süreçte takınacakları tutuma bağlıdır. Gerek içerde öne çıkarılacak ulusal birlikçi ve direnişçi politikalarla ve gerekse diplomatik alanda yapılacak tutarlı ve ilkeli ataklarla ekonomik iktidarı çökmüş bulunan askeri "çözümcü koalisyonun siyasi çözülüşü de yakınlaşacaktır.

MEDYA'dan...

Geride bıraktığımız hafta hükümet tarafından uygulamaya konulan 5 Nisan kararları, devletin Kürdistan sorununu askeri yöntemlerle "çözme" politikasının ekonomik bir iflasa yolaçtığını açıkça göstermesi bakımından oldukça önemli ve ulusal demokratik çevrelerin yakından izlemesi gereken bir süreci başlattı. Yerel seçim sonuçlarıyla ortaya çıkan siyasi çözülmenin, "istikrar" önlemlerinin zamlardan sonraki aşamalarının da uygulamaya sokulmasıyla birlikte genişleyerek süreceği anlaşılıyor.

Hükümet, şimdilik hiçbir şey olmamış gibi davranmaya çalışıyor. Sınır ötesi operasyonlar düzenliyor, basın üzerindeki baskılar, TMY'nin anti-demokratik hükümlerden "arındırılacağı" yönündeki tartışmalar sürerken yoğunlaştırılıyor. Gazeteciler kaçırılıyor. Özgür Gündem gazetesinin yayını durduruluyor, özgür gazetecilik yapmakta direnen yayın organları peş peşe toplatılıyor, davalar açılıyor, cezalar yağdırılıyor.

Bu sayımızda, bu gelişmelerle ilgili haber ve değerlendirmelere olanaklarımız ölçüsünde yer vermeye çalıştık. Özellikle 5 Nisan kararlarını ve oluşan tepkileri çeşitli yönleriyle haber yaptık, yorumlamaya çalıştık.

Gelecek sayılarımızda konuyu daha geniş değerlendirmelerle okuyucularımıza sunma gayreti içinde olacağız.

Pirîsk adlı köşede yazılarını zevkle okuduğunuzu umduğumuz M. Şîlan arkadaşımız, bu sayımızdan başlayarak köşesini Mîrza Bextiyar ile paylaşacak. M. Şîlan'la dönüşümlü olarak yazacak olan Mîrza Bextiyar arkadaşımızın yazılarının da beğeni ile karşılanacağını düşünüyoruz.

Medya'yı içeriğiyle, mizanpajıyla ve diğer yönleriyle daha büyük bir ilgiyle okunur kılma yönündeki çabalarımız sürüyor. Haberlerin sunuluşunda ve mizanpajımızda bazı değişiklikler yaptık, beğeneceğini sanıyoruz.

Okurlarımız da farketmiş olmalı, dizgi hatalarından kurtulma konusunda işi sıkı tutuyoruz. Ancak buna rağmen hatasız çıkmak mümkün olmuyor. Geçen sayımızda sayın Osman Aydın'ın "Yeniden tarih yazmak" başlıklı makalesinin sonundan üçüncü paragrafındaki son kelime "çıkaracaktır" değil, "çıkacaktır" olacak. Sondan ikinci paragrafın ilk cümlesindeki son kelime ise, anlamı değiştirecek bir biçimde "yapılmalıdır" biçiminde dizilmiş. Doğrusu "yapılmamalıdır" olacak. Düzeltir, özür dileriz. Gelecek sayıda buluşmak üzere,

dostlukla...

Cephe Platformu 6. toplantısını yaptı

Platform etkin bir eylemliliği önüne koydu

Cephe Platformu, 10 aylık çalışma süreci içinde 8-9 Nisan 1994 tarihinde gerçekleşen görüşmeyle 6. toplantısını yaptı. Toplantı sonrasında yayınlanan bildiride geçmiş dönemde ortak davranış ve eylem birlikleri geliştirilememiş olması olumsuzluk olarak değerlendirildi.

Cephe Platformu, 8-9 Nisan tarihleri arasında bir toplantı yaptı. **Kürdistan Ulusal Demokratik Cephesi**'ni oluşturmak amacıyla yapılan toplantıların altıncısı olan ve **Hevgırtın-KDP**'nin katılmadığı bu toplantı **KAWA, KKP, RNK-KUK, PİK, PKK, PRNK, PSK, PRK-rızgari, TS, TSK ve YEKBÛN**'un katılımıyla gerçekleşti. Hatırlanacağı üzere cephe çalışmalarına Haziran 1993 'te başlanılmış; bu süre zarfında program çalışmaları tamamlanmış ve tüzük konusunda da büyük ölçüde anlaşma sağlanmıştı. Cephe Platformu, tüzüğe ilişkin kimi hususlarda ve bazı pratik konularda karşılaşılan sorunların aşılması için daha geniş katılımlı toplantılar yapılmasını öngörmüştü. Bildiride, geçen sürede "**üstesinden gelinemeyen teknik bazı zorluklar**" nedeniyle toplantıların gerçek leştirilememiş olduğuna da değinilerek bu durumun "**Cephe çalışmalarının bir süre için duraksamasına ve pratikte de bir eylemsizliğe, belirsizliğe**" neden olduğu belirtildi. 27 Mart yerel seçimleri, Newroz kutlamaları, DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılarak tutuklanmaları ve diğer önemli politik gelişmelere karşı ortak davranış ve eylemlilikler geliştirilememiş olmasının eksiklik olarak kabul edildiği bildiride, önümüzdeki dönemde izlenecek politikalar ve Cephe Platformu'nun durumu konusunda ise şu görüşlere yer verildi:

"Cephe platformumuz, bu toplantısında, aradan geçen süreyi değerlendirmiş, varolan siyasi ve pratik sorunların bir an önce çözümlenerek, Cephe birliğimizin en kısa süre içinde hayata geçirilmesi yönündeki istem ve kararlılığını dile getirmiştir. Örgütlerimiz, halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesinin temel araçlarından ve aynı zamanda başarısının ön koşullarından biri olarak gördükleri **Kürdistan Ulusal Demokratik Cephesi**'nin hayata geçirilmesindeki inanç ve kararlılıklarını koruduklarını halkımıza bildirmeyi görev biliyorlar.

Türk devletinin ulusumuza karşı topyekün bir savaşı daha da boyutlandırdığı bu süreçte, varolan sorunların aşılması çabalarıyla birlikte, Cephe platformumuz daha etkin bir pratik eylemlilik içine girilmesini kararlaştırmıştır. Bununla hem güncel siyasi ve pratik gelişmeler karşısında daha etkin eylemler geliştirmek, hem de Cephe çalışmalarının pratik süreç içinde geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla oluşturulan **Cephe Platformu Koordinasyon Komitesi**, programda belirlenen hedefler doğrultusunda güncel siyasi ve pratik sorunlarda etkin bir eylemlilik sürecini önüne koymuştur. Örgütlerimiz, Cephe Platformu'nun başlattığı bu eylemlilik sürecinde tüm güç ve olanaklarıyla yer almaya, ulusumuzun tüm güçlerini harekete geçirmeye kararlı olduklarını ifade etmişlerdir.

Kürdistan Ulusal Demokratik Cephesi'nin oluşturulması yönünde atılan bu tarihsel adımın başarısı için, Platform'da yer alan tüm taraflar üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getireceklerini ifade ediyor ve bu bağlamda bir kez daha tüm yurtseverleri de bu süreçte daha etkin bir şekilde yer almaya çağırıyoruz."

10. petrol kongresinde Kürt petrolü ve suyu

● **Raman Endam**

ANKARA- TMMOB, Petrol Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası ve Türkiye Petrol Jeologları Derneği öncülüğünde TPAO ve Shell'in finansal katkısıyla **Türkiye 10. Petrol Kongresi**, 11-15 Nisan tarihleri arasında Ankara Hilton Oteli'nde yapıldı.

Kongrede, Türk ve uluslararası şirketler için stratejik öneme sahip Kürt petrolünün azami üretimini sağlayacak yol ve yöntemler tartışıldı.

Kongreye **İTÜ** ve **ODTÜ**'den bilim adamlarının yanısıra, **Shell, Mobil** gibi uluslararası şirket yetkilileri de katıldı. Kongre boyunca sunulan tebliğlerde Kürdistan'ın jeolojisi, petrol rezervi ve üretilebilir petrol miktarını arttırmaya yönelik yöntemler konusunda çeşitli görüşlere ileri sürüldü.

Bilimadamları ve mühendislerin, Kürdistan'ın petrol rezervi bakımından sanıldığından daha zengin olduğu konusunda mutabık kaldıkları toplantıda, Kürt petrolünün Türk politikası açısından önemine ilişkin çeşitli değerlendirmeler yapıldı.

13 Nisan'da yapılan "**Türkiye Suları, Ortadoğu Petrolü**" konulu panelde de, siyasal parti temsilcileri Kürdistan'ın su ve petrol kaynaklarının Türkiye açısından önemine değindiler. Panel, **Prof. Dr. Doğu Ergil** başkanlığında, **Osman Olcay** (SHP), **Ersin Faralyalı** (DYP), **Mehmet Keçeciler** (ANAP) ve **Recai Kutan** (RP)'ın katılımıyla gerçekleşti. Panel, **Doğu Ergil**'in, efsanevi Mezopotamya uygarlıklarının kaynağının Dicle-Fırat olduğunu, günümüzde su sorununun bireysel, yöresel ve ulusal çeperden çıkıp bir insanlık sorunu haline geldiğini belirttiği konuşmasıyla açıldı. Ergil, bir toprak denizi olan Harran'da yöre insanını gözeterek bir toprak dağılımının yapılması gerektiğini aksi takdirde batıya olan göçün daha büyük ekonomik ve "terör" sorunu yaratacağını söyledi.

SHP adına söz alan eski Büyükelçi **Osman Olcay**'ın, Dicle-Fırat ve petrolün TC için ekonomik ve siyasi bakımdan stratejik bir öneme sahip olduğunu vurgulayan konuşmasından sonra sözalan **Ersin Faralyalı** ise, Dünya ve Türkiye için 2 önemli enerji kaynağı olan petrolün dünyada bir pazarı olduğunu ve uluslararası bir hukuk anlayışının dünya devletleri tarafınan kabul gördüğünü belirterekr meta değeri kazanmadığından su için uluslararası hukuki bir düzenlemenin olmadığını, ancak meta haline gelmesiyle birlikte su sorununun Ortadoğu'da ciddi bir ihtilaf konusu haline geldiğini belirtti. Faralyalı, Dicle-Fırat nehirlerinin paylaşımının üç ülke arasındaki en önemli sorun olduğuna da değinerek bu ülkelerde tüketilen su miktarının kişi başına Irak'ta 2110, Suriye'de 1410 ve Türkiye'de 1830 m^3 olduğunu söyledi.

Keçeciler ise konuşmasında, TC'nin Kürdistan'a bakışını itiraf ederek: "TC 1984'e kadar Güneydoğu'da sulamaya yönelik yapılacak barajların bir an önce bitirilmesiyle, sınır komşusu devletlere karşı kullanacağı bir kozunun olacağını söyleyecektir. Güneydoğu'ya yapılan yatırımlar çok kısa zamanda kendini finanse ediyor. Atatürk barajı, harcanan büyük paralara rağmen, şu an yılda 8 milyar kw. elektrik üretimi ile maliyetini karşılamıştır" dedi. Keçeciler, devletin Kürdistan'daki petrol aramacılığını teşvik etmesi gerektiğini ve özellikle uluslararası şirketlere avantajlar tanınmasını istedi.

Son konuşmacı Refah Partisi adına **Recai Kutan**'dı. Kürdistan illerinde uzun yıllar DSİ müdürlüğü yapan Kutan, konuşmasında ABD'nin stratejik araştırma yapan enstitülerinin yılda 4-5 defa Ortadoğu su kaynakları üzerine rapor yazdıklarını söyledi.

Kutan, ABD'nin Ortadoğu suyuna duyduğu ilgiyi, hazırlanan raporlardaki şu ifadeyi aktararak dile getirdi: "Ortadoğu'nun politik geleceğini su şekillendirecek". Petrol rezervlerinin dünyada 20-30 yıl ömrü kaldığını, oysa Ortadoğu'da daha 100 yıl yetecek petrol rezervinin olduğunu söyleyerek batılı devletlerin bu nedenle içinde Kürt devletinin de olduğu uzun vadeli bir politikaya sahip olduklarını belirtti.

Güney Kürdistan'da elektrik sevinci kısa sürdü

Türkiye-Duhok elektrik hattına sabotaj

❑ **Türkiye'den Behdinan bölgesine elektrik veren şebekeye yapılan saldırı sonucu Duhok ve çevresi yine elektriksiz kaldı. KDP, olaydan PKK'yi sorumlu tuttu.**

DİYARBAKIR (Medya Güneşi) Güney Kürdistan'a elektrik veren Silopi yakınlarındaki dağıtım şebekesine, kimliği belli olmayan kişilerce yapılan saldırıda trafo merkezi hasar gördü ve bölgeye elektrik veren trafo devre dışı kaldı. **KDP** Diyarbakır Temsilciliği tarafından yapılan açıklamada, trafonun **PKK** tarafından bombalandığı iddia edildi.

Bilindiği gibi 8 ay önce Bağdat rejimi, kontrolü altında bulunan hidro-elektirik merkezinden Duhok ve yöresine giden elektrik hattını kesmiş, bölge halkı uzun süre elektriksiz kalmıştı. Elektriklerin kesilmesiyle bölgede su şebekeleri, hastaneler çalışamaz duruma gelmiş ve daha birçok sorun başgöstermişti. Bu konuyu Bağdat yönetimiyle defalarce görüşen **Birleşmiş Milletler** yetkileleri, bu görüşmelerle elektrik sorununu çözemeyince, Güney Kürtlerinin de önerisi üzerine konuyu Türkiye ile görüştü. Kürtler, Türkiye ve Birleşmiş Milletler arasında yapılan anlaşma uyarınca 1 Nisan tarihinden itibaren Türkiye'den Güney Kürdistan'a elektrik verilmeye başlandı.

Fakat 8 ay elektriksiz kalan Behdinan halkının elektrik sevinci 10 gün sürdü. 10.4.1994 tarihinde Silopi'de bulunan elektrik dağıtım merkezine yapılan sabotaj sonucunda, bölge halkı yine elektriksiz kaldı.

Konuyla ilgili bir açıklamada bulunan **KDP** Diyarbakır Temsilciliği olayı kınayarak şunları söyledi: "Biz **KDP**'nin Diyarbakır Temsilciliği olarak **PKK**'nin bu eylemini mahkum ediyor ve kınıyoruz. Çünkü bu eylem Kürtlere yarayan bir eylem türünden uzaktır. Aynı zamanda Saddam'ın Kürtlere uyguladığı ambargonun bir devamı olarak görüyoruz."

Türkiye'nin Kürdistan'da uyguladığı savaşa hayır!

❑ **Türkiyeli ve Kürdistanlı göçmen kadınlar, Avrupa'da 7. kongrelerini yaptılar. Kongreye katılan 27 Türkiyeli kadın, ortak bir açıklama yaparak Türk devletinin Kürdistan'daki uygulamalarını kınadı.**

HAMBURG (Medya Güneşi)- Avrupa'da yaşayan Türkiyeli ve Kürdistanlı göçmen kadınlar 1-3 Nisan tarihleri arasında Hamburg'da 7. kongrelerini yaptılar. Türkiyeli 27 kadın ortak bir açıklama yaparak devletin Kürdistan'daki uygulamalarını kınadı.

Ortak açıklamada Kürt kadınların durumuna da değinen Türkiyeli kadınlar şunları söylediler:

"Egemen güçlerin ve onun maşası olan ordunun Kürdistan topraklarında, özellikle kadınlara yönelik tecavüz, ırza geçme, bekaret kontrolü gibi cinsiyetçi ve ırkçı politikasından utanç duyuyor ve yargılıyoruz. Kadınlar, genelde olduğu gibi bu savaşta da malzeme olarak kullanılıyor. Bu bir savaş suçudur. Savaş suçlularının yargılanmasını ve savaş bölgesinde Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen savaş yasalarının uygulanmasını talep ediyoruz.

Türkiye'nin Kürdistan'a karşı yürüttüğü savaşın durdurulması, Türk askerinin Kürdistan'dan çekilmesi, Kürdistan toprağının varlığının kabul edilmesi, Kürdistan gerçekliğindeki sınırların tanınması, biz Türkiye'li kadınların vazgeçilmez talepleridir.

Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşımakla potansiyel ırkçı ve suç ortağı olduğumuzu kabul ediyor ve bu nedenlerle TC pasaportumuzu reddediyoruz".

Avrupa devletlerinin Kürt sorunu karşısındaki duyarsızlığını kınayan kadınlar, açıklamalarını şu sözlerle bitirdiler: "Kürt halkının, Kürdistan'a bağlı olarak Avrupa'da yürüttüğü ulusal kurtuluş mücadelesini destekliyoruz. Uluslararası kabulünü talep ediyoruz. Kürtlerin Almanya'dan atılmasında Almanya'nın ırkçı politik yapısını görüyoruz, şiddetle kınıyoruz." ❑

Hevkarî (Platforma Rêxistinên Kurd li Almanya):

"Azadî ji bo girtiyên Kurd li Sûriyê"

Navenda Nûçeyan- Di meha Adarê de, platforma rêxistinên Kurd a her çar perçan, **Hevkarî** li ser rewşa girtiyên siyasî yên Kurd li Sûriyê bangek belav kir.

Di bangê de li ser rewşa Sûriyê û siyaseta wê ya li dijî Kurdan tê rawestin û weha tê gotin:

"Di vê serdema ku tevayiya welat û hêzên siyasî yên cîhanî ber bi hev û din diçin, ji bo parastina mafên mirovan û azadiyên siyasî bang dikin û dixebitin, hîn li Sûriyê mirov ji ber bîr û baweriyên xwe yên ramyarî bêtir zorê dibînin û ji gelek mafên xwe yên bingehîn; mîna mafê avakirina partiyan, derxistina belavok û rojnameyan bêpar, dimînin. Di zînda-nan de û bendîxaneyan de îşkence li kesên demokrat û mirovhez tê kirin.

Ji ber ku mirovên Kurd daxwaza mafên xwe yên netewî di hundir çarçova Sûriyê de dikin, îro gelek kesên rewşenbîr, rênas û xwedî bîr û bawerî di zîndan û bendexaneyên Sûriyê de girtî ne û hinek ji vanan bêyî ku derxînin dadgehê bêtirî salekê ye di bendexaneyê de ne."

Di dawiya belavokê de bang li dewleta Sûriyê û rêxistinên mafên mirovî tê kirin:

"Em wek Hevkarî, peymana rêxistinên Kurdistan li Almaniya neheqiya ku fermandariyê Sûriyê li Kurdan û li hêzên Kurdî dike, sûcdar dikin û ji wê fermandariyê daxwaza berdana hemû bendiyên ramyarî dikin...

Hevkarî, bang li hemû sazûman û rêxistinên mafên mirovan dike, da ku dengê xwe li gel yê me, ji bo azadiya ramanî, ji bo demokrasî û ji bo berdana bendiyên ramanî li Sûriyê û berî wan gişan girtiyên tevgera Kurdî bilind bikin. ❐

Banga 35 parlamenterên Sûriyê:

"Ji doza Kurdî re çareyek aştiyane"

Şam (Medya Guneşî)- 35 parlamenterên Sûriyê, bi riya konsolosê Tirkiyê nameyek ji Serokkomarê Tirkiyê **Suleyman Demîrel**, Serokê Meclîsê **Hûsamettîn Cîndoruk** û Serokwezîr **Tansu Çîllerê** re, rêkir. Di nav van parlamenteran de hin welatparêzên Kurd wek **Hemîdê Hecî Dewrêş**, **Kemalê Axê** û **Fuadê Alîko** jî hene.

Parlamenterên Sûriyê di nama xwe de didin diyarkirin ku, haya wan ji zulm û zordarî û terora vekirî ya li ser gelê Kurd heye. Kurd ji hemû mafên xwe yê netewî bêpar in. Di namê de li ser vê yekê weha tê gotin:

"Hûn dizanin, desthilatdarên Turkiyeyê ji dema Osmaniyan û heta îro û bi rengekî herdemî, li Tirkiyê xwe li hebûna miletê Kurd nekirine xwedî û bi her awayî kar kirine ku netewa Kurd ji holê rakin. Ji bo pêkanîna vê yekê her cureyên asîmîlasyon û jenosîdê pêk anîne, herçend dozaja pêkanîna vê programê ji desthilatekî heta ya din ne wek hev bin jî".

Di dawiya namê de parlamenterên Sûrî, ji berpirsyarên Tirkiyê bi riyeke aştî daxwaza çareserkirina pirsa Kurdî dikin:

"Ji ber ku hûn berpirsyar in, em ji we daxwaza rawestandina operasyonên leşkerî û çareserkiri-neke aştiyane û dadmend ji bo doza miletê Kurd li Kurdistana Tirkiyê dikin. Wê ev yek xwîna diherike bisekinîne û pêwendiyên bi hev re jiyanê di navbera her du miletan de xurt bike. Herweha wê radeya deshilatdarî û şaristaniya Tirkiyê diyar bike û rola wê di civaka navnetewî de xurtir bike û rêzgirtina wê di navenda rayagiştî ya cîhanî de bilindtir bike".

❑

Af Örgütü kayıpları arıyor

● **Cumali Gökalp**

Hollanda- Uluslararası Af Örgütü, siyasal cinayetler ve gözaltındaki kayıplarla ilgili olarak Ekim '93'te başlayan ve Haziran '94'e kadar sürecek olan bir kampanya yürütüyor. Örgütün dünya çapında yürüttüğü bu kampanya, şimdiye kadar yapılan en uzun süreli ve en geniş kampanyalardan birisi.

Bu kampanyada, 24 ülkede meydana gelen 24 siyasal cinayet ve kayıp olayı merkez alınarak, olayların aydınlatılması veya kaybolan kişilerin akibetlerinin ortaya çıkarılması hedefleniyor.

Af Örgütü'nün Hollanda şubesi de, bu devletlerin 12'sine karşı kampanya yürütüyor. 12 devletten birisi de TC ve siyasal cinayete kurban olan, **Resul Sakar** isimli bir Kürt.

2 Kasım 1992'de, geceyarısından kısa bir süre sonra, 20-30 kişilik özel tim ve köy korucularından oluşan bir grup, Resul Sakar'ın Cizre'nin Kurtuluş Mahallesi'ndeki evinin bahçe kapısına dayanıyor. Köy korucularının yüzleri, tanınmaması için maskelenmiş. Bahçe kapısının açılmasını beklemeden duvardan atlayıp evin kapısına gidiyor ve kapı hemen açılmazsa kapının kırılacağını söylüyorlar. Bu arada Resul Sakar hasta yatağında yatıyorken karısı ve oğlu kapıyı açıyor. Üç polis içeri giriyor ve aileyi silahla tehdit ediyor. Onsekiz yaşındaki oğul dipçikle dövülüyor. Resul Sakar'ın ifadesinin alınacağını belirterek, giyinmesini bile beklemeden, pijamalı bir şekilde alıp götürüyorlar. Oğlu, evlerinin 150 m. ötesinde ana yola kadar onları izliyor ve panzerlerin sesini duyduktan sonra geri dönüyor.

Komşuları, polisin Resul Sakar'ın evini mahallede sorduğunu ve tanınmamak için sokak lambalarını tarayarak tahrip ettiklerini söylüyorlar. Polisin yarım saat kadar adres aradığını ve Resul Sakar'ın bu panzerlerden biri ile götürüldüğünü gördüklerini ifade ediyorlar.

İki saat sonra, gece saat üçte, Cudi Mahallesi'nde, İdil yolunun karşı tarafından silah sesleri geliyor. Sabahleyin saat 7 civarında, Sanat Okulu'nun arka tarafında, Resul Sakar'ın, sırtından 15 kez kurşunlanmış cesedi bulunuyor. Cesedin bulunduğu yerde boş kovana ve kan izine rastlanmıyor. Resul Sakar, yaşları bir ile onsekiz arasında değişen 10 çocuğu arkada yetim bırakarak, "faili meçhul" cinayete kurban gidiyor.

Af Örgütü'nün binlerce üyesi, Resul Sakar ve dünyanın çeşitli yerlerinden 23 kişinin araştırılmasını istiyor. Türkiye'nin Hollanda Büyükelçisi **Zeki Çelikkol**, gazetelerde Kürtlerle ilgili makalelere hemen cevap verirken, örgütün görüşme talebine cevap vermiyor. Yüzlerce eylem grubu da aylardır bıkmadan Büyükelçiliği kart yağmuruna tutmayı sürdürüyor. Büyükeçi utandığından mı, yoksa katilleri tanıdığından mı, nedense görüşme talebine cevap vermiyor, Binlerce insan, aralarında cumhurbaşkanı ve başbakan olmak üzere Türk yetkililerine cinayetin aydınlatılması için sürekli yazıyorlar. Şimdiye kadar Türk yetkililerinden olumlu-olumsuz bir tepki gelmiş değil. Eylem sürüyor.

Eski bir söz var, sükut ikrardan gelir. Bu suskunluğu da cinayeti kabullenmeye mi yoralım dersiniz!

KISA * KISA * KISA

❑ 1.4.1994 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar Beldesi Cemiloğlu Mahallesi'nde bakkal dükkanı işleten **Fazıl Alay** (32), kimliği belirlenemeyen iki kişinin silahlı saldırısına uğrayarak kaldırıldığı Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi. Alay'ın Yeniköy nüfusuna kayıtlı olduğu bildirildi.

❑ 1.4.1994 tarihinde saat 08.00 sıralarında Batman'ın Aydınlıkevler Mahallesi, 17. caddede meydana gelen olayda **Abdulhekim Aslan** (17) kimliği belirlenmeyen kişilerin silahlı saldırısına uğrayarak olay yerinde yaşamını yitirdi. Aynı tarihte saat 08.30 sıralarında Karşıyaka Mahallesi 26. caddede meydana gelen olayda ise **Abdullah Temiz** (26) uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

❑ 3.4.1994 tarihinde Batman şehir merkezinde meydana gelen silahlı saldırıda, bir kişi öldü, iki kişi de yaralandı. Alınan bilgiye göre, gece geç saatlerde Meydan Mah. Fatih Camii civarında meydana gelen saldırıda **Lokman Altun** (18) ile **Nezir Gönül** adlı şahıslar, kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Lokman Altun (18) olay yerinde yaşamını yitirirken, Nezir Gönül ise ağır yaralı olarak kaldırıldığı Batman Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❑ 3.4.1994 tarihinde saat 15.00 sıralarında Diyarbakır'ın Balıkçılarbaşı semtindeki **Uğur İşhanı** civarında bulunan ve **İmran Korkmaz**'a ait olduğu bildirilen tuhafiyeci dükkanına kimliği belirlenemeyen kişilerce el bombası atıldı. Olayda can kaybı olmazken, tuhafiye dükkanında patlayan bombanın maddi zarara yolaçtığı öğrenili.

❑ 4.4.1994 tarihinde 08.00 sıralarında Diyarbakır'ın Bağlar Semti Nükhet Coşkun caddesinde bulunan Birlik Lisesi önünde kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğrayan **Ekrem Uludağ** (18) adlı lise öğrencisi, olay yerinde yaşamını yitirdi.

❑ 4.4.1994 tarihinde saat 13.30 sıralarında Batman'ın Çamlıca Mah. 26. caddede yürümekte olan **Servet Ulutaş** (25) ve **Hasan Gezen** (29) adlı şahıslar kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu **Servet Ulutaş** olay yerinde yaşamını yitirirken, **Hasan Gezen** ise kaldırıldığı Batman Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı. Aynı saatlerde İpragaz Mahallesi'ndeki Yavuz Selim İlkokulu'nda görev yapan **Kemal Cansever** adlı öğretmen kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. **Cansever**, ağır yaralanarak kaldırıldığı Batman Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❑ 4.4.1994 tarihinde saat 16.00 sıralarında Diyarbakır Merkeze bağlı Çeltikaltı köyüne yolcu taşımakta olan köy minibüsü, Dere mevkiinde yola döşenen mayına çarptı, olayda minibüste bulunan köylülerden **Mehmet Ayhan** (45) olay yerinde yaşamını yitirirken, ağır yaralanan 6 kişi de Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

❑ 5.4.1994 tarihinde saat 17.00 sıralarında Batman'ın Karşıyaka mahallesinde **Zeki Adıyaman** (15) adlı bir şahıs kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. **Adıyaman**, olay yerinde yaşamını yitirdi. Yine aynı saatlerde Bahçelievler Mah. 40. Caddede meydana gelen olayda ise, **Bilal Yaşar** (24) işyerinden evine giderken, silahlı saldırıya uğradı. **Yaşar**, kaldırıldığı Batman Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi. Üçüncü cinayet ise, Yeni Mahalle eski hal önünde meydana geldi. Olayda **Şerif Gezer** (18) adlı kişi silahlı saldırıya uğrayarak olay yerinde yaşamını yitirdi.

❑ 6.4.1994 tarihinde saat 10.30 sıralarında Diyarbakır'ın Bağlar semtinde meydana gelen olayda **Burhanettin Araz** (20), kimliği bilinmeyen kişilerin saldırısına uğrayarak olay yerinde yaşamını yitirdi.

❑ 8.4 1994 tarihinde saat 13.00 sıralarında Bağlar 5 Nisan Mah. Namık Kemal Lisesi'nde öğrenim gören bir grup öğrenci, okul çıkışında kimliği belirlenemeyen bir grup taarfından tarandı. Olayda **Mehmet Tetik** (17) ile **Metin Güzel** (17) adlı kişiler yaşamını yitirdi. Olay sırasında yoldan geçmekte olan **Aydın Ayata** adlı kişi de ağır yaralanarak Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Diyarbakır'daki ikinci saldırı olayı ise, Melikahmet Semtindeki bir kahvehaneye yönelik gerçekleşti. Lale Sokak'taki Aslan kahvehanesine kimliği belirsiz kişilerce yapılan silahlı saldırıda, kahvehanede müşteri olarak oturmakta olan **Muhsin Sanay** ve **Ercan Akan** adlı kişiler ağır yaralanarak Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne kaldırıldılar.

❑ 10.4.1994 tarihinde saat 09.00 sıralarında Diyarbakır'ın Kayapınar Beldesi Huzurevleri semtinde **Hasan Gündüz** (29) ve **Şehmuz Yün** (28) adlı şahıslar kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. **Hasan Gündüz** olay yerinde yaşamını yitirirken, **Şehmuz Yün** ise ağır yaralanarak Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❑ **14.4.1994** tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar Fatih Mahallesi Sentro Cad. üzerinde anahtarcılık yapmakta olan Bülent İşçi kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Bülent İşçi kaldırıldığı DİyarbakIr Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi.

Eğit-Sen Kurultayı toplandı

Haber Merkezi- Eğit-Sen 2. Olağan Genel Kurul toplantısı, 8-10 Nisan tarihleri arasında, İstanbul Bostancı Gösteri Merkezi salonunda gerçekleşti.

Toplantının ilk gününde, çeşitli siyasal parti, örgüt ve kuruluşlardan gelen mesajlar okundu, Genel Başkan **İsmet Aktaş**'ın konuşmasının ardından merkez yönetim tarafından geçmiş sürece ilişkin değerlendirmeler yapıldı, faaliyet raporu okundu. İl delegeleri tarafından yapılan konuşmalarda da, Eğit-Sen yönetiminin faaliyetleri değerlendirildi ve çeşitli eleştiri ve önerilerde bulunuldu.

Devrimci Ulusal Eğitimciler ile **Yurtsever Eğitimciler** adlı grupları temsilen söz alan delegelerin, Kürtler üzerindeki ulusal baskıya ve anadille eğitime vurgu yapan konuşmalarının yoğun bir şekilde alkışlandığı toplantıda, sık sık "**Kürdistan faşizme mezar olacak, Yaşasın halkların kardeşliği**" gibi sloganlar atıldı.

Toplantının 3. ve son gününde yeni genel merkez yönetimi ve bağlı kurullar için seçimler yapıldı. Kullanılan **452** oydan, geçerli **441** oyun, listelere göre dağılımı şöyle: Eski Genel Başkan İsmet Aktaş'ın da yer aldığı birinci liste **212** oy alırken, ikinci liste **58** oy aldı. Genel başkanlığa aday olanlardan **İsmet Aktaş** 329, **Cengiz Akıncı** da 118 oy aldı. Bağımsız Adaylardan **Firdevs Sarıkaya** 47, **Hüseyin Yücegüzel** 24 ve **Nizamettin Aktepe** de 18 oy aldılar.

Bu sonuçlara göre, Yönetim Kuruluna **İsmet Aktaş, Siyami Erdem, Hasan Zenk, Yahya Balcı, Günay Kubilay, Mustafa Avcı, İlknur Birol, Rahmi Yıldırım** ve **Nurhan Akyüz** seçildiler. Disiplin Kuruluna **Orhan Kılıç, Abdullah Ünver, Ahmet Yıldırım, Hüseyin Karaca** ve **Samet Sülün** seçilirken, Denetleme Kurulununa da **Dursun Yıldız, Sabahattin Tağı** ve **Merdin Küçük** seçildiler.

Genel kurul çalışmaları ile geleceğe yönelik niyet ve hedefleri konusunda görüşlerine başvurduğumuz **Devrimci Ulusal Eğitimciler** adına bir grup öğretmen görüşlerini söyle özetlediler:

- Bilindiği gibi Kurultay öncesi, ülkemizde kirli savaşın çok yoğun olarak sürdüğü bir ortamda, şubeler toplantılarını yaptılar. Bizler bu seçimlerde, Kürt eğitimcilerin ortak hareket ve tavır geliştirmeleri gerektiğini politikamızın eksenine aldık. Bundan hareketle, değişik şubelerde ortak yönetim organları oluştu. Ayrıca bu birlikteliğin Genel Kurul'a da yansıtılması gerektiğini belirttik. Bu düşüncemiz çeşitli nedenlerden ötürü hayat bulmadı. Bu nedenlerin başında da, yeterli örgütlülük ve iletişimi yakalayamamış olmamız geliyor.

- Kurultaydan önce Kürdistan'lı eğitimcilerin kendi aralarında yaptıkları toplantıya ilişkin temas ve görüşmelerde, Kürdistan eğitim emekçilerinin çoğunluğunu oluşturan kesimin ittifak ve yönetime ilişkin pragmatik ve ilkesiz yaklaşımı, Kürdistan'lı eğitimcilerin birliği önünde engel teşkil etti.Oysa bizler; ilk önce değişik anlayışlara mensup Kürdistan'lı eğitimcilerin ilkeli, tutarlı ve Eğit-Sen'i ileriye götürücü politikaları temel alan birlikteliklerini savunduk. Biz, Devrimci Ulusal Eğitimciler olarak, Yurtsever Eğitimci kardeşlerimizin, Ulusal temsil düzeyinde yönetime katılmak gerektiği konusundaki düşüncelerini aynen onayladık. Ancak; bizler ulusal temsili, siyasi, ekonomik, demokratik, sosyal; kısacası her alanda ulusların hak eşitliği ve halkların kardeşliği temelinde değerlendiriyoruz. Bu bizim için vazgeçilmez ilkesel bir tutumdur. Kısacası bu biçim varlık nedenlerimizden biridir. Kongre sürecinde oluşan ittifakları oluşturan kesimlerin dar grupçu, ilkesiz ve faydacı tutum ve anlayışlarından dolayı ne yazık ki, hayat bulamadığını görüyoruz.

- Tüm bu olumsuz gelişmelerden, biz Devrimci Ulusal Eğitim Emekçileri'nin de payı olmuştur. Bizler daha örgütlü bir biçimde sürece müdahele edebilir, bu yanlışların yaşanmasına meydan vermeyebilirdik.

Kongre süreci boyunca; Kürdistanlı eğitim emekçilerinin yönetime ve sürece daha etkin katılmaları doğrultusundaki tavrımızı çeşitli çevrelere anlatmaya çalıştık. Görüşlerimizi Devrimci Ulusal Eğitimciler imzalı bir bildiri ile Kürt, Türk ve her milliyetten eğitim emekçilerine duyurduk. Ayrıca bir delege arkadaşımız, Türkiye ve Kürdistan'daki sürece ilişkin değerlendirmeler içeren bir konuşma yaptı. Değişik grup ve çevrelerle kongre ve yönetime ilişkin görüş alış verişinde bulunuldu.

- Tüm uyarılarımıza rağmen sonuçta, Yurtsever Eğitimci kardeşleriminiz bilinen ittifakın içinde yer aldılar. Bizler ulusal birliği her şeyin önüne koyarız. Bu birilçi politikalarımızdan hareketle ve ulusal çıkarlarımız gereği Yurtsever Eğitimciler'in içinde yer aldığı listedeki yanlız yurtsever adaylara oy verdik.

- Eğitim ve bilim emekçileri sendikası (Eğit-Sen) fiili ve meşru bir temelde ikinci olağan kongresini başarıyla tamamladı. Eğit-Sen'in kütleselleşip gelişmesi, emek cephesinin geliştirilmesi ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine destek sunması için doğru program ve politikalar üretmeye ihtiyacı vardır.

Bunun için Eğit-Sen'in; sendikal işlevlerinin önüne hiçbir grup ve sıyasi anlayışın geçmemesi gerekir. Her şeyin kitlelerle birilikte, açıkça tartışılıp karara bağlanması gerekmektedir. Tüm eğitim emekçilerinin yapay ayrılığına son vererek, onları demokratik kitle ve sınıf sendikacılığı temelinde kucaklaması gerekmektedir. Yönetimlerin oluşturulmasında 3-5 hesabı yerine, uygun, nitelikli, çalışkan ve üretken kişilerin yönetime getirilmesinde yarar vardır diyoruz.

Eğit-Sen örgütlülüğü içinde yer alan değişik anlayışlara sahip Kürdistanlı eğitim emekçilerini büyük görevler beklemektedir. Her şeyden önce Kürdistanlı eğitim emekçilerinin hem Kuzey Kürdistan'da ve hem de, bir bütün olarak dört parçada birliklerini oluşturmaları gerekir. Bu ulusal kurumlaşmada alanımızın bizlere yüklediği hayati bir görevdir. Ayrıca anadille eğitimin programlaştırılması ve bu konu ile ilgili kadroların oluşturulması, bizleri bekleyen görevler içinde yer almaktadır.

Devrimci ulusal mücadelemiz hayatın her alanında ve mücadelenin her yol ve yöntemiyle sürüyor, sürecektir. Biz Devrimci Ulusal Eğitimciler olarak, bu mücadelede alanımızın bize yüklediği sürece müdahele görevini çok etkin bir şekilde yerine getireceğimizi şimdiden kamuoyuna duyuruyoruz.

Bizler, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını ikircimsiz bir şekilde savunmak gerektiğine inanıyoruz. Bu ilkenin Eğit-Sen'in tüzüğüne alınması, ulusal, sınıfsal ve cinsel ayırımın ortadan kaldırılması için tüm sosyalist, devrimci ve yutsever eğitim emekçilerini mücadeleye davet ediyoruz.

Medya'ya ilgisi için teşekkürler.

Devrimci Ulusal Eğitimciler:
"Asimilasyoncu eğitime karşı somut adımlar atılmalı"

8-10 Nisan tarihleri arasında düzenlenen Eğit-Sen Genel Kurulu'nda **Devrimci Ulusal Eğitimciler** bir bildiri dağıttı. Dünyamızdaki son gelişmelere dikkat çekilen bildiride, emek ve sermaye arasındaki çelişkinin daha da boyutlandığı vurgulanarak, sermaye cephesinin "Yeni Dünya Düzeni" içerisinde, TC'ye de bir rol biçildiği belirtildi.

Sözkonusu Düzen içerisindeki rolü gereği TC'nin, Kürt sorununda dayattığı askeri "çözüm"ün, bütçesinin yarısını yuttuğu ve bunun faturasının, 24 Ocak Kararları'nı gölgede bırakan Çiller'in 5 Nisan paketiyle Türkiye ve Kürdistan emekçilerine çıkartılmak istendiği vurgulandı. Ekonomik, demokratik ve sendikal taleplerin önündeki temel engellerden biri olan askeri "çözüm"e karşı çıkılması gerektiğine ve bu karşı çıkışın Kürdistan sorununda siyasi çözüm içeren politik sloganlarla birleştirilmesi gereğine değinildi.

Bildiride ayrıca,"Demokratik bir toplum iddiasında olanların, başka bir ulusu ezen ulusun özgür olamayacağından hareketle, Kürt sorununu siyasi temelde ve ulusların kaderini tayın etme ilkesi çerçevesinde ele alınması ve gereğinin yerine getirilmesinde taraf olmak zorundadırlar" denildi. Bildiride, devamla şu görüşlere yer verildi:

"Böylesi bir ortamda yapılan bu kongreyi, biz **Devrimci Ulusal Eğitimciler** olarak selamlıyoruz. Bu kongremizin alacağı kararların Türk ve Kürt halklarının kardeşliği ve halkların hak eşitliği temelinde oluşacak demokratik bir düzenin kurulmasına katkısı olabilmelidir. Olmalıdır. Sendikal mücadelemizin köklerini TÖS, TÖB-DER, EĞİT-DER'den alıyoruz. TÖB-DER örgütlülüğü sürecinde yer alanlar, **Doğu Bağımsızlar Grubu** ve **Devrimci Demokrat Öğretmenler** hareketini hatırlarlar. Bizler o arkadaşlarımızın yüklendikleri misyonu daha da ileri götürme kararlılığındayız.

Sendikamızın Türkiye'deki kamu sendikaları içinde ağırlıklı bir yeri vardır. Bizler bunu daha ileriye taşımak, örgütlülüğümüzü geliştirmek ve giderek Kürt ve Türk eğitim emekçilerinin en güçlü sesi olmak zorundayız.

Biz **Devrimci Ulusal Eğitimciler** olarak bu anlamda üzerimize düşeni yaptık ve yapmaya devam edeceğiz. Bugüne kadar, gerek mesleki sorunların çözümü doğrultusunda verdiği mücadeleyle ve gerekse demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinde önemli ve saygın bir yere sahip olan sendikamızın, yapmakta olduğumuz kongrede alacağı kararlarla, bir adım daha öne çıkması gerektiğine inanıyoruz. Bu düşünceden hareketle:

— Sendikamız halkların kardeşliği temelinde ulusların kendi kaderini tayin hakkını tescil etmelidir.

— Sendikamız, grevli, toplu sözleşmeli sendika mücadelesini, bu taleplerin yasallaşmasını sağlamak üzere daha ileri boyutuyla sürdürmelidir.

—Irkçı, şoven, asimilasyoncu eğitime karşı, somut adımlar atılmalı, üyelerin bu konuda duyarlı kılınması doğrultusunda birtakım kararlar almalıdır.

— Anadille eğitim ilkeinin hayata geçirilmesi için, Genel Merkezin, Kürt eğitimcilere olanak sağlayıp destek sunmalıdır.

— Eğitim sekreterliği bünyesinde Kürtçe eğitim verecek kadroların yetiştirilmesi olanağı sağlanmalıdır.

—Sonuçlarıyla Kürt ve Türk halklarını büyük sıkıntılara sokan kirli savaşa karşı daha aktif tavır alınmalıdır.

— Şehit eğitimcilerin ailelerine sahip çıkılmalıdır".

Seçim sonuçları neyi gösteriyor

B. Şîlan

Aylardır üzerinde büyük fırtına kopartılan yerel yönetim seçimleri nihayet gerçekleştirildi. Sonuçlarıyla ilgili yorumlar ise devam ediyor. Bu konuda devlet partilerinin ağız birliği halinde öne çıkardıkları konuların başında, "seçimlerin demokratikliği" geliyor. Bu bakımdan biz de değerlendirmemize, öncelikle bu nokta üzerinde kısaca durarak başlayalım.

Seçimler gerçekten demokratik ve özgür bir ortamda mı yapıldı?

Hiç kuşkusuz, eğer kişi mevcut rejimin gözü kapalı bir savunucusu değilse, buna "evet" diye yanıt veremez. Her şeyden önce dünyanın neresinde olursa olsun, yasal sistemi tepeden tırnağa antidemokratik karekterde olan bir ülkede, yöneticiler isteseler bile demokratik seçimler gerçekleşmez. Diğer taraftan devlet radyo ve televizyonunun, başbakan ve onun partisinin, ondan sonra da derece derece diğer sömürgeci rejim partilerinin basın bürosu gibi çalıştığı, parası bol partilerden her birinin kendine bağlı en az birer özel televizyon kanalı oluşturduğu, küçük tirajlı bir-iki tanesi dışındaki günlük basının yine aynı nitelikteki siyasi partilere angaje olduğu, iltimasın, adam satın almanın, düzinelerle seçim hilekarlığının ayyuka çıktığı bir ortamda demokratik seçimlerden bahsedilebilir mi?

Ama elbet seçimlerin anti-demokratikliğini ortaya koyan daha da önemli neden Kürdistan'daki durumdur. Devlet her ne şekilde olursa olsun Kürt halkının özgür iradesinin sandığa yansımaması için seçim sürecinde kirli savaşı daha da şiddetlendirdi. Katliamlar, sürgünler, kitlesel tutuklamalar olanca hızıyla devam etti. DEP'in başına gelenler ortadadır. Devlet, bir yandan düşman olarak ilan ettiği bu partinin çalışma olanaklarını ortadan kaldırmaya çalışırken, bir yandan da seçimlere katılması gerektiğini açıklıyordu. Böylece hem tüm partilerin "özgür seçimlere" katıldığı dünyaya ilan edilmek isteniyordu, hem de kolu kanadı kırılmış bir DEP'in az oy alacağı düşünülerek, "işte görüyorsunuz bunların etkinliği yok" propagandalarına malzeme yapılabileceği düşünülüyordu. Bir taşla iki kuş vurma taktiği.

DYP'nin "zaferi" ya da şovenizmin tırmanışı

Koalisyonun büyük ortağı DYP, en yüksek oy oranıyla birinci parti olma özelliğini korudu. Ama kimilerinin söylediği gibi bu parti bir zafer kazanmış değil. Her şeyden önce geçen seçimlere oranla kaybettiği oy oranı yüzde 5 civarındadır. SHP ile birlikte düşünüldüklerinde ise hükümetin oy kaybı yüzde 12'yi buluyor. Devlet olanaklarını sonuna kadar kullanan, şovenizmi alabildiğine tırmandıran bir iktidar partisi için bu sonucu bir zafer olarak kabul etmek hiç kuşkusuz gerçeklerle bağdaşmaz.

MHP'nin geçen seçimlere oranla oylarını önemli ölçüde arttırması, devlet başta olmak üzere sömürgeci cephe eliyle geliştirilen Kürt düşmanı politikanın, en azgın ırkçılığın canlanmasıdır ki, bu, bizzat Türk halkı için de çok büyük bir tehlike teşkil etmektedir. Türkeş'in ikiz kardeşi Ecevit'in başında bulunduğu DSP'nin aynı miktarda oy alması da, yine tavizsiz Kürt düşmanlığının, azgın şovenist duyguların giderek güçlenmekte olduğunu ortaya koyuyor.

RP'nin yükseliş nedenleri

Seçimlerin galibi RP'nin aldığı sonuç ise, birkaç yönden üzerinde durulması gereken bir konudur. Her şeyden önce yeri gelmişken şunu belirtmekte yarar var. RP kimilerince gösterilmek istendiği gibi temelde devlete muhalif bir parti değil. "Türk devletleri" onun için de herşeyden kutsaldır. Kaldı ki, bizzat bu partinin varlığı devletin izlediği politikanın bir sonucudur. Devlet, özellikle de 1960'lardan sonra, emperyalist blokun "komünizme karşı yeşil kuşak oluşturma" politikasına paralel olarak sol ve demokratik hareketi etkisizleştirmek amacıyla dini akımları besledi, büyüttü. O nedenle de, şimdi laiklik üzerine ahkam kesen, RP'ye bu noktadan hücum eden devlet partileriyle basınını ciddiye almak mümkün değil.

RP'nin son seçimde başarılı olmasının en büyük nedeninin, toplumu baştan sona saran çürümüşlük, sömürü ve baskı olduğu gerçeği gözardı edilemez. Petro-dolarlar içerisinde yüzen bu parti, demagojik çıkışları, örgütlü ve disiplinli çalışmasıyla kendisine karşı sürdürülen güçlü propagandayı boşa çıkartmayı ve düzene tepki gösteren önemli bir kitleyi saflarına çekmeyi başardı.

Kürdistan'da ise durumun bu noktada da farklı yanları var. Batıda devletle bazı çelişkileri olan RP, sıra Kürdistan'a gelince, onun gözde partilerinden biri haline geliyor ve destekleniyor. Çünkü RP, dini istismar etmede, öteki düzen partilerinden daha avantajlıdır. "müslümanlar kardeştir" ya da "hakça düzen geldiğinde Kürtler üzerindeki baskılar da son bulacak" tarzındaki demagojilerle, sömürgeci düzene tepki duyan Kürt kitlesi içerisinde yer edinmesi fazlaca güç olmuyor.

Kürdistan'da ise durumun bu noktada da farklı yanları var. Batıda devletle bazı çelişkileri olan RP, sıra Kürdistan'a gelince, onun gözde partilerinden biri haline geliyor ve destekleniyor. Çünkü RP, dini istismar etmede, öteki düzen partilerinden daha avantajlıdır. "Müslümanlar kardeştir" ya da "hakça düzen geldiğinde Kürtler üzerindeki baskılar da son bulacak" tarzındaki demagojilerle, sömürgeci düzene tepki duyan Kürt kitlesi içerisinde yer edinmesi fazlaca güç olmuyor.

Sosyal demokratlara gelince

Açıktır ki, seçimlerden sonra üzerinde en çok tartışılması gereken konulardan biri de, sosyal demokrat etiketli partilerin durumudur. Baskı ve sömürünün alabildiğine yoğunlaştığı, çelişkilerin oldukça keskinleştiği bir dönemde, kimilerinin "sol" diye nitelendirdiği "sosyal demokrat" partiler neden böylesine ağır yenilgi aldılar? Normalde bunun tersi olması akla daha yakın değil miydi?

Hiç kuşkusuz alınan sonuç, geçici birtakım nedenlerin değil, Türk "sosyal demokrasi"sinin temel niteliğinin, onun politikasının bir ürünüdür. Bunun da hem geçmişle hem de günümüzle bağlantılı yanları var.

Bilindiği gibi ırkçı, sömürgeci devletin temelini atan bir partinin devamı olan "sosyal demokrat" partilerin gerçek çizgileri devletinkiyle aynıdır. Adı ne olursa olsun, Türkiye'de demokrasi mücadelesi vermeyi amaçlayan bir hareketin, en başta devletin anti-demokratik yapısına ve politikasına karşı olması gerekirken, Türk sosyal demokratları için "üniter" yapı ve buna uygun düşen politika kutsaldır. Böyle olunca da Türk "sosyal demokratları", özgürlük düşmanı bir devletin izin verdiği çerçevede "demokrat" olmaktan kurtulamıyor, meydanlarda vaadettiklerini iktidara gelince çabucak unutuveriyorlar. Denilebilir ki Türk "sosyal demokrasi"sinin en önemli görevi, baskı ve sömürüye karşı kitlelerde oluşmuş birikimi alıp yeniden ona neden olan düzenin potasına taşımaktır.

DYP-SHP koalisyonunun faşist Türkeşten sürekli destek alması -ki, Türkeş bu hükümetin devamını seçimden sonra da istedi-, Türk "sosyal demokrasi"sinin bulunduğu noktayı görebilmek bakımından iyi bir gösterge değil mi? Demek oluyor ki, RP ve öteki kimi gerici partilerin güçlenmesi aynı zamanda "sosyal demokratlar"ın politikalarının bir sonucudur.

Ayrıntılarına girmeksizin şu kadarını belirtelim ki, Türkiyeli sol partiler bir kez daha seçimlerde bir varlık gösteremediler. İçlerinden bir tekinin bile yüzde 1'den fazla oy alamaması çok ilginç olsa gerek. Kürdistan'da yurtsever hareketin kitle tabanında birkaç yıl öncesine oranla daralma göze çarpıyor. Bu da, gerek Türk sol ve demokrasi güçlerinin, gerekse Kürt yurtsever hareketinin konuya titizlikle eğilmesini, mevcut tabloyu tersine çevirmeye yarayacak politik adımları bir an önce atmalarının acilliğini ortaya koymaktadır.

Encamên Hilbijartinê

● Helîm Can

Hilbijartina herêmî ya Tirkiyê di demeke wiha de çêbû ku li Tirkiyê krîza aboriyê hebû û êrîşên li dijî DEP'ê û bi tevayî li dijî gelê Kurd gihaştibû qonaxeke bilind. Partiya ku hukûmetê îdare dikir di sê salên dawiyê de qîmeta Lîrayê Tirkiyê çarçûr kiribû û bûbû sebeb ku a boriya Tirkiyê bigihîje vê nuqtê, lê dîsa jî ji aliyê gelê Tirkiyê ve ew di hilbijartinê de bû yekem. Tansu Çîller wek seroka DYP'ê û Serokwezîra Tirkiyê di kampanya propagandaya hilbijartinê de temayek tenê bi kar anî, Ew jî ev bû ku digot; "Me siya PKK'ê ji ser Meclîsê rakir û mafê destnedana (îmmunîtêta) DEP'iyan rakir", "Me Ewrûpî îqna kirin ku ew jî PKK'ê wek rêxistineke 'terorîst' bibînin", "Me PKK'ê li zelê, li Hekariyê, li Agiriyê pelçiqand", "Her dengê ku hûn bidin DYP'ê, wê bibe gulle li hember PKK'ê" û hwd. Netîcên hilbijartinê diyar dike ku gelê Tirkiyê bi van kirinên hukûmetê re hemfikir in, ew birçî bin, tazî bin, rewşa wan a aborî çiqas nexweş be jî, şowenîzma wan her tim pêl dide.

Wek hemû hilbijartinên ku heta nuha di dîroka Cumhûriyetê de çêbûne ev hilbijartin jî, ji bo gelê Kurd ne demokratîk bû. Gelê Kurd di bin siya çekan de, bê partî û rêxistinên xwe mecbûrî hilbijartinê bû. Ferqa vê hilbijartinê ji yên din ew bû ku; xwedêgiravî herçend ne bi navê partiya Kurdan bûna jî, partiyek hebû û di raya Kurdan û cîhanê de wek partiyeke Kurdan dihat nasîn, ew jî DEP bû. Lê erîşên dewletê li dijî wê, li dijî namzet û avahiyên wê, Meclîsa DEP'ê 'mecbûr' kir ku ew xwe ji hilbijartinê vekşînin. Halbukî serokê DEP'ê Hatîp Dîcle heta vê dawiyê jî digot ku "di çi şertî de dibe bila bibe, emê dîsa beşdarî hilbijartinan bibin". Lê piştî ku partiyan namzetên xwe yên belediyan îlan kirin, piştî çend rojan, DEP'ê qerar stend ku ji hilbijartinê vekişe .Ev biryar, biryara grûbek ji partiyê bû û ev grûb jî di Meclîsa Partiyê de piranî bû. Lê êdî wext dereng bû, yan jî aliyên din ku li hember vê biryara Meclîsa DEP'ê bûn, tenê bi belavokan ve helwesta DEP'ê qebûl nekirin. Herî hindik ew karibûn bi namzetên serbixwe beşdarî hilbijartinê bibûna. Lê wan tenê got; "boykotkirina hilbijartinê ne çareserî ye, namzetên serbixwe û welatparêz hebin, em dê dengên xwe bidin wan, tunebin em dê herin ser sendoqan, lê dengên vala bidin." Lê di encamê de, ne tehdîtên PKK'ê û ne jî helwestên rêxistinên din bi ser neket û meydan ji partiyên dewletê re ma û piraniya xelkê çûn ser sandiqan. Dengên ku bi taybetî li Diyarbekirê vala derketin jî di pratîkê de pir tiştan îfade nekir.

Netîca hilbijartinê jî nîşan da ku qerara DEP'ê ya xwe vekişandina ji hilbijartina ne li gor berjewendiyên gelê Kurd bû, ne tehdîtên PKK'ê, ne jî helwestên partiyên din netîceyeke pozîtîv neda, xelkê Kurd piranî çûn ser sandoqan û rayên xwe dan partiyên dewletê.

Partiya Refahê li Kurdistanê û li Tirkiyê dengên xwe zêde kir û li 13 bajarên urdistanê û li 12 bajarên Tirkiyê, Stenbol û Anqere jî tê de seroktiya belediyê bi dest xist. Li Kurdistanê bi taybetî bajarên wek, Sêwas, Meraş, Elezîz, Erzîncan ku şerê sunîtî û 'Elewîtiyê, Tirkîtî û Kurdîtiyê heye, Partiya faşîst ya MHP'ê û ya İslamî RP'ê berê jî xurt bûn. Lê di vê hilbijartinê de li Diyarbekirê, li Mêrdînê, li Sêrtê û li Wanê (tevî qezayên wan) Partiya Refahê û partiyên din yên dewletê ji valahiya DEP'ê û bi dengên DEP'ê qezenc kirin. Ji aliyê din di raya giştî ya Kurdan de Partiya Refahê li dijî Kemalîzmê tê naskirin û di eslê xwe de jî weha ye. Lê Refah di propogandaya hilbijartinê de ne li ser miletbûnê û li ser ummetbûnê sekinî, xwe wek partiyeke li dijî kedxwariyê nîşan da, wek partiyeke li dijî emperyalîzmê û li dijî faîzcîtiyê xwe lanse kir. Gotina "duzena adil" kir bingeha propagandaya hilbijartinê. Ev hemû bûn sebeb ku Refahê li Kurdistanê û Tirkiyê dengên xwe zêde kir û di hilbijartinan de bi serket. Refahê tu carî li Diyarbekirê serokatiya belediyê qezenc nekiribû.

Ji aliyê din li Kurdistanê ji partiyan zêdetir rola namzetan girîng in. Şirnex di vî warî de nimuneyeke ber bi çav e. Serokê "Parêzgeran" yê Şernaxê Beşîr Tatar di lîsta ANAP'ê de qezenc kir û ku wî namzetiya xwe di listeya İP (İşçî Partîsî) de jî nîşan bida wê dîsa qezenc bikira.

Li Cizîrê, Şirnexê, Midyatê û Dargeçîtê û Nisêbînê dewlet eşkere piştgiriya namzetên "Parêzgarên Gundan" kir û wan da qezenckirin.

Lê ya girîng ew e ku vê hilbijartinê nîşan da ku partî û rêxistinên Kurdan di vê hilbijartinêde helwestek nerast danîn û ji ber vê jî di nav gel de gelek zeîf û tesîra wan li ser gelê Kurd kêm bû. Li Diyarbekirê tevgera rizgariya Kurdistanê ya îroyîn ji ya '79'an qelstir e. Demografiya Kurdistanê ser û bin bûye. Struktûra civata Kurd hatiye guherandin, pêşketina civakî ya Kurdistanê ji ya Tirkiyê paşdetir e. Ji bo wê jî divê em hemû kumên xwe dêynin ber xwe û careke din ji serî ve bifikirin.

Xetereke din îro li Kurdistana Bakur hêdî hêdî peyde dibe ku ew jî ev e, ez ditirsim, rewşa wê, wek rewşa Kurdistana Iraqê ya ber bi salên 90'î bibe. Kurdistan bikeve destê "Parêzgarên Gundan", gerîlla li serê çiya bimîne û rola welatparêzan di civata Kurd de êdî kêm bibe. Gelo Çirûskên vê xeteriyê ji we re jî nexwiya ne?

Êrîşên li ser çapemeniya Kurdî berdewamin:

"Ozgur Gundem" hat girtin

Navenda Nuçeyan- Piştî mohrkirina deriyê rojnameya "Ozgur Gelecek"ê, "Ozgur Gundem" jî, ji bo 15 rojan hat girtin. Herwiha rojnameya "Ozgur Gundem", wek hemû rojname û kovarên Kurdan ên din, bi sedemên "cudaxwazî"yê tê komkirin, di derheqê berpirs û nivîskarên wê de dawe tên vekirin û tên kuştin. Ev serê heyvekêyê jî, nûçegîhanê wê yê Urfa Nazim Babaoglu wenda ye û kesî hete niha tu salix jê nesitendiye.

Wek jimarên din herdu jimarên rojnama me yên dawîn jî hatin komkirin û di derheqê Berpirsê Nivîsan ê rojnama me Nusrettîn Yuksekkaya û nivîskarên me de dawên nû hatin vekirin. Piştî buroya me ya Diyarbekir û Entabê, buroya me ya Edenê jî, ji aliyê polîsan ve hat saxîkirin û xebatkarên me hatin tehdîdkirin.

Kovara "Serketin" jî, jimara 3'yan ne têde, ji 8 jimarên ku heta niha çap bûne 7'ê wan, bi tometa "cudaxwazî"yê hatine komkirin û di derheqê berpirs û nivîskarên wê de dawe vebûn. Ji vân dawan yek bi dawî hatiye û jê; ji xwediyê kovarê yê kevn Zeynel Aydin re 83 milyon cezê pera, ji Berpirsê Nivîsan ê kevn Şahîn Gul re jî, 43 milyon cezê pera û 5 heyv hefs hat dayin. Her wiha Berpirsê Nivîsan Selman Çîmen jî, bi heman sedeman hat girtin.

Berpirsê Nivîsan ê kovara Sitêrka Rizgarî Cîhan Kartal û herdu xwişkên wî; Songul û Ozgul Kartal, di 27'ê Adarê de hatin girtin û sê rojan bi îşkence û lêdan, girtî man.

Rojnameyên Welat, Azadî û Newroz, hatin komkirin û di derheqê wan de jî dawe hatin vekirin.

Ji aliyekî din ve çapemeniya çep a Tirkî jî, dibe armancên van êrîşan. Bi mohrkirina deriyê "Ozgur Gelecek", ji ber ku kovarên "Yenî Demokrat Gençlîk û Partîzan" jî di eynî bînayê de bûn, fiîlî hatin girtin. Her weha Sernivîskarê rojnama "Emegîn Bayragi" Huseyîn Tekîn, ji ber hin nivîs û nûçeyên ku ji Diyarbekir, naveroka wan li ser pirsa Kurdî rêkiribû, hat girtin.

"Demokrasi platformu"na ceza

❒ **Gazetemizin Diyarbakır temsilcisi Hamdullah Akyol'un da yargılandığı Diyarbakır Demokrasi Platformu davasında, 21 sendika yöneticisi ve dergi temsilcisi, 20'şer ay hapis ve 208'er milyon para cezasına çarptırıldı.**

DİYARBAKIR (Medya Güneşi)- Gazetemizin Diyarbakır temsilcisi Hamdullah Akyol'un da aralarında bulunduğu 23 sendika yöneticisi ve dergi temsilcisinin yargılandığı Diyarbakır Demokrasi Platformu davasının Diyarbakır DGM'deki 13 Nisan günkü duruşmasında, TES-İŞ şube başkanı Ali Öncü, Yol-İş 1 nolu şube başkanı Halil Öztopalan, Eğit-Sen sekreteri Yüksel Zengin beraat ederken, diğer sendika yöneticileri ve dergi temsilcileri 20'şer ay hapis 208'er milyon para cezasına çarptırıldı.

Bilindiği üzere, Diyarbakır Demokrasi Platformu geçtiğimiz yıl 27 Mayıs 1993 tarihinde 24 sendika ve dergi temsilciliğinin katılımıyla Kürdistan'daki faili meçhul cinayetler ve çeşitli baskıları protesto eden bir basın açıklaması düzenlemiş, açıklamada bölücü öğeler bulunduğu iddiasıyla, Platform üyeleri hakkında dava açılmıştı.

GİSSEN'de ortak Newroz gecesi

KREFELD (Medya Güneşi)- RNK, TSK ve **YEKBÛN** taraftarları Almanya'nın Gissen kentinde ortak bir Newroz kutlaması yaptı. 1000 dolayında seyircinin izlediği geceye Şivan Perwer, Bîrader, Ciwan Haco, Diyar, Nilüfer Akbal, Ejder gibi Kürt sanatçıları katıldılar. Folklor ekiplerinin seyir zevkini arttırdığı gecede Silopi eski Belediye başkanı Levent Tayşun ve Tertip Komitesi tarafından birer konuşma yapıldı.

Gece Tertip Komitesi tarafından yapılan konuşmada şu görüşlere yer verildi: "Kürt hareketi içinde birlik arayışı ve çabaları sürüyor. Biz bu güzel gün dolayısıyla sizlere ve Kürt kamuoyuna RNK, TSK, ve YEKÛN'un bir süredir yürüttükleri siyasi ve örgütsel birlik çalışmalarının sürdüğünü, birçok noktada anlaşmaya varıldığını ve sonuç alıcı adımların atıldığını duyuruyoruz. Biz her üç örgüt de ümitliyiz, bu adım makul bir zamanda, sorunsuz çözümlenecek ve daha güçlü bir örgütün oluşturulmasıyla başarıya ulaşacaktır."

Genel-İş Sendikası Van şube kongresi yapıldı

❒ **Genel-İş sendikası 7. Bölge merkez şubesi yeni yönetimini belirlemek üzere kongresini yaptı. Kongrede tek listeyle seçime giren İbrahim Göltepe şube başkanlığına seçildi.**

VAN (Medya Güneşi)- 9.4.1994 tarihinde Genel-İş sendikasının düzenlediği kongrede Van 7. Bölge Merkez Şube Başkanlığı'na İbrahim Göltepe getirildi. Tek listeyle seçime giren İbrahim Göltepe listesinden, yönetim kurulu asil üyeliklerine Bekir Türk, Mustafa Taner, Nurettin Haktaşlı, Mehmet Karakaya, Sait Doğan, Cemil Demirkan, Şerafettin Taştan ve Atilla Sağlam seçildiler. Yedek üyeliklere Nevzat Öndül, Mehmet Ataka, Ali Sarı, Sami Temizer, A. Gafur Kaplan, Musa Kıyat, Ayhan Kıpçak, İsmail Ceylan seçildiler. Onur Kurulu asil üyeliklerine ise Ahmet Erdem, Sadullah Çallı, Behram Gültepe, M. Zahir Alkan ve Selahattin Kaya seçildi.

Adana'da öğrencilere polis dayağı

❒ **Adana'da 200 öğrenci yürüyüş yaptı. Polisler göstericilere saldırdı. Medya Güneşi muhabiri tartaklanarak, gözaltına alındı.**

ADANA (Medya Güneşi)- 14 Nisan 1994 tarihinde Adana'nın Küçüksaat semtinde 200 kadar öğrenci yürüyüş yaptı. "Sınavsız üniversite, parasız eğitim", "ÖSS ve ÖYS kaldırılsın" şeklinde slogan atıp, pankart açan öğrencilere güvenlik güçleri tarafından ilk etapta müdahale edilmedi. Ancak çevik kuvvetin gelmesiyle birlikte harekete geçen polisler, cop ve silah dipçiğiyle öğrencilere vurmaya başladılar. Yaklaşık 20 öğrenci yaralandı. Yaralılar hastaneye kaldırılmayarak gözaltına alındı. 70 öğrencinin gözaltına alındığı tahmin ediliyor. Olayı görüntülemeye çalışan gazetecilere de saldıran polis, bir muhabirimizi döverek gözaltına aldı. Olay yerinde bulunan diğer muhabirimize silah çevirerek kovalayan polis, muhabirimizi yakalayamayınca çekim yapan bir TV muhabirine saldırdı.

SITÊRKA GEŞ

Felat DILGEŞ

Kuştina Lissy Shcmidt

Dosta gelê Kurd, mirovperwera hêja, rojnamegera rastîn Lissy Schmidt (Lusî) di roja 2. 4. 1994'an de li başûrê Kurdistanê, bi pêşmergeyek Kurd re hatin kuştin. Lissy Schmidt ji alî kê ve hat kuştin û armanca yên ku ew kuştin çi bû? Qet şik tune ye ku di kuştina Lîssy de pêçiya neyarên gelê Kurd heye.

Li Kurdistanê, nemaze li ser axa Kurdistanê ya azad kuştina Lîssy, me Kurdan bêtir diêşîne. Ev bûyer hukûmeta Kurdistana Başûr jî dike bin berpirsiyariyek mezin. Di dema herî nêzik de ronahîkirina vê cînayeta nemirovî, vatiniyek girîng a berpirsiyarên siyasî yên hukûmeta Kurdistanê ye. Lewra hukûmeta Kurdistanê, di serî de ji jiyan û ewlekariya kesên ku li ser axa welat dijîn berpirsiyar e. Di rewşa herî xirab de jî, bi awayê herî baş pêkanîna vê wezîfê pêwist e û mercek yekemîn ê dewletbûnê ye jî. Dewleta ku li ser axa welatê xwe, pirsa ewlekariyê çareser neke û di vî warî de bi ser nekeve, karê wê dijwar e. Ev rewş ji bo dewletên nûavabûyî bêtir girîng e.

Neyarên gelê Kurd, ji bo ku Dewleta Federe ya Kurdistanê bi ser nekeve û Kurd pêşeroja xwe bi destê xwe beyan nekin, dê serî li hemû dek û dolap û qomployên nemirovî bixin. Ew, ji bo ku bigîhijin vê armanca xwe ya qirêjî, dê her cûre lebatî meşrû bibînin û ji kirina tu hovîtî û bêbextiyê nerevin. Namaze ji bo ku gel û dewletên dinê ji vê avahiyê re bikin dijmin, dê ji tu tiştekî nerevin. Di vê yekê de jî, dê li hember kesên ku nav û dengê gelê Kurd û doza wî ya mafdar li dinê didin naskirin û belavkirin rawestin û ji vê xebat û hewldana wan re bibin asteng.

Lissy Schmidt, ji serê çend salan de bû ku nav û dengê xwe dida bihîstin. Ew bi nûçe, nivîs û xebatên xwe yên li ser Kurdan dihat naskirin û bibîranîn. Nemaze di xwepêşandana rakirina cenazê Wedat Aydin de nav û dengê xwe dabû bihîstin. Di pirovaya qirkirinê ya 10'ê Tîrmeha 1991'an de, wê jî li Diyarbekirê para xwe ji hovîtiya Tirkan sitendibû û ji wê rojê vir de bûbû kelemek nav çavê wan. Herweha ew, di 10'ê Tîrmehê de li Diyarbekirê bi tenê ji hovîtiya Tirkan re nebûbû şahid; ew bi xwe jî vê hovîtiyê jiyabû. Tada, lêdan şikence û hovitiyê ew ji riya wê danegerandibû û wê serî li hember neyarên mirovatiyê netewandibû.

Ew bi pênûsa xwe, bi hişê xwe, bi mêjiyê xwe û bi rojnamevantiya xwe li dijî neyarên mirovatiyê derket û di mercên herî dijwar de ji rastiyê re şahidî kir. Wê rûreşiya hovan raxist ber çavan û ew li hember tevê dinê gunehkar kir. Di salên xwe yên dawî de Kurdistanê ji xwe re kir war û sitar. Heke di qada navnetewî de, îro doza gelê Kurd gihîştibe vê merhelê, di vê yekê de rolê Lîssiyan ne hindik e. Vê keça dilovan, vê rojnamegera rastîn û bîrawer bi zimanê Kurdî jî dizanibû.

Xuya ye ku tehamula dijminên me, ji kesên ku ji Kurdan re bibêjin "Merheba" re jî tune. Her kî ku ji Kurdan re bibêje "selamûeleykum" jî dikare ji êrîşên van hovan re bibe armanc. Li Kibrisa Başûr kuştina dostê gelê Kurd T. Georgîadîs jî, ji bûyera kuştina Lîssy ne dûr e û ev her du êrîşên bêbext û hovane ji yek armancekê re xizmet dikin.

Gelek mixabin li ser axa welatê me kuştina L. Schmidt, di serî de hukûmeta Kurdistanê, êşa me girantir û berpirsiyariya me mezintir dike. Herwekî tê zanîn, dîsa li başûrê Kurdistanê êrîşek weha bêbext, di sala 1993'an de li dijî Sitî Danîella Mîtterand jî hatibû kirin; lê bi ser neketibû. Hêvîdar im ku ewê berpirsiyarên siyasî yên Kurdistana Başûr ji van bûyerên bêbext û ji bo gelê Kurd bêsihûd, ders bistînin û bi hemû hêza xwe destûr nedin ku bûyerên bi vî awayî rû bidin.

Rihet razê xwişka me Lusî; bi rihetî serê xwe deyne axê xwişka me ya hêja û dilovan. Tu jî şehîdek welatê me, şehîdek azadî û mirovatiyê yî. Tê di dilê gelê Kurd de her û her bijî. Bila serê gelê Alman, serê gelê Kurd; serê aştîxwaz, azadîxwaz, mirovperwer û rojnamevanên rastîn ên dinê sax be.

Şiddetin ekonomik iktidarı çöktü

"Ekonomik ihtilal", "Bu ülke hepimizin", "Haydi hayırlısı", "Eşit paylaşılacak sıkıntıya EVET"
-Basından-

Haber Merkezi- Yüzde 100'e varan zamlar içeren, binlerce işçinin işten atılmasını öngören, bir kalemde yüzde 40'a varan fiili devalüasyon getiren, ücretlilerin vergi yükünü katlayan "istikrar paketi", Babıali basını tarafından bu manşetlerle kamuoyuna "anlatılmaya" çalışıldı.

Devletin Kürdistan'da yürütüğü savaşın günde 1 trilyona varan maliyetinin, dipsiz bir kuyu gibi bütçenin üçte birden fazlasını yutar bir hale gelmesi sonucunda iç ve dış ekonomik dengelerin alt-üst olması; hükümeti, IMF'ye "teslim olma" ve "istikrar" önlemleriyle topluma daha fazla bedel ödetmeye yöneltti.

Yerel seçimler öncesinde hazırlanıp uygulanması seçim sonrasına bırakılan "paketin" kamuoyunda oluşturduğu tedirginlik, basın-yayın organlarının da desteğiyle giderilmeye çalışılırken; açılan "paket"ten çıkan zamlar, toplumun çeşitli kesimleri tarafından tepkiyle karşılandı.

5 Nisan kararları olarak da adlandırılan "istikrar paketi", akaryakıta yüzde **46-90**, şekere yüzde 49-62, tekel ürünlerine yüzde **77-100**, PTT hizmetlerine yüzde **44-75**, çaya yüzde **70** oranında yapılan zamlarla uygulanmaya başlandı.

Hükümetçe hazırlanan **"Ekonomik önlemler uygulama planı"** başlıklı programda **"istikrar sağlamanın temeli"**nin, **"çok yüksek düzeye çıkmış bulunan kamu kesimi açıklarının hızla aşağıya indirilmesi"** olacağı belirtilerek **"bir yandan kamu gelirlerini arttırıcı tedbirler yürürlüğe konulurken, diğer yandan kamu harcamalarının kısıtlanması yönündeki tedbirlerin taviz verilmeden"** uygulanacağı vurgulanıyor.

Kamu gelirlerini arttırıcı önlemlerin ilk ayağını yapılan zamlar oluştururken, ikincisini ise vergilerin arttırılması ile elde edilecek gelirler oluşturuyor. Vergi mevzuatında yapılacak değişikliklerle **70** trilyon tutarında ek vergi geliri oluşturulması hedefleniyor. Bunun önemli bir kısmı dolaylı-dolaysız vergilerle işçi ve emekçilere yükleniyor. Kurumlar vergisi mükellefleriyle, şirketlerin net aktiflerinden elde edileceği savlanan **40** trilyonluk gelirin akibeti ise, **"yüzsüz"**lerin sayısına ve bunların vergi borcu tutarına bakılarak tahmin edilebilir. Sonuçta, vergi gelirlerindeki artışın, vergi kaçırma şansı bulunmayan "bodro mahkumu" ücretlilerden ve KDV oranlarındaki artışla yine geniş halk kesimlerinin tüketim sürecinden dolaylı olarak alınacak vergilerle sağlanacağı anlaşılıyor.

"Paket", 1994 yılı sonuna kadar tasarruf sağlayıcı önlemlerin uygulanması yoluyla **56** trilyonluk kısıtlamaya gitmeyi hedefliyor. Yıl sonuna kadar kamu kesiminde **69 bin** işçinin işten atılması yoluyla 12 trilyon, kamu yatırımlarının yüzde **20** oranında kısılmasıyla **8.5** trilyon, tarım kesimine yapılan desteğin azaltılmasıyla ise **5.5** trilyon tasarruf sağlanması hedefleniyor. Sosyal güvenlik ve sosyal hizmet alanlarında yapılacak yeni düzenlemelerden de önemli miktarda tasarruf elde edilmesi öngörülüyor. **Sümer Holding**'in bazı tesisleri, **Et-Balık Kurumu**'nun bazı kombinalarıyla, **PETKİM-Yarımca**, **Haliç Tersaneleri**, **TURBAN**'a ait 5 otel, **TEKEL** Ankara ve İstanbul bira fabrikaları, **Zirai Donatım Kurumu** ve **Cibali Sigara Fabrikası**'nın kapatılmasına karar verilmiş bulunuluyor.

KİT'lerin özelleştirilmesiyle elde edilecek gelirlerin bütçe açığını kapamak üzere önemli bir kaynak sağlayacağı düşünülerek, **TÜPRAŞ**, **PETKİM**, **TURBAN**, **HAVAŞ**, **TEK**, **PTT**, **Sümerbank** ve **Etibank**'ın da aralarında bulunduğu birçok KİT'in özelleştirilmesi programlanmış durumda.

Öte yandan iç ekonomik dengelerin sarsılmasının "konvertible" Türk lirasını dolarize etmesi sonucu dış ticaret dengelerinde sarsılma ve dış borç yükünde olağanüstü büyüme yaşanınca, **Standart and Poors** ve **Moody**'s adlı ekonomik değerlendirme kuruluşları Türkiye'nin kredi notunu düşürdüler.

Kredibilitesi azalan Türkiye'nin uluslararası piyasalarda borç bulamayacak bir duruma düşmesi sonucu, 13 yıl aradan sonra yeniden **IMF** ve **Dünya Bankası**'nın eşiğini aşındıracağı anlaşılıyor. Nitekim, 5 Nisan kararlarına destek sağlamak üzere **ABD**'ye giden **Çiller**, **IMF** yetkilileriyle yaptığı görüşmede ekonominin **IMF**'ye teslim edilmesi anlamına gelen **"Stand-by"** anlaşmasını imzalamayı kabul etti. Hatırlanacağı gibi Türkiye'nin 1980'de imzalamış olduğu **"Stand-by"** anlaşmasının süresi 1986'da bitmişti. ❐

Zam yağmuruna eylemli yanıt

5 Nisan

● "İstikrar paketi"nde kapatılacağı açıklanan PEKTİM-Yarımca tesisleri işçileri mesai saatinden sonra fabrikadan çıkmayarak tepkilerini dile getirdiler.

● Bomanti bira fabrikası ile Haliç ve Camialtı Tersaneleri'nde çalışan 2000'in üzerinde işçi tarafından hükümeti protesto eylemi yapıldı.

● G. Antep'te taksi sürücüleri zamları ve hükümetin "istikrar paketi"ni protesto etmek amacıyla otolarıyla şehir merkezinde klakson çalarak protesto gösterisinde bulundu.

6 Nisan

Gölcük'te 6000 dolayında Askeri Tersane işçisi protesto yürüyüşü yaptılar.

● Karabük'te demir-çelik işçilerinin şehir merkezine yaptıkları yürüyüşe katılan ve sayıları 15 bini bulan kitle hükümetin istifa etmesini istedi. Aynı eylem üç gün üst üste tekrarlandı.

● Kırşehir'de Petlas işçileri, halkla birlikte yürüyerek Petlas'ı kapatma kararını protesto ettiler. Petlas işçileri bir gün sonra da Ankara'ya yürüdü.

● Bakırköy Sümerbank işçleri DYP İstanbul il binasına siyah çelenk koydu.

● Çiller-Karayalçın hükümetinin yaptığı son zamları ve uzun süredir fiyat ayarlaması yapmayan Nakliyeciler Federasyonu'nu protesto eden 300 kamyoncu Sirkeci Tren Garı'nın önünde oturma eylemi yaptı.

● Bursa hal kavşağında toplanan 300 nakliyeci de yapılan zamların kendi ücretlerine, yansıtılmasını isteyerek, yolu trafiğe kesip oturma eylemi yaptı.

● Urfa SS Fırat Taşıyıcılar Kooperatifi ve 100. Yıl Kamyoncular Kooperatifi üyesi 60 kamyoncu Urfa'da kontak kapatma eylemi yaptı.

● Tüm Maliye-Sen, 1,2 ve 3 Nolu şubeyönetici ve üyeleri İstanbul Defterdarlığı önünde toplanarak zamları protesto etti.

● G. Antep'te esnaflar hükümeti protesto etmek amacıyla yürüyüş düzenledi.

7 Nisan

● Akaryakıta yapılan zammı protesto eden Ankaralı ve İzmirli kamyoncular ikinci günde kontak kapatttı.

● Cibali Tütün Fabrikası işçileri özelleştirmeleri ve zamları protesto ederek Saraçhane'deki Tekel Genel Müdürlüğü önünden, Cibali Tütün Fabrikası'na kadar protesto yürüyüşü yaptıktan sonra fabrikayı işgal etti.

● Ankara Ulus'da kendiliğinden harekete geçen bir halk topluluğu, Kızılay'a oradan da Bakanlıklar'a yürümek istedi. Kısa bir sürede birkaç bin kişiye varan topluluk "hükümet istifa" sloganları atarak yürümeye devam etti. Polis zor kullanarak yürüyüşçüleri dağıttı.

● İstanbul Ambarlar'ında 1000 civarında işçi ve kamyoncu ile İzmir Ambarlar Sitesi'nde çalışan 500 işçi zamları protesto etti.

● G. Antep Küçük Sanayi Sitesi ve Konya Kunduracılar Sitesi esnafı kepenk kapattı.

8 Nisan

● Kamu Çalışanları Sendikası Platformu İstanbul'da iki yerde büyük gösteriler düzenledi. Saraçhane'de yapılan eyleme 3 bin memur, Kadıköy'dekine ise bin 500 memur katıldı.

● Aliağa PETKİM işçileri İzmir-Çanakkale yolunu kesti. İzmir'de sağlık çalışanları yürüdü.

● Yarımca-PETKİM'i kapatma kararını protesto eden yaklaşık 20 bin kişi, İzmit şehir merkezinde yürüyüş yaptı.

● Adana Demokrasi Platformu, yaptığı basın açıklaması ile "istikrar paketi"ni kınadı.

9 Nisan

● Zonguldak Demokrasi Platformu'nun, Zonguldak'ta düzenlediği "Ocakların kapatılmasına ve özelleştirilmesine hayır" yürüyüş ve mitingine 70 bin kişi katıldı.

● Zamları protesto eden İstanbul-Okmeydanı halkı semt pazarında gösteri yürüyüşü yaptı.

● Adana'da Kamu Çalışanları Platformu'nun düzenlediği "istikrar paketi"ni protesto mitingine kalabalık bir memur kitlesi katıldı.

● Adana'da yaklaşık 2 bin kamu çalışanı "istikrar paketi"ni kınayan bir yürüyüş düzenledi.

10 Nisan

● İzmir'in Narlıdere ve Karşıyaka İlçeleri'nde zamları protesto eylemleri yapıldı. Polis göstericilere ateş açtı. Bir gösterici yaralandı.

11 Nisan

● Ankara Demokrasi Platformu "istikrar paketi"ni protesto etmek için 3 bin kişiyle basın açıklaması yaptı.

12 Nisan

● İstanbul'da 2 bin 500 tersane işçisi, "istikrar paketi"ni protesto gösterisi yaparak, hükümeti istifaya çağırdı.

● Tuzla'da 5 bin işçi, esnaf ve halk zamları, işten atılmaları protesto etmek için yürüyüş yaptı.

● Gebze ve çevresinde bulunan fabrikalarda çalışan yaklaşık 7 bin kişi yürüyüş ve miting yaptı.

14 Nisan

● İstanbul Demokrasi Platformu, İstanbul İşçi Sendikaları Platformu ve demokratik kitle örgütlerinin ortak kararıyla İstanbul'da 20 bin işçi ve memur viziteye çıkarak, iş bırakarak çeşitli yerlerde gösteri ve yürüyüş düzenlediler.

● İzmir Büyükşehir Belediyesi önünde yaklaşık bin 500 işçi basın toplantısı yaparak zamları ve işten çıkarılmaları protesto etti.

Newroz ve Yerel seçimleri izleyen Alman gözlemciler:

Türkiye'ye yapılan yardım durdurulmalıdır!

Mehmet Tanrıverdi

Mart ayında Kürdistan'a giden gözlemcilerden **Regina Schenerer** ve **Karin Hagemann**'a Kürdistan'daki izlenimlerini sorduk. Bu iki gözlemcinin izlenimlerini özetleyerek okurlarımıza sunuyoruz:

Regina Schenerer *(Pedagog, Yeşiller/Birlik 90 Partisi Kuzey Ren Westfalen Eyaleti parti meclisi üyesi):*

Kürdistan'a Ekim 1993'ün sonunda gittiğimde korku doluydu insanlar, fakat aynı zamanda umutlu... Bu kelimeyi sık sık duymuştum. Umut... Bu umut, daha çok 27 Mart 1994'teki yerel seçimlerde Kürt eğilimli DEP'in seçimlerde kazanacağı zafere bağlanıyordu. Gerek DEP'e karşı Türk devletinin öteden beri yürüttüğü akıl almaz baskılar, gerekse parti içerisindeki grupsal çıkar hesapları sonucu çok ciddi tartışmalara neden olan seçimlerden son anda geri çekilme, var olan bu umudu da yok etti.

Mart 1994... Kürdistan'a gidip gezen misafirler için, insansızlaştırılmış topraklar, yakılıp yıkılmış köyler, güvenlik güçlerinin engelleri ve her an hayatları tehlikede olan, sayıları az olmasına rağmen, legal alanda çalışmayı elden bırakmayan dostlarımızı görmek mümkün (...)

Yolculuğumuz esnasında, boşaltılmış ve bir kısmı tahrip edilmiş köyler gördük. Cizre'de kurşunlanmış evler, çok sayıda yakılmış işyerleri gördük. Hatta bizim kaldığımız otelin duvarları bile mermi izleriyle doluydu. Cudi Mahallesi'ni tekrar tanıyamaz olduk. Eskiden dostça bizi selamlayan ve her seferinde çay içmeye davet eden insanlar ya susturulmuş, ya da zorla göç ettirilmişti. Bu sefer gördüğüm Cizre, eski Cizre'ye benzemediği gibi, ölü bir şehir görünümündeydi. Şehirde devletin resmi ve sivil "Rambo"ları cirit atıyordu.

Newroz 1994...

20 Mart'ta öğlen saatlerinde Cizre şehir merkezi, hükümetçe hazırlatılmış "Newroz barıştır" afişleriyle donatılıyor.

Halk, Türkiye'de eski bir gelenek olduğu söylenen bahar bayramını kutlamak için meydanlarda toplanmaya çağırılıyor. Yoksa bu, Tansu Çiller tarafından 1995 yılında kutlanacağı ilan edilen resmi bayramın genel provası mı? Bayram, askerlerin gülünç bir oyunu haline dönüşmüş. Aşırı büyüklükteki Türk bayrakları, binaların meydana bakan cephelerini örtüyor. Askeri marşlar çalıyor ve arada Kürtçe müzik. Yaya olarak ve askeri taşıtlarla özellikle köy korucuları ve aileleri bayrama gidiyorlar. Tanklar ve zırhlı araçlar meydanın "emniyetini" sağlıyor. Damlarda keskin nişancılar mevzilenmiş. Kaldığımız otel bir karargah haline dönüşmüş durumda. Özel timin "Ramboları" ön tarafta, koridorlarda ve merdivenlerde ise ateşe hazır otomotik silahlarıyla askerler duruyor.

Biz gözlemciler olarak, Kürt halkının haysiyetini kırıcı, askerlerin ve onların Kürt kökenli yardımcı güçlerinin bu barama nın tanıkları oluyoruz. Daha 2 sene önce burada, suçları sadece barış içinde Newrozu kutlamak olan 13 insan askerlerin kurşunlarıyla can veriyordu. 1993 yılında kutlamalara katılanlar kurşun sıkılarak dağıtılmışlardı. Bugün ise işgalci güçler bayram kutluyor. Halk bu patırtıdan uzak kalmışştır ve katılım 300 kişi civarında olmuştur.

Cizre'de gördüğüm gibi, Kürdistan'ın çoğu yerinde Almanya'nın gönderdiği eski Demokratik Alman Cumhuriyeti Milli Halk Ordusu'na ait BTR 60 tanklarını ve diğer silahları görmek mümkün.

Mart 1994'te Cizre'de daha önce defalarca Kürdistan'da olduğu gibi, Kürt halkına karşı yürütülen ve Federal Almanya hükümeti tarafından yoğun yardım ve örtbas etme politikasıyla desteklenen toplu kıyımın tanığı olduk. Her yolculuğumuz, ölen bir halktan görüntüleri, onun yerle bir edilen köylerini, şehirlerini, katledilen insanlarını, cana yakın, sevimli ve değerli insanlarını bir daha görmemenin derin acısını yüreklerimizde duyuyoruz.

Türk devletinin çıkarları doğrultusunda hizmet vermeyenin "terörist" ilan edildiği ve bunların yok edileceğinin açığa vurulduğu bir ortamda Kürt halkını yok etmek amacıyla sinsice yürütülen bu savaş, ülkede sonu gelmeyen derin yaralar açmaktadır. Böylesine bir dönemde Kürt tarafının da hataları (örneğin DEP'in seçimlerden çekilmesi), tamiri mümkün olmayan sonuçlar doğurmuştur.

Herşeye rağmen, Kürt halkı (yaşam savaşında kararlıdır!) yaşamak istiyor!

Sivil halka; şiddet, devlet terörü ve karşı şiddet (haklı direnişin yanısıra) karşısında perspektifler getiren yeni girişimler oluşmaktadır.

Yalnız bırakmayalım onları!

Türkiye'nin sonunda siyasi bir çözüm kabul etmesi için, sadece silah yardımının göstermelik olarak durdurulması değil, dış devletlerin yoğun baskısı gereklidir.

Karin Hagemann *(Yeşiller/Birlik 90 Partisi, Hessen Eyaleti parlamento üyesi)*

(...) Benim 8 gün süresince Türkiye'nin Kürt yörelerinde yaptığım kişisel izlenimler özetle şu şekildedir:

Benim edindiğim izlenimler, daha önce Uluslararası Af Örgütü ve Baskı Altındaki Halkları Koruma Örgütü aracılığıyla edindiğim bilgileri hem doğrulamış, hem de yerinde yaptığım izlenimler beni son derece şaşırtmıştı. Türk polisinin ve askerinin Avrupa'dan gelen temsilcilere karşı genel tutumları, sivil halka geçmişte ve günümüzde uyguladığı baskıları sezdirmekteydi. Acı gerçek o ki, halk, askerin keyfi tutumlarına tabi kalmakta, kanuni haklardan yoksun olma duygusu ile yaşamaktaydı. Media ve konsoloslukların temsilcileri ile temas halinde olan Avrupalılar olarak tehlike içinde olmadığımızın bilincindeydik. Bu durum Kürtler için söz konusu değildi. Kiralanan otobüslerin şoförleri keyfi olarak tutuklanıyorlardı. Hatta biz kiraladığımız otobüsün şoförünün mesleki lisansının elinden alınışına tanık olduk. Aynı şekilde kaldığımız otelin sahibi ölümle tehdit edildi. Neden olarak da komplo tutumundaki Avrupalıları otelinde barındırması gösterilmekteydi. Önemli olaylardan biri de sivil polisin (özel timlerin) halkı bizimle konuşmamak için tehdit etmesi, böylelikle halkı bizden uzak tutmak ve engellemek isteyişi idi. Hal böyle iken, bizim serbestçe hareket etmemiz ve bilgi toplamamız mümkün olmadı.

İşkence kurbanları bize tutuklanmaları esnasında gördükleri işkencenin delili olarak elektro şok yaralarını gösterdiler. Ayrıca bize, her polis karakolunun işkence araç ve gereçleriyle donatıldığını, bunların çoğu zaman sorgulamalarda kullanıldığını söylediler. Bu durum, o sıralar Diyarbakır'da bulunan Alman Konsolosluğu sekreteri tarafından da onaylandı. İşkence, sadece siyasi tutuklulara yapılmıyor, aynı zamanda siyasi olmayan sıradan kimselere de uygulanıyordu.

İşkence metodları

Falakaya yatırma, elleri arkaya bağlayarak asma, erkeklerin ve kadınların cinsel organlarına elektro şok verilmesi, kadınların ırzına geçme, erkeğin cinsel organlarının dövülerek ezilmesi, sert tokatlama. Ben bu tür işkenceden geçmiş kişileri gördüm ve onlarla konuştum. Türkiye'de politik yönden şüpheli görünen bir kimse tutuklama emri olmadan 15 gün polis tarafından tutuklanabilir. Kürtlerin yaşadığı yerlerde -ki bu yerlerde şu anda olağanüstü hal hüküm sürmektedir- bu süre iki katına çıkmaktadır. Yani bir kişi 30 gün tutuklanabilmektedir. Bu tür halkı ürkütme ve gözdağı verme yöntemleri hiçbir yasal kurumca denetlenmemektedir. Bu işkenceler sadece birkaç gözü dönmüş polis tarafından yapılmaktadır. Gözaltı süresince doktor denetimi yasal yönden mümkün (zorunlu) göründüğü halde, doktorlar kişi işkence görmüş olsa dahi sağlam raporu vermektedir.

Bölgede zaten varolan askeri güç son haftalarda takviye edilmiş, sivil halk da para karşılığında silahlandırılarak (köy korucuları) bölgedeki askeri kuvvet sayıca yaklaşık 350 bin kişiye çıkarılmıştır. Yoğun askeri baskılar sonucu tahrip edilen ve boşaltılan köylerin sayısı 900'ü aşmış, göçe zorlama politikaları sonucu yaklaşık 1.7 milyon Kürt kendi ülkesinde mülteci duruma getirilmiştir.

Askeri yığınak

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait birlikler yerel seçimlerden bir gün önce, yani cumartesi günü, dört köyü bombaladılar. İlk olarak böylesi bir hareket devletçe yalanlanmayıp olayın bir yanlışlık sonucu meydana geldiği söylenerek geçiştirilmeye çalışıldı (...)

Kürt yörelerinde çekim yapan **BBC** ekibinin terör propagandası yapmakla suçlanması, yukarıda yaptığımız varsayımı doğrulamaktadır. Ayrıca **Spiegel TV**'den kameramanların ölüm korkusu verilmek amacıyla tutuklanıp gözleri bağlanarak arabayla oradan oraya götürülmeleri Türk hükümetinin baskıcı politikasının başka bir örneğidir.

Türkiye Cumhuriyet'i insan haklarını koruma ile ilgili tüm uluslararası anlaşmaları imzalamıştır. Türkiye'de sorgulamalar sırasında işkence uygulandığı Dışişleri Bakanlığı'nca da onaylanmaktadır. Birçok insan bu insanlık dışı olayları belgelemektedir.

Ben şahsen Türk makamlarınca görevinden alınan, elektrik şoku verilerek ve dili kesilerek işkence yapılan bir Kürt belediye başkanı ile görüştüm. Bu zavallı insan şu anda Almanya'da tedavi görmektedir. Maalesef bu durum gaddarca davranışların tek örneği değil, bilakis buna benzer birçok olaydan sadece biridir. Bu tür olaylar sırf insan hakları derneklerinin raporlarından değil, diğer yazılı basında da kimi zaman konu olarak ele alınmalıdır.

Federal Almanya ve tüm NATO üyesi ülkeler, Türkiye'nin sürekli insan haklarını çiğneyişine seyirci kalmaktadır. Suç duyurusunda bulunan mültecilerin Türkiye'ye geri gönderilmesi amacıyla Türkiye ile yapılmak istenilen anlaşma, **Kanther** ve takımının saf olduklarını değil, resmen Cenevre Mülteciler Anlaşması'nı büyük bir kararlılıkla hiçe saydıklarını göstermektedir.

Alman Yabancılar Kanunu'nun 51. maddesinin 1. ve 4. bendleri işkence ve savaş durumunda olan ülkelere mülteci gönderilmemesi hükmünü içermektedir. Bu ise Cenevre Antlaşması'nın 33. maddesinin özeti alınarak Alman kanunlarına yansımış değildir.

Sorun, Alman hükümetinin de hiç yorulmadan belirttiği gibi, sadece Türkiye'nin iç meselesi değildir. Alman hükümeti Kürtlere karşı yürütülen tahrip etme, göçe zorlama, ve ölüm olayları konularında suç ortağıdır. Asıl silah pazarlayıcıları, hükümet kabinesinde Bonn'da oturuyorlar.

Türkiye'deki gerçeklikler gözönünde bulundurularak:

1) İçişleri Bakanı, yurt dışı edilmeleri derhal durdurduğunu açıklamalıdır!

2) Alman hükümeti Türkiye'ye yapılan silah yardımını derhal yasaklamalıdır!

3) Türk askerinin ve polisinin eğitimi konularında Türkiye'ye sağlanan yardım derhal durdurulmalıdır!

4) Alman hükümeti, Kürt sorununun çözümü için uluslararası bir konferans düzenlenmesi yolunda girişimlerde bulunmalıdır!

5) Türkiye'ye gerekirse ekonomik kısıtlamalar ve hatta ambargoya varan yaptırımlar uygulayıp Kürtlerlerle şimdiye kadar hep reddettikleri diyaloğa zorlanmalıdır!

Newroz ve 27 Mart yerel seçimlerini izlemek üzere Kürdistana gözlemci olarak gelen Yeşiller/Birlik 90 Partisi yöneticilerinden Regina Schenerer ve aynı partiden Hessen eyaleti parlamento üyesi Karin Hageman bir grup Avrupalı gözlemci ile birlikte İstanbul merkez ve Diyarbakır bürolarımızı ziyaret etti. *(Foto: Medya Güneşi)*

PARADİGMA

M. ALİ URAL

Resmi ideoloji, Refah ve biz...

Mevcut hükümet genel yerel seçimlerden aldığı sonuçlarla resmiyetini yitirmişir. 27 Mart'ta halkın bu koalisyon hükümetine güvenmediği tescil edildi. Yalnız bu kadar değil; halk mevcut düzen partilerinin tümünü cezalandırdı, resmi ideolojiye güvenmediğini açık olarak ortaya koydu. Resmi devlet siyaseti alt üst oldu. Çürüyen ve her bakımdan yırtılan resmi ideoloji derin bir krizin içine sürüklendi. Türkiye ekonomisinin çöken payandaları bir bir bel verince halkın ekmeğine doğrudan el koyma ve toplumu bu ekonomik cenderenin kıskacına alma planı işlemeye başladı. Yıllardır kaynakları tüketilen, talan edilen, oraya buraya heba edilen olanaklar, sonuçta ekonomik krizin şiddetle toplumun bütün kesimlerini saracağı açıktı. Türkiye şimdi bu krizle sarsılıyor.

12 Eylül, bir kriz rejimiydi. Bütün baskı ve ekonomik teröre rağmen Türkiye'nin hiçbir sorununu çözemedi. Ondan sonraki süreçlerde, gelen giden hükümetlerin hiçbiri de o ünlü 24 Ocak ekonomik "istikrar" kararlarının yarattığı toplumsal sefaletin önüne geçemedi; tersine sefalet arttı, ara ve alt toplum kesimleri çöktü, yoksulluk çığı gibi sorunlar üreterek yaygınlaştı. 12 Eylül diktatörlüğünün ürünü olan ve bu rejimin Türkiye için planladığı "istikrar" modelinin dışına çıkmayan hükümetler her alanda sosyal, siyasal ve ekonomik krizlerin derinleşmesini sağlayacak uygulamalarda ısrar ettiler. Çiller hükümeti de bu krizin büyümesini sağlayacak uygulamalar dışında rasyonel hiçbir çözüm üretmedi.

Bu gelişmeleri Refah'la ilişkilendirecek olursak Refah, her şeyden önce bir düzen partisi; statükonun bir parçası. Türkiye genelinde, şu ard arda on yıllardır süregelen krizlerin yarattığı boşlukta, kimi metropollerde aldığı oy potansiyeli, gelip geçici bir başarı sayılabilir belki, ama, düzenin ve mevcut statükonun bir ayağı olduğundan önümüzdeki dönemlerde, düzenin sınırlarını aşamayacağı da düşünülürse, yeni toplumsal ve siyasal krizlerin bir halkası olmaktan öteye bir işlev sergilemeyeceği açıktır.

Bu yüzden Refah Partisi'ni abartılı hezeyanların etkisinde kalmadan değerlendirmek daha gerçekçi sonuçlar elde etmemize ve tüm öteki düzen partilerine olduğu gibi Refah'a karşı daha sağlıklı tutumlar geliştirmemize olanak sağlayacaktır.

Ne yazık ki, çoğunluk, seçim sürecini ve seçim sonuçlarını nesnel bir yöntemle ele alıp değerlendirmedi. Gerek burjuva siyasiler, gerekse demokrasi mücadelesi veren muhalif sol güçler, kopartılan ve medya araçları kullanılarak gündemleştirilen yapay sorunun propaganda rüzgarına kapılıp öznel, gerçekçi olmayan, ancak yenilginin yarattığı çaresizlik psikozunu dindirebilecek yüzeysel değerlendirmelerle yetindiler.

Kürt ulusal mücadelesi içinde olan bazı kesimler de aynı açmazın içinde, daha çok kendi kendini tatmin edecek değerlendirmele yapıp sorunu geçiştirdiler.

DEP, her ne kadar bir "Türkiyeli" parti olarak kendini ifade ediyorsa da, Kürt sorunu ağırlıklı bir imaja sahip olduğu için seçimler konusundaki değerlendirmeleri ya da seçim sürecinde ortaya koyduğu tutumları ele almamak, mümkün olmuyor. Öyle ki, seçim hesaplarını yaparken temelde dayandığı kesim ağırlıklı olarak Kürtler olacaktı. Bu konuda iddialıydı.

DEP'in seçim sonrasında yaptığı kimi açıklamalar bu yüzden değerlendirme konusu oluyor. Seçimlere girmemeyi kararlaştıran DEP, "seçimlere katılmış olsaydık, oyların yüzde ellisi bize gelirdi", yönünde bir değerlendirme yapıyor.

Şimdi, şöyle bir şey geliyor akla hemen; madem bu yüzde ellilik bir güce dayanmaktan çekinildi de, meydan göz göre göre düzen partilerine neden terkedildi? Böyle bir değerlendirme sonuç olarak ne kadar tutarlıysa, seçimler öncesinde DEP'in seçimlere katılmamak için ileri sürdüğü gerekçler de o kadar tutarlı olur.

Bu hatalı ve gerçekçi olmayan değerlendirmeleri sadece DEP yapmıyor. Dün, seçimlere girmeme yönünde eğilim belirleyen siyasal tarafların yanısıra, seçimlere girilmesi gerektiğini savunanlar da benzer hatalı ve abartılı değerlendirmeler yaptılar. Ulusal basınımızın bir kısmı seçim sonuçları sonucunda ortaya çıkan boş, geçersiz ve kullanılmayan oyları sahiplendiler. Öyle ki, bazıları bu oyların tümünün kendi tutumlarının bir sonucu olduğunu açıklamaktan çekinmedi! Gerçeğin böyle olmadığı açık bir biçimde ortada, Kürtler yerel seçimlerde oraya buraya savruldu. Bölgede sandık başına gidenlerin oranı yüzde 75'tir. Diyarbakır'da bu oran daha düşüktür; yüzde 50 gibi bir katılım olmuş. Boykot, boş oy kullanma, geçersizler bunun içinde. Bölgeyi bir yana bırakalım; şimdi Diyarbakır'daki bu yüzde 50'lik oy oranı hangi kesimin etkisi sonucudur? Bu noktada her şey birbirine karışıyor ve yapılan değerlendirmeler pek doğal olarak gerçekçi olmaktan uzaklaşıyor.

Hal böyle olunca, seçim sonuçlarını siyasal anlamda değerlendirip halka uygun ve gerçekçi mesajlar sunmanın da yolu kapanmış oluyor. Burada bu biçimiyle ortaya çıkan yaklaşımların yol açacağı yanlışları düşünebilirsiniz.

Seçim sonuçlarından, geleceğe dönük politika üretimi bakımından ders çıkarılmak isteniyorsa, lütfen biraz daha nesnellik!..

KÜRT ULUSAL ÖNDERLİĞİ DEMOKRATİK SİYASİ OTORİTESİNİ OLUŞTURMALIDIR

● A. Sezgin Karacadağlı

Sömürge ülkelerde siyasi otorite, başlı başına irdelenmesi gereken bir olgudur. Kürt siyasal organizasyonlarının kendi iç işleyişlerinden başlayarak demokrasiyi kurumsallaştırmalarına bağlıdır. Eğer demokrasiyi en alttan başlayarak üste doğru kalıcılaştırabilirsek büyük oranda amacımıza ulaşmış oluruz.

Peki siyasi otorite deyince aklımıza ne geliyor? Demokrasi bir yaşam biçimi ve siyasi tercihler sorunudur. Bu tercihin siyasi bir otorite olabilmesi, başka bir ifadeyle kurumsallaşabilmesi, Kürt toplumunun aileden başlayarak dernek, örgüt, parti vb. kesimlerinde kararlı, inatçı bir şekilde savaşımı üstlenmeleriyle mümkündür. Savaşım, bugün ne birilerinin fetişleştirdiği türden eylemliliklerdirsadece, ne de tek başına dergi, gazete, legal parti vb. çalışmalardır. Biri diğerini tamamladığı gibi, siyasal mücadelenin diğer mücadele biçim ve yöntemleri arasında kurulacak denge ile de, hangi araç ve yöntem kullanılmış olursa olsun, sonuçta siyasi bir kazanım elde edilebilmelidir. Siyasi öncülük de, işte bu noktada, toplumun bütün sınıf ve katmanlarına hitap edebilecek bir çerçevede ulusal çıkarlar doğrultusunda perspektifler oluşturmak ve ulusun bütün potansiyelini harekete geçirmekle yükümlüdür. Böylesine geniş bir bakış açısıyla hareket etme noktasında maalesef önemli eksikliklerimiz vardır. Eğer süreci yakalamak ve oldukça gelişmiş durumdaki ulusal potansiyeli atıl durumdan kurtarmak istiyorsak, öncelikli olarak Kürt ulusal güçlerinin kendi iç yapısal işleyişlerinden başlayarak ülke çıkarı çerçevesinde halka yönelik uygulama ve tespitlerde demokratik işleyişi yaratmalıyız. Hiçbir grupsal istem ve çıkar Kürt halkının çıkarlarından üstün olmamalıdır. Örneğin 27 Mart yerel seçimlerinde, kendi siyasal tercihini herkese dayatan ve bu tavrı doğru bulmayarak boykot kararını eleştiren herkesi "korucu"larla aynı saflarda bulunmakla suçlayan anlayışların "güç" olabildiği bir ortamda bulunuyoruz. Bu anlayışların seçim tavrındaki tutarsızlık ve olumsuzluklar bir yana; kendileri gibi düşünmeyen herkesi pervasızca böylesine aşağılık bir kurumla yan yana getirmeleri-getirebilmeleri düşündürücü ve üzücüdür. Sözkonusu siyasi çevreler adına, halkımız ve geleceğimiz adına kaygı vericidir. Demokrasinin Kürt siyasetindeki yeri açısından, ulusal birliğe verilen değer bakımından da oldukça olumsuz bir gelişmedir.

O halde ne yapmalıyız?.. Legal, yarı legal ve diğer bütün alanlarda demokratik işleyişi içimize sindirip ülke ve halk çıkarlarını baz alan ve pratik süreçte yaşam bulacak sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz.

Rojnamevan û dosta Kurd

Lissy Schmidt hat kuştin

Navenda Nûçeyan-Di 2'e Nîsanê de, roli nîvro, li Seydsadiq nahiya ser bi bajarê Silêmanyê, nûçegîha-na AFP (Ajansa Nuçeyan a Fransî)'ê Lissy Schmidt a 35 salî û parêzgarê wê yê Kurd, ji aliyê 3 kesên nenas ve hatin kuştin.

Li gor agahdariyan, dema ku Schmidt ji Silêmanyê diçe Pêncewîn li rê otomobîla wê xera dibe, li ser vê yekê, bi mebesta otomobîla xwe çêke vedigere Seydsadiq û li wir tê kuştin.

Lîssy Schmîdt derçuya Fakulta Zanyariyên Polîtîk û Rojnamegeriyê bû, di gelek organên medya Almanî û her wiha yên biyanî de kar kiribû û li gel du zaravayên zimanê Kurdî (Kurmanciya jor û ya jêr), Tirkî, Fransî û hwd. zanibû. Di van salên dawîn de, bi nûçe û raporên xwe yên li ser pirsa Kudî, bi taybetî jî yên li ser Kurdistana Bakur bû pispor, ji ber çalakiyên wê ji aliyê Fermandariya Tirkî ve, ji Tirkiyê hate derkirin. Li ser vê yekê Schmîdt çû Kurdîstana Başûr û li Hewlêrê bi cîh bû û ji sala 1991'ê vir ve li wir dijî.

Li ser vê bûyerê Partiya Sosyal Demokrat û Partiya Kesk ên alman nerazîbûna xwe diyar kirin û endama Komîta Karger a Partiya Kesk Angelîka Beer wiha got: "Schmîdt, xeleka peyvendiyê ya bi tenê bû di navbera Kurdên Kurdistana Tirkiyê, Iraqê û yên li Almanya."

Li gor agahdariya Buroyên PDK û YNK'ê li Ankara, hete nuha ji 3 êrîşkeran 2 kes hatine girtin û îtîraf dikin ku ajanên Iraqê ne û girêdayî rêxistina îstixbaratê ya beşê Kerkûkê kar kirine.

Li ser vê bûyerê Nûnerên Ankara yên Partiya Demokrat a Kurdistana Iraqê Sefîn Dizayî û û Yekîtî Niştimanî Kurdistan Serçil Qezas aghdariyeke hevbeş ya çapemeniyê belavkirin. Di agahdariyê de bi firehî li ser detayên bûyerê û li ser qisasan wê hatiye rawestîn û di dawiya agahdariyê de dezge û welatên eleqedar bangî mahkema vekirî dikin:

"Em Yekîtiya Netewan, rêxistinên mafên mirovî, nûnerên hukumeta Cumhuriyeta Almanya Federal, yên hukûmeta Danîmarkayê û çavdêrên ku bên tesbît kirin gazî prosesa mahkema vekirî ya vê bûyerên dikin".

Barzani 91. doğum yıldönümünde anıldı

Almanya (Medya Güneşi)- Molla Mustafa Barzani'nin 91. doğum yıldönümü 2 Nisan'da Almanya'nın Mackenheim kentinde KDP tarafından düzenlenen bir geceyle kutlandı.

2 bin civarında bir kitle tarafından izlenen geceye KDP adına katılan polit büro üyesi ve Mustafa Barzani'nin yakın arkadaşlarından Fadıl Mirani ile Almanya temsilcisi M. Emin Delewi birer konuşma yaptılar. Konuşmacılar Mustafa Barzani'nin yaşamı, mücadelesi ve onunla ilgili anılarını anlatılar.

Tahsin Taha, Şêrin, Nasır Rezazi, Fuad Ahmed, Bargıran, Ciwan Haco gibi sanatçıların şenlendirdiği geceye, Nortrhein Westfallien eyaleti Başbakanı Johannes Rau, YNK, PDK-I, Yekîtiya Jinên Kurdistan, YEKBÛN, PSK, PİK, KUK Almanya gütleri dayanışma mesajı gönderdiler.

Mustafa Barzani'nin 91. doğum yıldönümü dolayısıyla düzenlenen gecenin konukları arasında Kürt federe hükümeti Almanya temsilcisi Dılşad Barzani, Kürt federe parlamentosu üyesi Fevziye de vardı.

Çekiç Güç jetleri 2 helikopter düşürdü

Haber Merkezi- Amerikan jetleri Güney Kürdistan'da Birleşmiş Milletler görevlilerini taşıyan iki helikopteri düşürdü. Helikopterlerin düşmesi sonucu, Birleşmiş Milletler Güney Kürdistan Koordinasyon Komutanı Micheal Melhurn'un da aralarında bulunduğu 16 Amerikalı, 2 İngiliz, 1 Fransız, 3 Türk subayı ile 4 Peşmerge'den oluşan 26 kişi yaşamını yitirdi.

14 Nisan'da meydana gelen olayın, İncirlik'ten kalktığı bildirilen 2 Amerikan F-15 savaş uçağının, "uçuşa yasak bölge" ilan edilen sahada, Zaho'dan Süleymaniye'ye gitmek üzere yol alan Birleşmiş Milletler helikopterlerini Irak'a ait sanarak ateş etmesi sonucu gerçekleştiği sanılıyor. "Uçuşa yasak bölge" ilan edilen sahada, Çekiç Güç uçaklarının uyarı yapmadan ateş etme yetkisinin bulunduğu öğrenildi.

Olayın KDP sözcülüğü tarafından dünyaya duyurulmasının ardından, ABD başkanı Bill Cllinton, bir basın toplantısı yaparak, konunun bölgede inceleme yapan uzmanlar tarafından incelendiğini, olayın "dost ateşi" olarak adlandırılan aynı kuvvetlerin birbirini vurması biçiminde gerçekleşmiş olduğunu söyledi.

DÜNYA TURU

Mısır

İslami militanların ülkenin en önemli adamlarından biri olan gizli servis şefini bir suikast sonucu öldürmeleri Mısır'da İslami hareketin daha etkili olmaya başladığını gösteriyor. Mısır'ın güney kesiminde de son iki yıl içerisinde 4 general öldürülmüştü. Son üç ayda güneyde öldürülenlerin sayısı, 12'si sivil 13 İslamcı militan ile birlikte 61 kişiyi buldu

Israil-Filistin

İsrail ve Filistin heyetleri arasındaki barış görüşmeleri devam ediyor. Kahire'de yapılan görüşmelerde herhangi bir ilerleme sağlanamadığı öğrenildi. Son günlerde İsrail hükümetinin binlerce Filistinli işçinin çalışma hakkına konulan yasağı bir hafta daha uzatması ve Filistinlileri bir daha çalıştırmamakla tehdit etmesi görüşmelerin gergin geçmesinin temel nedeni olarak gösteriliyor.

Bilindiği gibi 13 Nisana kadar, görüşmelerin detaylarıyla sonuçlanması konusunda anlaşmaya varan tarafların bu tarihe kadar daha önce alınan kararlar doğrultusunda adım atmaları beklenmiyor. Özellikle İsrail, görüşmeleri yavaşlatmak eğilimi taşıyor. Daha önce otonomi bölgesinden çekileceğini açıklayan İsrailliler bunun ancak her konuda anlaşma kesinleştikten sonra olabileceğini belirtiyorlar.

İtalya

Seçimlerden başarıyla çıkan İtalya'daki sağ hareket, koalisyon için anlaşma sağladı. Kuzeydeki sağcı Liga hareketi ile federasyon konusunda da anlaşma sağlandı. Kış aylarına kadar federasyon konusunda gerekli anayasal değişiklikte anlaşan taraflar bunu kamuoyuna açıkladılar. Kuzey ligası federasyonun 6 ay içerisinde anayasal güvenceye kavuşmaması durumunda bağımsızlık ilan edeceğini duyurdu.

Endonezya

Endonezya Dışişleri Bakanı Ali Alataş, son günlerde batı basını ve kamuoyunda açılan Endonezya karşıtı kampanyayı etkilemek için basın mensuplarını çağırarak toplantı yaptı. Endonezya'da son yıllarda ölenlerin sayısının 200 bin olmadığını söyleyen Ali Alataş bu kampanyanın batılılarca müslümanlara ve ülkesinin iç işlerine müdahale etmek için açıldığını belirterek Doğu Timer halkına karşı soykırım iddialarının da gerçeği yansıtmadığını söyledi. Ancak Mart ayında İngiliz televizyonlarında yayınlanan belgesel film, Endonezya'daki siyasal iktidarın Doğu Timer halkına karşı soykırım girişim belgelerini yayınlayarak gerçekleri kamuoyuna sundu.

İrlanda

İrlanda Cumhuriyeti parlamentosunda yeralan iktidar ve muhalefet partileri arasında Kuzey İrlanda sorunu ile ilgili toplantılar sürüyor. Toplantılara Sinn Fein davetli değil. Sinn Fein'in katılmasını Cumhuriyet parlamentosu İRA'nın silah bırakması koşuluna bağlıyorlar. "İRA silah bıraktığını açıklamadan görüşmelere katılamaz" şeklinde karar aldılar.

Sri Lanka

Sri Lanka'da üç turistik otele ve hayvanat bahçesine konulan bombaların patlaması sonucu Tamil gerillalarının taktik değiştirdiklerini gösteriyor. Daha önce hükümet kuvvetlerine saldıran gerillaların turistik kaynaklara yönelmesi Sri Lanka hükümetini ekonomik olarak yıpratma isteğini ortaya koyuyor.

NATO müdahalesi göstermelik

Bosna'da trajedi sürüyor

● **Seyda Alpşen**

"Geçen hafta öğlen saatlerinde üst düzeyde Sırp görevlisi turp çiğnerken Batı, Goradze'ye saldırı için Sırplara yeşil ışık mı yaktı?", "Goradze'nin koşulları hava kuvvetlerini bir güç olarak kullanmaya uygun değil" (The Economist) demişti, ABD'li bir general. Bu general Bosna'daki NATO komutanlarındandı. ABD Savunma Bakanı "Gorazde ve Prijedor'un Sırplar tarafından geri alınmasını engellemek için ABD savaşa girmeyecek" demişti. Bunu söylerken Prijedor'un savaşın başından beri Sırpların elinde olduğunu farkında değil miydi? Bu açıklamaların tarihi 3 Nisan'dı. Yapılan açıklamaları Sırplar Goradze'nin alınması için "yeşil ışık" saydılar. Batılı yayın organları, BM'nin yeşil ışık yakıp yakmayacağından mı, yoksa bu açıklamaların Bosna-Hersek'te barışın inşa edileceği yanlış bilgilendirilmesinden mi kaynaklandığı, ya da farklı senaryolar mı gündemdeydi, tartışılıyor. Tam da bu açıklamalardan sonra Goradze'ye saldırı başladı. Saldırılara gerekçe olarak Sırplar, Boşnakların kuşatmayı kırmak istediklerini iddia ettiler. Boşnaklar ise Sırpların Goradze'yi ele geçirmek istediklerini bildirmişlerdi.

Goradze BM tarafından "güvenlikli bölge" ilan edilmişti. Şehirde, çevreden gelenlerle birlikte 65 bin kişi yaşıyordu. İlk başlarda batı, Sırpların sadece kuşatmayı sürdürmek istediklerini düşündü.

Bu durumda BM'nin hava saldırısı düzenlemesine gerek yoktu; ayrıca Sırplar ağır silahlarla saldırmıyorlardı.

Bu açıklamalar Boşnaklarda büyük bir hayal kırıklığı ve kızgınlığa yol açarken Sırplarda "yeşil ışığın" sürdüğü anlayışının yerleşmesine yol açtı.

Sırplar bu şehrin kenarına kadar yaklaşmışlar çevreyi kontrol altına almışlardı. Sokaklara düşen bombalardan yaralanan ve ölenlerin sayısı artmaya başlamıştı. Sırplar "ateşkes" önerdiler. Mevcut durumu gözden geçirmeyi, tepkiyi ölçmeyi hedeflediler. Kabul edilmeyeceğini de biliyorlardı. Boşnaklar tam da Sırpların düşündüğü gibi davrandılar. Ateşkesi reddettiler. Çünkü Sırplarla bu kadar burun buruna iken ateşkes ilan etmeleri bölgede uzun vadede meşrulaşmalarını sağlayabilirdi. Olası barış görüşmelerine bu "meşrulaşma" ile gidemezlerdi. Bu toprakları, bir daha asla Sırplar'dan kurtaramayabilirlerdi. Sırplar, Boşnakların sadece zayıf oldukları bölgelerde ateşkes istediklerini iddia ettiler.

Boşnakların umutlarını neye bağladıkları açıktı. Onlar batının daha güçlü desteği üzerine kumar oynadılar. Bu destekle kazanacaklarını düşündüler. Saldırı sırasında Goradze radyosu ev ev, sokak sokak çarpışmalar olduğunu, binlerce insanın ölümle karşı karşıya bırakıldığını duyurdu. İnsanlar şehri terketmeye başlamışlardı. Bu arada Türkiye'de de İslamcılarla faşistlerin gövde gösterisine yol açacak olan kimyasal silah kullanıldığı doğrultusunda haberler yayıldı.

BM ve NATO kimyasal silah kullanımının kesinlikle olmadığını duyurdular. Ancak şehirde mahsur kalan batılıların kızgın raporları da gelmeye başlayınca müdahaleye karar verdiler. İki hava saldırısı düzenlendi. Hava saldırılarının başarısının tartışılır olması bir yana Sırplar bu saldırıları hemen hemen hiç zarar görmeden atlattılar. Bu arada Boşnaklar da toparlanıp Sırp mevzilerine saldırıya geçtiler. BM, Boşnakları, Sırpları provoke etmekle suçladı.

Bu arada, Rusya da ABD ve NATO'yu uyardı. Savaşın bu şekilde bitirilemeyeceğini saldırı konusunda kendilerine bilgi verilmediğini söylediler. Sırplar NATO saldırılarına karşı direneceklerini, NATO uçaklarını vuracaklarını açıkladılar. Ardından bölgedeki BM görevlilerini, uluslararası yardım ekiplerini rehin almaya başladılar. Rehineleri olası hava saldırı noktalarına yerleştireceklerini ilan ettiler. Son durum NATO ve BM'de tartışılırken Sırplar, Goradze'ye yeni bir saldırı başlattılar.

TC Başbakanı Çiller, Amerikan NBC televizyonuna ABD başkanı Clinton'a Bosna politikalarını onayladığını anlatmaya çabalarken, Sırplar Goradze'nin önemli bir bölümünü ele geçirmiş, NATO ve BM yeni bir hava saldırısı olmayacağını açıklamışlardı. TC'nin uluslararası planda oynadığı atlardan biri daha yarışı kaybediyordu. Batının TC'ye bir mesajı olabilir mi zaman gösterecek.

Ancak şu açık ki, TC, Kafkaslar'dan sonra Balkanlar'da da oyunu kaybediyor. Çin seddinden Adriyatik'e at koşturma sevdaları, Konya ovasına mahkum olacağa benziyor.

Savaş daha ne kadar sürecek ? Batı gerçekten de Goradze için "yeşil ışık" yaktı mı? Barış umudu, Batı'nın satranç taşlarını yerleştirmesine mi bağlı? Tartışma sürecek. Ama savaşın halklar arası ilişkilerde yarattığı tahribatlar ve karşılıklı düşmanlık, insanlık tarihine kara lekeler olarak düşüyor.

Almanya'dan kısmi silah ambargosu

ALMANYA (Medya Güneşi)- Alman Dışişleri Bakanı **Klaus Kinkel,** 8 Nisan'da yaptığı açıklamada Alman hükümetinin, NATO anlaşmaları çerçevesinde Türkiye'ye verdiği silah ve askeri araçların Kürt halkına karşı kullanılmasını gerekçe göstererek, Türkiye'ye karşı ikinci kez silah ambargosu uygulama kararı aldığını açıkladı. Ambargo kapsamında Almanya'nın Türkiye ile yapmış olduğu ve bu yılın sonuna kadar geçerli olan anlaşma çerçevesinde sunduğu savaş uçakları ve yedek parçaları da bulunuyor. Almanya'nın Türkiye'ye yaptığı 80 milyon marklık askeri yardım ambargo kapsamına girmediği gibi, Türk polisinin eğitimi ve techizatı için yapılan yardımlar da ambargonun dışında tutulmaktadır.

Bilindiği gibi Almanya, 1992'de TC'nin Şırnak saldırısından sonra Alman silahlarının sivil Kürt halkına ve yerleşim birimlerine karşı kullanıldığını gerekçe göstererek Türkiye'ye yapılan silah satışını birkaç ay durdurmuş, eski Dışişleri Bakanı **H. D. Genscher**'in istifasından sonra yeniden silah sevkiyatına başlamıştı.

Alman Savunma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nın 8 Nisan 1994 tarihinde ortaklaşa aldıkları geçici silah ambargosu kararı, 13 Nisan'da hükümet adına yapılan ve ambargonun süreceği tahmin edilmektedir.

Alman muhalefet partileri **SDP, Yeşiller/Birlik 90 Partisi** ve **PDS** Türkiye'ye karşı kalıcı ve köklü silah ambargosundan yana. Alman hükümeti ise, öteden beri ellerinde "yeterli delil" bulunmadığı gerekçesiyle kalıcı bir ambargoya yanaşmıyor.

Kürdistan'dan dönen delegasyonların kamuoyu çalışmaları sürüyor

Kürdistan'da 21 Mart Newroz bayramını ve Türkiye'de yapılan 27 Mart yerel seçimlerini yerinde izleyen, Almanya'dan ve Avrupa'nın birçok ülkesinden çok sayıda politikacı, hukukçu, insan hakları savunucusu, demokratik kurum ve kuruluş temsilcisi, humanist çevrelerden temsilciler kamuoyu çalışmalarına hız verdiler.

12 Nisan 1994 tarihinde Bonn'da, Kürdistan'dan dönen delegasyon temsilcilerinin katıldığı ortak basın toplantısı büyük ilgi gördü. Basına ve kamuoyuna, Alman silahlarının Türk devleti tarafından Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaşta kullanıldığına dair resimler, dia filmleri ve video bantları gösterilerek bu iddialar bir daha kanıtlandı. Basın toplantısından sonra Alman hükümet çevreleri ile de görüşen temsilciler, raporlarını ve ellerindeki kanıtları Alman Savunma Bakanlığı'na ve Dışişleri Bakanlığı'na sundular. Hükümet çevreleri, "yeterli delil" bulunmadığı gerekçesiyle ambargonun geçici olmasında direnirken, Alman kamuoyu, bu raporların Türkiye'ye karşı uygulamaya konulan silah ambargosunun sürekliliği açısından etkili olacağı kanısında.

Öte yandan Kürdistan'dan dönen gözlemciler, Newroz '94 ve yerel seçimlerle ilgili izlenimlerini raporlar halinde Almanya'nın birçok şehrinde demokratik Kürt derneklerinin ve Kürdistan'la dayanışma gruplarının yaptıkları informasyon toplantılarında anlatmaya devam ediyorlar. Toplantılar Alman kamuoyu ve demokratik kuruluşlar tarafından ilgiyle izleniyor.

Savaş Üzerine Notlar:
SAVAŞ ve İNSANLIK
-III-

S. Bengîn

Savaş, siyasetin bir devamıdır. Siyaset, sorunları bir tür çözüme bağlamanın ve belli bazı amaçlara ulaşmanın bir aracıdır. Siyaset, birden fazla tarafı dolaylı ya da dolaysız ilgilendirebilir. Bazen, taraflardan birinin siyasi başarısı, diğerinin siyasi arenadan çekilmesine neden olabilir. Böyle bir durumda, yani tarafların siyasi planda anlaşamadıkları bir noktada savaş patlak verebilir.

Savaş, bir kaos ya da önüne geçen herkesi yakan bir tür yangın değildir. Savaş, daha fazla tahrip etmek ve daha fazla insan öldürmek de değildir. Savaş bir egemenlik sorunudur; karşı tarafı, dayatılan çözümü kabul etmeye razı etmenin bir yoludur. Savaş, askerlerin ya da asker olmayı seçenlerin işidir. Savaş alanında bulunan herkes, savaşa dolaysız bir biçimde taraf değildir. Savaşan bütün taraflar, savaşın günlük acı sonuçlarının, savaşa doğrudan taraf olmayanlara mümkün olduğu kadar daha az yansımasını sağlamak için azami derecede çaba göstermekle yükümlüdürler. Savaş, uluslararası hukuk açısından bu "meşru" karakterinin dışına taşırıldığı, sivillere yöneldiği zaman savaş ve insanlık suçu işlenmiş olunur.

Savaşın kuralları ve savaş suçu

Günümüz insanının düşünce tarzına ve olaylara yaklaşım biçimine göre savaş suçu sayılan eylemler, her yerde ve her türlü savaş biçiminde savaş suçudur. Günümüzde insanlık, bunun yeteri kadar tartışıldığı, bir sonuca bağlandığı konusunda iknadır.

İnsanlar savaş suçu derken, eyleme bakarlar ve evrensel ölçütlere göre değerlendirirler. Buna göre de yargılarlar. Kim işlerse o sorumlu tutulur. Tarihsel olarak haklı pozisyonda bulunan tarafın suç işlemesine, haklı pozisyonundan dolayı göz yumulmaz. Bu suç ve yargılama olayını, basit bir kasaba mahkemesi ve basit bir suç sanığının yargılama prosedürü gibi algılamamak gerekir. Olay çok daha karmaşık ve dolaylıdır. Yargılanması gerekenin, dünya, zafer ve amaç ile ilişkisi yavaş yavaş kesilir; yedi köyden kovulur. Herhangi bir yörenin sorunu, bugün çok daha evrenseldir; daha uzak alanları ilgilendirir.

Her iki taraf suç işlerse ne olur? Böyle bir durumda askeri güç belirleyici olur. Eğer bu taraflardan biri bir devlet ve diğeri herhangi bir güç ise, sonuçta taraflardan devlet olan kazanır. Değişik bir sonuç, günümüzde ender rastlanabilecek bir istisna olur. Bir devlet daha çok silah ve askere sahiptir, daha iyi örgütlüdür. Bunu dikkate almak, savaş kurallarına uymak, iktidarın yeni adayları açısından hayati bir önem taşır.

Savaşın her türlüsü, savaşan bütün taraflara bir sorumluluk yükler. Ulusal kurtuluş savaşı verenler, bu yüzden de savaşın acı sonuçlarından yalnızca tarihsel anlamda sorumlu değildirler. Savaştıkları için güncel yükümlülükler de taşırlar. Bu sorumluluklarını yerine getirdikleri sürece dünya nezdinde haklıdırlar.

Olaylar, günümüzün hızlı ve modern basın-yayın araçlarıyla dünyanın en ücra köşesine, bütün yönleriyle anında ulaştırılır. Bunu engellemek günümüzde imkansızdır. Engellemeye çalışmak ise, başlı başına ayrı bir suçtur. Bu böyledir. Her şeye rağmen olay gecikmesiz olarak herkes tarafından duyulur, görülür ve yargılanır.

Bunun önemi, bir devlete karşı savaşan güçler açısından daha büyüktür. Bu yüzden de günümüzün karmaşık koşullarında, bu tür girişimlerin ancak ve ancak bütün dünyada yalnızlaştırılarak engellenebilecek olması, konunun önemini arttırıyor.

Ulusal kurtuluş için savaş, işgalci durumunda olan taraf, sorunu barışçıl bir biçimde çözmeye yanaşmadığı için meşrudur. Savaşın bu nedenden dolayı bir zorunluluk olduğu kabul edilir. Bu zorunluluk savaşmaya bir haklılık verir. Bu haklılığa destek bulabilmenin yolu, her koşulda savaş kurallarına uymaktan geçer.

Bu konuda güven verebilmek şarttır. Bu güven, davada haklı olunduğunu ispatlamak yerine, haklı amaca yönelik olan genel politik özelliklerin eyleme yansıması, insan haklarına saygı gösterilmesi ile verilebilir. Günümüzde dış maddi ve manevi destek, diplomatik destek olmadan bir ulusal kurtuluş hareketinin başarıya ulaşma şansı yok denecek kadar azdır. Bu yüzden de davada haklı olmanın verdiği avantajları elden bırakmamak, başarılı olabilmenin koşuludur. Ulusal kurtuluş savaşı verenler, haklı bir davanın haklı savunucuları oldukları sürece kazanma şansına sahiptirler.

Ulusal kurtuluş için savaş, işgalci durumunda olan taraf sorunu barışçıl bir biçimde çözmeye yanaşmadığı için meşrudur. Savaşın bu nedenden dolayı bir zorunluluk olduğu kabul edilir. Bu zorunluluk savaşmaya bir haklılık verir. Bu haklılığa destek bulabilmenin yolu, her koşulda savaş kurallarına uymaktan geçer.

Nerede olursak olalım, -kim olursak olalım ve nasıl düşünürsek düşünelim,- sonuçta dünyanın yalnızca bir parçasıyız. Burada sözkonusu Kürtler ise, başkalarının olaya ilişkin yargısı, sanıldığından daha büyük bir önem taşır. Davada haklı olmak yetmez. Bu haklı amaca nasıl ulaşılmak istendiğine de bakılır. Dünya kamuoyu, yalnızca meşru metodlarla, barış ve insana yakışır demokratik bir düzen kurma isteğini dayatan savaşlara sempati duyabilir. Savaş bu çerçevede yürütüldüğü sürece destek bulur. Haklı olmak başka bir şeydir, sivil bir yerleşim birimine baskın düzenlemek, sivil insanları öldürmek başka bir şeydir. Bu ve buna benzer eylemler, eylemci tarafın haklılığına rağmen kabul edilemez. Bu taktik belki halk arasında korku yaratarak kısa vadeli başarılar elde etmeye yarayabilir, ancak hesaplar uzun vadeli yapılırsa, olayın sonucunun değişik olduğu ve dünya nezdinde de politik dezavantajlara yol açtığı görülür.

Ulus bizi destekleyenlerden oluşmaz

Savaşı böyle bir düzeye indiren ulusal kurtuluşçu bir hareketin, adı ve amaçları ne olursa olsun, halkla bağları yavaş yavaş kopmaya başlar ve bu tür eylemlerle kaçınılmaz olarak, giderek zor bir durumda kalır. Kendi halkından almak durumunda olduğu maddi ve manevi yardımları zorla alma seçeneği ile karşı karşıya kalır. Ve olayın bu yönde geliştiğini en geç kendileri farkederler, tamir edilmek istense de geç kalınmış olabilir.

Sonuçta yenilgiyi getirebilecek olan böyle bir hatanın bir sebebi, halk ve ulus kavramlarının yanlış yorumlanmasıdır. Genellikle "bizi destekleyen halktır, ulus bizden ve bizi destekleyenlerden oluşur" denir. Böyle bir anlayış, halkın destek vermeyen kısmını hain ilan eder ve giderek düşman cephesine iter. Ve böylece bir özgürlük hareketi bütün bir ulusun davası yerine, bir grup insanın davası olur. Oysa halk ve ulus kavramları, birer toplumsal ve tarihsel kavramdır ve bir bütünlük teşkil eder.

Böyle bir savaşın özünde baskıya, adaletsizliğe son verme; özgür ve demokratik bir yaşam kurma isteği yatar. Bu kavramların özünün, ilk günden itibaren eyleme yansıması gerekir. Böyle bir savaşın anlamı, hak, hukuk ve insan yaşamına olan saygıdan, her koşulda bir milim bile uzaklaşmaya izin vermez.

Bu, nihai kurtuluşun koşuludur. Kurtuluş, yalnızca iktidarı devralma sorunu değildir. Çağımızda kurtuluşun anlamı ve içeriği daha değişiktir. İnsanlar özgürlük kavramına daha çok yüklenmişlerdir. Bu bir lüks değildir; bu bir haktır.

Kürt ulusu için kurtuluş bir bütünlük teşkil eder. Kaybedilen bütün hakların geri alınması ve geliştirilmesi olanaklarının yaratılmasıdır. Kürtlerin iktidarı, dilin, kültürün, düşünebilmenin, söyleyebilmenin, örgütlenebilmenin, insan olarak kendi rolünü her alanda ve her düzeyde oynayabilmenin koşullarını getirebilmelidir. Kitleler bunu, iktidar kavgasının ilk gününden itibaren görebilmelidirler.

En ilkel nitelikteki savaş suçlarının, ortaçağ yöntemleri ile Kürt halkına karşı savaşan devletlerin bir icraatı olduğunun ispatlanabilmesini kolaylaştırmak ve dış dünyanın desteğinin Kürt halkına da nasip olmasını mümkün kılmak için, Kürdistan'ı bir harabeye çeviren bu haksız savaşın ömrünün kısaltılabilmesi, kadın ve kızlarımızın ırzına geçen, köy ve şehir meydanlarında kurşuna dizen katillerin durdurulabilmesini sağlamak için, köylülerimizin devlet safında yeralıp korucu olmamasını sağlayacak ortamı yaratabilmek için, milyonlarca Kürd'ün göçünün durdurulabilmesi için Kürt halkının yüzyıllardan beri özlemini çektiği özgürlüğün yakın gelecek yıllarda gerçekleşebilme şansını arttırmak ve bu konuda halkın umutlarını daha da yükseltebilmek için, Kürt tarafının savaş kurallarına uyması ve evrensel insan haklarına saygı göstermesi gereklidir.

Bir savaşta, toplumun istisnasız bütün kesimleri zarar görür. Toplumun en zayıf kesimleri en fazla zarar görürler. Ancak çocuklar, en fazla zarar gören insan kesimidir. Ölmek, aç kalmak, evsiz kalmak, anasız-babasız kalmak ve eğitimden yoksun kalmak gibi savaşın bütün dolaysız sonuçlarından çocuklar en önce etkilenirler.

Savaş ve Çocuklar

Savaş, yalnızca sıcak anında topluma zarar verebilen bir olgu değildir. Savaşın yarattığı maddi kayıpların ve psikolojik acının izleri, insanların yaşamını yıllarca etkiler. Bu yaraları birkaç yılda onarmak ve insanların yaşamından silmek mümkün değildir. Savaşın bu acı sonuçları, büyükler tarafından, bir sonraki nesil olacak olan savaş yıllarının çocuklarına bırakılır. Savaş yıllarının çocukları bir yaşam boyu acı çeker.

Bunlar yetmiyormuş gibi, bilgi ve insani duygular açısından tarihin en modern insan kuşağı olan günümüz insanı, birçok savaşta çocukları asker gibi cepheye sürüyor. Bu olay, en çok iç savaşlarda ve ulusal kurtuluş savaşlarında görülebilen bir insanlık kusuru ve suçudur. İnsanlık, henüz çocuk yaşta olan insanlardan savaşçı olarak yararlanmayı tarihin hiçbir döneminde meşru görmemiştir ve çağımızda bunun kabul görebilmesi hiç mümkün değildir. İnsanlar, kendi tarihsel tecrübelerine dayanarak, savaşan bütün tarafların çocukları bağışlamaları gerektiği inancını bir kez daha tartışmaya sunmaz.

Çocuk kavramı, biyolojik bir kavramdır. Bu kavram, yaşamın belli bir zaman kesitine uzanır. Bu kavram, doğal olarak yeterli olgunlukta ve isabetli bir biçimde düşünememe, sorunlar karşısında yetersiz ve güçsüz kalma anlamına da gelir. İnsanlar, işte bu yüzden de insanın bir çok şey için ancak 18 yaşından itibaren biyolojik ve düşünsel olarak elverişli olabildikleri kararına, büyük tecrübeler ve kapsamlı araştırmalar sonucunda varmışlardır. Bu küçük insanlar kaçınılmaz olarak belli bir yaşa kadar çocukturlar. Bu, eğer çocuklar kendi istek ve kararlarını büyüklerin istek ve kararlarına denk düşürecek bir biçimde açıklasalar dahi değişmez. İnsanlar zihinsel ve fizyolojik açıdan en erken 18 yaşından itibaren olgun insan olabilmeye elverişli olurlar. Ve ciddi sorumluluklar altına ancak o zaman alınılabilirler.

Çocuklar, büyüklerin savaşmak yolundaki kararlarını uygulamak ve henüz büyümeden insan öldürmek derecesinde 'suçlu' olmaya elverişli değildirler. Bu küçük insanlar, çocuk oldukları sürece sadece büyümek ve öğrenmek 'sorumluluğunu' taşırlar; ve sadece büyüdükten sonra toplumsal sorunlardan ve bu sorunların çözümünden sorumludurlar. Çocukları cepheye sürmek, bir ülkenin hem bugününü hem de yarınını tehlikeye atmak ve tahrip etmek demektir.

Çocuklar, bir ülkenin, genel olarak bütün insanlığın en değerli varlığı ve geleceğidir; insan neslinin devamının ve ilerleyebilmesinin garantisidir. İnsan olmanın verdiği sorumluluk, çocukların öldürülmesine, tutuklanmasına ve asker olarak yararlanılmasına yol vermez.

Bunun anlamı ve önemi, yurtseverler için çok daha kapsamlıdır. Çocuk kavramı, yurtseverlik ve insana olan sevgi kavramları ile doğrudan ilişkilidir. Çocukları korumak, doğal gelişmelerini tamamlamalarına izin vermek ve yardımcı olmak, yurtseverlerin büyük bir görevi ve sorumluluğudur. Yurtseverlik bir bütünlüktür. Yurtseverlik, ülkenin yarınlarını da sevmektir.

❑

Stalin'in özel dosyasından

TARİHİ BİR BELGE

N. F. BUGAY *

1940'lı yıllarda, Stalin'in, kendi mutlak hakimiyetini güçlendirmeye yönelik tedbirler başka olmak üzere geliştirdiği yaklaşımlar neticesinde, SSCB'de bir çok halk, özellikle de ulusal azınlıklar trajik olaylara maruz kalmıştır.

Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ndeki Misket Türkleri, Kürtler, Hemşinliler ve Lazların, yaşadıkları bölgelerden sürülmelerine; belki de, olası bir SSCB-TÜRKİYE savaşında sınır bölgelerdeki müslüman nüfusun Türk tarafını tutacağından korkulması neden olmuştur. 1944 Kasım ayında bu halklarla beraber, 24.304 Azeri, 676 Türk, 411 Acar, 224 Gürcü, 45 Tarkes, toplam 384 Abhaza, Avar, Bulgar, Rus ve Ermeni topluca Orta Asya'ya, Kazakistan'a sürülmüştür.

Kazakistan hükümeti, düştükleri mağduriyeti dile getirerek yeni sürgünlerin gönderilmesinden önce biraz beklетilmeleri hususunda merkeze çağrıda bulunmuştur. Ancak, SSCB İçişleri Komiseri **Lavrentin Beriya**'nın verdiği yanıta göre, sürgünlerin (sonbahardan ilkbahara kadar) durdurulması imkansızdır. Kış arifesinde, daha gidecekleri yerler hazır olmadığı halde sürgünlere devam edilmiştir. 1948 Temmuz ayına kadar, sürgün edilen her sekiz kişiden biri yolda ölmüştür. Aşağıda sunulan belge, 40'lı yıllarda halkların nasıl sürgün edildiğinin bir kanıtıdır. **(Bu belgeler üzerinde hiçbir düzeltme yapılmamıştır.)**

1944-1945'li yıllarda halkların sürgün edilmesi son bulmamıştır. SSCB İçişleri Bakanlığı Sürgün Dairesi belgelerinde kaydedildiği üzere, 1949 yılında 499 Kürt vatandaşı daha iskan edilmiştir. Bu konu uzun süre karanlıkta kalmıştır. 499 kişilik bu grup nereden çıkmış; neden 1944'de diğerleri ile beraber değil de, 1949'da iskan edilmiştir. Bu soruları yanıtlayacak belgeyi Stalin'in özel dosyasında bulduk. 1930-1950'li yıllarda, ülkede gelişen olaylara, mecburi iskanlara ışık tutacak en değerli ve önemli belgeler de bu dosyada idi. Şimdi sözünü ettiğimiz bu belgeyi size sunmak, sanırım, faydalı olacaktır.

"10 Şubat 1949
Yoldaş İ. V. STALİN,

SSCB İçişleri Bakanlığı, 1947 yılında topraklarımıza giren Kürt birliğinin hal ve davranışlarını içeren bu raporu tarafınıza sunar.

Mustafa Barzani kumandasındaki 499 kişiden oluşan Kürt birliği, 17-18 Mayıs 1947'de, kendisini takip eden İranlılar'ı geride bırakarak silah, cephane ve atlarıyla beraber Sovyet-İran sınırını geçti. SSCB topraklarında, birlik etkisizleştirildi, silahları alındı. M. Barzani'nin dediğine göre, birlik Irak'da kurulmuş, 15 yıldır göçebe yaşamakta ve İranlılar tarafından da yiyecek ve silah yardımı yapılmış. M. Barzani SSCB'de biraz mola vermeyi düşünmektedir.

*Azerbaycan Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri **Bagirov**, SSCB hükümetine bir teklif sunarak, Kürt birliğinin Hazar Denizi kıyısındaki kamplardan birine yerleştirilmesini, gıda yardımı yapılmasını, askeri eğitimleri için imkan sağlanması ve ihtiyaçlarının karşılanmasını önerdi. Hükümetin aldığı karar doğrultusunda, birlik içerisinde üç atış bölüğü, topçu bataryası, havantopu, istihkam, muhaberat ve tank bölükleri oluşturuldu. SSCB Silahlı Kuvvetler Bakanlığı'nca Sovyet ordusunda görev yapan 20 subay, Kürt birliğinin askeri eğitimi için gönderildi.*

Bir süre geçtikten sonra, M. Barzani'nin politik açıdan yetersizliği olduğu, Kürt aşiretlerini örgütleyerek bir emirlik kurmak ve başına geçmek istediği anlaşıldı. Barzani, Sovyetler Birliği'nde bulunuşunu, kendisini hiçbir şekilde bağlamayan geçici bir süreç olarak değerlendirmiştir.

*M. Barzani'nin bu tutumunu gören **Bagirov**, Kürt birliğinin Azerbaycan topraklarından İran sınırına daha uzak bir bölgeye gönderilmesini hükümete bildirdi.*

9 Ağustos 1948 tarih ve 2943-121 No'lu SSCB İçişleri Bakanlığı kararı ve SSCB Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile, Kürt birliği Bakü bölgesinden Özbekistan topraklarına, Taşkent İçişleri Bakanlığı'na ait eski bir demir yolları kampına gönderildi. Birlik, yeni yerine yerleşerek askeri eğitimlerine devam etti.

1948 yılı sonlarına doğru, kendisinin ısrarları neticesinde, Özbekistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri Yoldaş Yusupov tarafından kabul edilen M. Barzani, birliğinin durumundan memnun olmadığını dile getirdi; içinde bulundukları durumu ve kendi taleplerini açıklamak üzere Yoldaş İ. V. Stalin ile görüştürülmesini istedi.

M. Barzani, ayrıca Yusupov'dan beş askerinin Taşkent Parti Okulu'na alınmasını, diğer savaşçılarına da pilot, tankçı, istihkamcı yetiştirilmek üzere ders verilmesini rica etti.

M. Barzani, konuşmasının sonuna, eğer Moskova'ya gitmesine izin verilmez ise kendisini öldüreceğini de ekledi. M. Barzani kumandasındaki birlikte, son zamanlarda, durumlarından ve hareketlerinden kaynaklanan hoşnutsuzluk artış gösterdi. 1949 yılında M. Barzani'nin birliği için harcanan masrafların tutarı 6.662.467 rubledir.

M. Barzani birliğinin, bu koşullarda istenmeyen gösterilere neden olacağı göz önüne alınarak, SSCB İçişleri Bakanlığı'nca Kürt birliğinin dağıtılması ve küçük gruplar halinde Özbekistan'ın ücra köşelerine yerleştirilmeleri amaca uygun görülmektedir. Hem böylece, Kürtler arasındaki diyalog kopacak ve M. Barzani ve adamlarının yöreye daha önceden yerleştirilmiş olan Kürtlerle ilişki kurmaları ve onları etkilemeleri engellenecektir. Yerel makamlara Kürtlerin tarım ve sanayi kollarında çalıştırılması emri verilecektir. Konunun denetlenmesi Özbekistan İçişleri Bakanlığı'na aittir. Bu öneri Yoldaş Yusupov tarafından kabul edilmiştir.

SSCB İçişleri Bakanlığı'nın teklifini Yoldaş V.M. Molotov onaylamıştır.

Saygılar sunarım.

SSCB İçişleri Bakanı S. Kruglov"

Görüldüğü gibi, SSCB İçişleri Bakanlığı'nın mektubunda önerilen her şey yerine getirilmiştir. Stalin de bu önerileri onaylamıştır.

'50 li yılların ikinci yarısına doğru, M. Barzani önderliğindeki Kürt birliği diğer sürgün halklar gibi yaşamaya başlamıştır.

Göçmen Dairesi verilerine göre, 1953 genel sayım listesine, 1949'da Azerbaycan'dan Özbekistan'a iskan edilen 480 Kürt vatandaşı da kayıd edilmiştir. Anlaşılacağı üzere, SSCB'ye sığınan Kürtlerden geriye kalanların sayısı 1953'de 480' dir.

1956 Haziranında Komünist Parti Merkez Komitesi'nce, 1942-1951 yıllarında Kırım, Krasnodar bölgesi, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'dan, Restov bölgesi ve Karadeniz kıyısından sürgün edilen, vatandaşlığı olmayan yabancı uyruklu kişilerin ve Sovyet vatandaşlığına alınan yabancı uyruklu kişilerin göçmen statüsünün iptaline ilişkin bir kararname kabul edildi. Böylece Kürtler diğer halklarla eşit haklara sahip oldu ve bu hakları kullanmaya başladı. Okumak isteyenlere yüksek okullarda eğitim imkanı sağlandı. Kürtler, ulusal ekonomik sorunların çözümüne aktif olarak katılmaya başladı.

Doğu bloku ülkelerinde meydana gelen değişiklik ve Irak'taki devrimin başarılı olması Kürt sığınmacılara vatanlarına dönme imkanı sağladı. 1958 yazında M. Barzani, çalışarak ve zor geçen 10 yıldan fazla kaldığı SSCB'den Irak'a geri döndü.

1959 yılı Nisan başlarında 459 Kürt savaşçısı, Odessa'dan Basra'ya geldi. Gelenler beraberlerinde eş ve çocuklarını da getirmişti (349 kişi).

SSCB'de yaşanmış olan sürgün tarihinden, dolayısıyla Kürt halkının kaderinden bir sayfa da böyledir.

**** Yazar, Rusya Tarih Enstitüsü (RAN)'da tarih bilimleri profesörü olarak görev yapmaktadır. N. F. Bugay'ın bu makalesi, "Golos Kurda"nın 9-10. sayılarında yayımlanan Rusça aslından Pêlîn Zerdalî tarafından Türkçe'ye çevirilmiştir.***

ULUSLARIN ADI	SÜRGÜN EDİLEN NÜFUS	YENİ SAYIMA GÖRE NÜFUS	NOTLAR
Almanlar	1.024.722	1.069.041	210.600'ü geri dönmüş, 1948'e kadar
Karacay ve Balkarlar	608.749	450.034	144.704 kişi ölmüştür.
Kırım tatarları, Bulgarlar,	228.392	185.707	—
Yunanlılar, Türkler	91.919	73.727	44.125 kişi ölmüştür
Kalmıklar	94.955	80.346	16.017 kişi ölmüştür
Türkler, Kürtler, Hemşinliler	100.310	85.391	14.895 kişi ölmüştür
Ounovlar	148.079	112.882	384 kişi ölmüştür
Vlasovlar	49.331	44.814	—
Litvanyalılar	5.914	6705	—
Alman işbirlikçileri	962.256	119.122	—
Eski Kulaklar	41.722	32.438	1941-48 arasında 810.614 kişi dönmüştür.
Polonyalılar (Kazakistan'dan)	17.967	21.693	1947'deki sayımlara yazılmamış, 1948'de
Diğerleri	.....	.....	yeniden yazılmışlardır.
Toplam			—

SSCB İçişleri Bakanlığı Sürgün Dairesi Başkanı Albay V. V. Şiyan tarafından hazırlanan ve Stalin'e gönderilen rapora eklenen tablodur.

PIRÎSK

Mîrza Bextiyar

Mêjiyê eşîrtî û doza netewayetî

Beriya 7 salan rojekê nasekî min bi munasebetekê ji min re qala bûyerekî kir. Bûyer weha ye:

Piştî cunta eskerî ya 12'ê Îlonê gelek têkoşerên Kurd ji neçarî koçî Ewrûpa dikin. Gelekê wan xort in. Hin ji wan hezkirên futbolê ne. Bi fikra wan, him wê ji xwe re futbolê bilîzin û him jî wê welatê xwe bidin nasandin, bi navê **"Kurdistanspor"** ji xwe re taximekî dadimezrînin. "Kurdistanspor" di lîgeke seviya xwe de, bi taximên miletên din û yên Swêdiyan re dilîzin. Lîstikvanên "Kurdistanspor", her yek xwediyê fikrekê ye; hevaltî an jî dilxwaziya partiyekê dike. Hin ji wan hevalbendiya **KUK**'ê, hin ji wan ya **Rizgarî**, **Ala Rizgarî** û **Riya Azadî** û hwd. dikin. Ev nasê ku vê bûyerê ji min re digot hevalbendê Rizgarî bû; digot, herçiqas di destpêkê de em li hev germ bûn jî, dû re di musabaka (maç) da hevalên KUK'ê pas ne didan yê Riya Azadî, yê Ala Rizgarî nedidan me. Em gelek caran diketin rewşeke xirab, em bi hev diketin û taximê me jî, li hemberê taximê din têk diçû. Ji bo dilxwazekî KUK'ê gol navêje, yê ji siyaseta din pas nedida. Ji wan re ne girîng bû ku taximê Şîliyan "Kurdistansporê" bibe, ji wan re ya girîng ew bû ku, dilxwazekî KUK'ê an jî dilxwazekî Ala Rizgarî gol navêje. Nedihat bîra wan ku gol neavêtina wan kesan, egera têkçûyina wan e."

Di neqilkirina vê bûyerê de pir an hindik mubalexe hebe jî, tu car ji bîra min naçe. Ne mumkun e ku ji bîra mirov jî here. Ji ber ku gelek bûyerên bi vî rengî li der û dora me rû didin.

Wê rojê ez rastî hevalekî mamoste hatim. Ew heval beşdarî kongra **"Eğit-Sen"**ê (Sendîka Perwerdekaran)bûbû. Bi kul û derd bû, piştî me pirsa hev û din kir, tavilê, bi bahanekê dest bi gazinan kir. Digot, "Em ji 500 nûnerên kongreyê li dor 120 nûneran welatperwerên Kurd bûn. Di nav me de du grub hebûn; yek jê gruba **Perwerdekarên Welatparêz** û ya din jî gruba **Perwerdekarên Şoreşger û Netewî** bû."

Hevalê ku bi min re dipeyivî ji koma Perwerdekarên Şoreşger û Netewî bû. Digot, "Em bi hejmar ji gruba din kêmtir bûn. Me ji wan re got, 'Divê em wek perwerdekarên Kurd bi yek dengî û wek grubekê hereket bikin. Ji bo Komîta Rêvebir dema yek ji Kurdan ket Komîta Karger, bila ji gruba we be, heqê we ye, wek hejmar hûn ji me zêdetir in. Lê heger du kes ji Kurdan têkevê, bila yek ji me be jî, heger sê kes be, bila dudu ji we, yek ji me be. Lê ji bo Komîta Karger a ji 9 kesan, bi hindikayî divê sisê ji Kurdan bin."

Biraderên ji gruba Perwerdekarên Welatparêz bersîveke ne "erê", ne jî "na" dide vê pêşniyara Perwerdekarên Şoreşger û Netewî. Hevalê mamoste digot, "Bêyî ku haya grûba me û kesên din jê hebe, gruba Perwerdekarên Welatparêz, çûne li ser navê hemû nûnerên Kurdan bi grûbên Tirkan re bazarê kirine û ji bo Komîta Karger, ji Kurdan, li ser du kesan li hev kirine. Dema me û wan hevalan hev û din dîtin, wan hevalan dan diyarkirinê ku wê her du kesên ku ji Kurdan têkevin Komîta Karger wê ji wan bin. Ji bo ji Kurdan sê kes têkevin Komîta Karger jî, ew heval bê deng man."

Li gor qenaeta wî hevalî, dema ku ji Kurdan sê kes biketana Komîta Karger, gruba Perwerdekarên Welatparêz ji şerma bûna jî, wê kursiyek ji gruba Perwerdekarên Şoreşger û Netewî re bihêştana. Dîsa li gor qenaeta wî hevalî ji bo yek ji gruba Perwerdekarên Şoreşger û Netewî nekeve Komîta Karger, gruba Perwerdekarên Welatparêz doza ji Kurdan 3 kes têkevin Komîta Karger ji grubên Tirkan nekirine.

Dîsa li gor qenaeta wî hevalî gruba Perwerdekarên Welatparêz di şûna welatperwerekî Kurd ku ne di fikra wan de ye, Tirkekî Kemalîst tercîh kirine.

Di pirsa Kurdistana Başûr de jî, her ev nexweşî ye. Hin ji me, ji ber ku li dijî **Mesûd Barzanî** an **Celal Talabanî** ne, dijîtiya Kurdistana Başûr dikin. Mirov divê qê di şûna Kurdistaneke bi Mesûd Barzanî an bi Celal Talabanî, Kurdistaneke bi **Seddam,** hîn bi dilê wan e.

Ev mîsal didin diyarkirin ku hîn rihê netewayetî bi me re nekemiliye. Herçiqas em doza çareserkirina pirsa netewa Kurdî dikin jî, lê diyar e hîn ev doz di mêjiyê me de tam rûneniştiye. Dema berjewendiyên me yên grûbî tên holê, berjewendiyên me yên netewî li ber lingan diçin. Hîn em herêmî difikirin, dinya me hîn malbata me ye, eşîra me ye, gundê me ye, bajarê me ye, bi wî mêjiyî grûba me ye. Hîn fikra me ji tengiya herêmî, derneketiye firehiya welat. Em hîn di şûna bi welatên din re reqabetê bikin, em ji xwe re grûban raqîb hildibijêrin.

Ji xwe bela û êşên ku dertên pêşiya me, gelek caran ji ber lingê me dertên. Ya herî xerab ne dijwariya filitandina ji vê êşê ye; ne bi pirtûkan, ne bi îmkanên malî û ne jî bi fedekariya fizîkî em dikarin ji vê êşê bifilitin. Divê mêjiyê me biguhere. Ji bo vê jî ne diyar e ku hîn buhurandina çend demsalan ji me re pêwist e!

Sereskerê Cephê Xerpêt-Palî: Yado

Seyîtxan KURÎJ

Tarîxî Kurdistûnî ow modern daha zaf tarîxî şerrûnî bînatê gelî Kurdistûnî û dewletûnî kolonyalîstûn û. Rewna gelî Kurdistanî qoxe û xebat kenû kî kolonyalîstûn 'erd xwi ra berzû teber û welatî xwi di xwi îdare bikirû. Gelî Kurdistanî binî serokatiya Mîrî Botan Bedirxan Begî di, binî serokatiya Şêx Ubeydullay Nehrî dî, Yezdanşêrî di sare darit we, waşt ki Kurdistan bibû xwiser, la çi fayde ki duşmen hêna xwirt bi, inay ra Kirdûn nişka duşmenî Kurdistûn ra vecî.

Cuwa pê 1920 di Qoçgîrî di, 1925 di binî serokatiya Şêx Se'îdî di 1937 di binî serokatiya Seyîd Rizay di hûncî gelî Kurdistûnî sere darit we. Îta di waştişî mi nuştişî tarîxî Kurdistûnî niyo. Ez wazena behsî Yadînî Cepaxçuricî (Yadê Begon) bikira. Gelî (şarî) miyûn di Yadîn ra Yad Mehmud 'Ebas yenû vatiş. Yad Mehmud 'Ebas, serrê şerrê Şêx Se'îdî di serokleşkerî Cephê Xarpêt-Palî bi.

Yadîn bi xwi Çewlîgic û. Çewlîg ew wext merkezê mintiqay Cebaxçurî bi la zerrey derî di cayêku qicik bi. Bacê (be'dî) Hukmatî Cumhurîyetî nûmey îtay bedilna, kerdi Bingöl. Cumhurîyet ra ver îdarê Çewlîg key Mutelîyûn (Mutewellîyûn) desti di bi. Key Mutelîyûn, 'esil xwi Çewlîgicî bî û yew keyew Xûnedûn bi. Yadîn zî Çewlîgi di "zabit katibî" bi. Cinîyey Yadîn, dewey Çebaxçur Qeldar ra bî, nûmey ya Tellî bi. Tellî key Ezîmşêr ra bî û di biray yê bî: Mehmud û Şerîf.

Waxto ki Serekê Partiya Azadî Xalid Begê Cibrî û Yusuf Zîya Bedlîs di per hukmat ra yên girotiş, hukmat Şêx Se'îdî ri xeberî şawenû, vûnû "Yew îfadê tû estû, bîye îfade bidi". Şêx Se'îd unîyen wezîyet xirabin û, werzenû we û Kurdistûn ra gêrenû. Hê ver yenû Çewlîg, dewê Çûn û çend dewûnî Darahênî di dewicûn ûnû pye serî. Îta di halê Kirdûn û Kurdîstûnî serî qisê kenû, vûnû Kemalîstûn bêbextê kerda ma, qoi (qewlê) xwi ca nîardî, êr (ewro) vûnî Kird û Kurdîstûn çînî, herkes Tirk û. Hîn sarewedartiş ma serî biyû ferz, Yad zî miyûnî inî cemaatî di hedre benû Şêx Se'îdî di qisê kenû.

Çewlîgî di mensûbî partiye Azadî bi. Înîn ra Teyib, 'Elî, binale Erzurumî û Amed (Diyarbekir) di quelçiyê kerdiyêni. Erzurum ra xeber berdiyeni Amed, Amed ra berdiyeni Erzurum. Yadîn serkote Şêx Şerîf, Şêx 'Evdilay Melekûnî zî Şêx Se'îdî heti bi.

Bacê Şêx Se'îd şinû Pîrûn (Pîran). Qêdo ki yenû zûnayîş Pîrûn di provokasyonî hukmatî ser ra, şerrê Şêx Se'îd dest pê kerd. Sibata 1925 di Kirdûn Darahênî kerdi paytext. Per bîn ra Şêx Şerîf û Yado dewûnî Cebaxçur û Palî ra gêrenî, herçi camîyerd o, pyerin genî binî sîlehî.

Şêx Şerîf berpirsiyarî siyasî Cephê Xarpêt-Palî, Yad zî berpirsiyarî leşkerî (eskerî) Cephê Xarpêt-Palî bi. Şêx Şerîf miyûnî dewûn ra gêriyan û qisê kêrdiyen, dewicî de'wetî şerrî kerdiyeni. Yadî zî cephe di şerr kerdiyeni.

Şêx Şerîf û Yadîn pîya leşkerûnî xwi ya hetî Cephê Xarpêtî ya şinî. Hê ver erzenî qerequelî Guluşkur seri, inî qerequelî bînate ra darenî we. Xarpêt ra xêlek leşker yen yin ser. Yi û leşkerî Tirkûn nizdîyê Xarpêt di, dewê Qung di raştî yewbînî yenî. Îta qoxe xêlek dom kenû. Leşker û cepxanê Tirkûn êy Kirdûn ra zafêr û, laxuncî zî Kirdî zorî Tirkûn benî û şûnî Xarpêtî genî. Îta Şêx Şerîf dewê Huseyniki di şinu kêy Hesen Xeyrî Der-

Yadîn bi xwi çewlîgic bi. Yad zî berpirsiyarî leşkerî Cephê Xarpêt-Palî bî.

simicî, wi û Hesa Xeyrî pîya Seyîd Rizay ri yew telgraf şawenî, vûnî şima terarêk xwi viniyen, ma nizdî ra yenî ziyaretê şima. Înî waxt binî Xarpêt di, Huseyniki di depoy eskeriya teqenû, xêlek însûn mirenû û îta kirdî binê telefat beno.

Hukmat Meletî ra leşker şawenû Xarpêtî ser, kuwenî Kirdûn dima. Suki di Kirdûn tepişên û nûnî hukmatî lap a. Kirdî mecbur mûnenî xwi têpiya hêt Palî ya ûncenî. Deştê Palî di bînatê leşkerûnî Tirkûn û Kirdûn di qoxê girdî benî. Kirdî xwi deşt ra hêt koyûnî Cebaxçur a ûncenî. Nizdî Çewlîgî di Boxatê Mendoyî di Yado û pêşmergey xwi vernîya leşkêr Tirkûn genî. Îta yew ruec qoxe dom kenû. Yad yew firqay Kazim Paşa'y genû çember, yi him hima ki teslîm benî, la pê ra quwetî Necîp Axay Wexî resenû îmdadî Kazim Paşayî, yîn xelesnenû. Yadîn û xêlek pêşmergey xwi resnenî koyûnî Cebaxçurî.

Leşkerî Tirkûn kûm dew ra veriyen se merdimûn kişenî, bûnûn vêşnenî; xelûn, vaşûn, zadê dewicûn vêşnenî. Yew qefla leşkerûn şinî dewê Cebaxçur Kur serî. Dewicûn ra vûnî "Bêriyen dest, ma qarişî şima nibenî". Dewi di yew eskero teqawitbiyaye beno, ewi vûnû "Bêriyen dest, ez vûna wa qarişî şima mebî". Yew qisimî dewicûn bawerê xwi pê ûnû, yenû dest. Leşkerî Tirkûn inin genî, tê (tey) benî. Rîye ra inî 32 tenûn pê sungîyûn kişenî. Mezelî tûnînî belî, tûnî zî ço (çew) nîzûnû mezelî yin hûnî yo ça. Yadîn û umbaz xwi Mihê 'Evdê, Hesê Begûn, Husê Begûn, Mihê Qilc, di vistorê Yadînî: Mehmud û Şerîf Ezîmşêr û eyî bîn dewomî şerrî çekdarî kenî.

Yado quwetî xwi tenzîm kenû. Roc koyûn a xwi nimnenî, şew erzenî qerequelûn ser. Dewicî yin hukmatî ra pawenî, nûn û okê (awa) xwi yin di bar kenî. Umbazî Yadîn piyeri zî peyê vîcnayê bî. Hêt Cebaxçur û Palî di nûmey yin êri zî yenû vatiş. Vûnî tifingû ki yin eştiyen, mirçik ver ra nixêlisîyaynî. La tûn umbazûn yin waxti go Yad pa mebîyen heqaret kêrdiyeni dewicûn. Yadîn bieşnawitiyen neheqê qewil nikerdîyeni. Leşkerî Tirkûn nieftiyayin yin dima şuerî, dîrekt yini di qoxe bikirî, la heqaret kêrdîyeni dewicûn.

Ruecêk şinî yew dewê Depî (Karakoçanî) di propaganda kenî û dewicî ci ri wer (werd) ûnî, çend umbazî yini dûmarê dew genî, dew pawenî, êy bînî nişenî rue û nûnî xwi wenî. Îna heli di cendirmê erzenî dewi seri. Dewicî xeberî dûnî Yadînî, vûnî leşker ame. Yadîn vûnû "Taway nibenû, nûn xwi burîyeni". Nûn xwi wenî, bacê tifingûnî xwi genî û wirzenî, yi û leşkerî Tirkûn tifingûn nûnî yewbîn a. Şerr xêlek dom kenû, Yadîn imbazûnî xwi ra vûnû "Mi bipawiyeni, ez yew per ra cephe kena a". Umbaz yi yi pawenî, wi nûnû leşkerûn a, yew cephe qelişnenû û umbaz yi pyeri ewca ra yi dima şinî, bye telefat xelisiyenî. Leşkerî niftûnî yin dima şuerî, la heqaret dewicûn kenî. Dewicûn ûnî pye ser, kuwenî, kişenî, vûnî şima nûn dûnî eşqîyayûn, şima yin nimnenî.

Ruecêki zî şinî warê dewa Kur (na dew ra 32 tenî şehîd bîbî). Îta di dewicûn di sohbet kenî. Yi ware ra şinî, bacê leşkêr yenî ware. Leşkêr dewicûn ra vûnî "Eşqiyay ki amê îta hê y ça?" Dewicî vûnî "Îta ra şî, hûnî ini koyûn a". Leşkêr niftûnî yîn dima şuerî la heqaret dewicûn kenî, vûnî şima qê ca dûnî eşqîyayûn û camiyerdûnî warî genî tê benî.

Yad û umbazî xwi zimistûnî şûnî Binî Xeti (Sûrîye). Ew waxt Sûrîye binî bondiray Frensizûn di bî. Frensizî Yad û umbazûnî yê ra sîlahûnî yin wazenî. Yad vûnû "Sîlah ma namûsî ma yo, eger ma sîlahî xwi bidaynî ma niameynî îta. Ma sîlahî xwi niday Tirkûn, ma nidûnî şima zî". Înay ra Sûrîye di zaf nimûnenî, wisarî hêna gêrenî a, yênî Kurdistûn.

Yad û umbazî yi nizdî di serrî koyûn a gêrênî. Cinîyey yi Tellî xeber şawena, vûna "Ez zî wazena şima ya bigerî". Yado û birayûnî Tellî ra Şerîf û Mehmûd yew şew şinî dewê Tellî Qeldar, îta ra Tellî zî genî tê benî. Tellî xwi bestena tye ri, kincûn gena pirayî, 'egal bestena xwi sare ya, gijîkî xwi kena bînî 'egal, cizmûn kena pay, di rextûn çapraz bestena, tifing kena xwi qûeli ri, nişena astuwar û yini di şina Tellî zî yin a xêlek zemûn gêrena, leşkerûnî Tirkûn di şer kenî. Tellî zafê camiyerdûn ra daha hol tifing erzena.

Zemûnek cuwa pê bînatê Darahênî û Licê di, koyûn hêt Mistûn-Botiyûn a yew mifrezê leşkerûn kuwenû yin dima. Bînatê leşkerûn û yin di qoxe dest pê kenû. Înî qoxe xêlek dom kenû. Îta di Tellî bena birîndar, quwet ra kuwena, hin nişkena şiyerî. Yado umbazî xwi Mihê 'Evdê ra vûnû "Şuwe, eger darbê yay girûn a yanî xelisiyayişî yay mumkun niyo se, ti tifing pani bikişi, wa destî duşmenî mekurû." Mihê 'Evdê şinû Tellî ser, uniyen ki darbê yay girûn a, xelisiyayîşî yay mumkun niyo, mecbur mûnenû, tifing nûn pa kişenû û ca verdûnû yenû. Yad û umbaz yiyî bîn xwi hêdî hêdî têpîya hêt koyûnî Darahênî ya ûncenî . Îta di bînatê yin û leşkerûn di şerr dom kenû. Umbazî Yadî Mihê 'Evdê benû birîndar. Yad û umbaz yiyî bîn xwi gelisnenî şinî.

Mihê 'Evdê xwi uca nimnenû, yew leşker yenû yi vînenû la taway pê nikenû, yew querrî (qorrê) fîşekûn zî dûnû ci û veriyenû ra. Mihê 'Evdê şûn di tarî di ewca ra wurzenû û şûnû yew dew. Dewicî yi nimnenî, darbê yi dari kenî. Mihê demêk ewca mûnenû, bacê yenû kîye, 1960 a yê mirenû.

Umbazûn yin ra Hesê Begûn şinû teslîm hukmatî benû, hukmat tifing dûnû Hesê Begûn, yi kenû milîs. Hesê Begûn ew ruec ra têpiya kuwenû umbazûn gwi dima.

Yad û umbazê xwiyî bîn şinî benî vinî. Hetûn eri zî çow qet nizûn se ra şî, pê se bî. Veterîner Dr. M. Nûrî Dersîmî, kitabê xwi "Kurdistan Tarihinde Dersim" di nusenû ki Yado û umbaz xwi şî Sûrîye, la cuwa pê pê se biyû ma nizûnî.

❑

Medya ile dayanışma

Değerli Medya Güneşi çalışanları,

Yayın hayatına başladığınız günden bu yana, TC'nin üzerinizdeki baskı ve terörüne rağmen hiç bir taviz vermeyip Kürt halkının haklı davasındaki tutarlı politikanızdan dolayı sizleri kutlamayı bir borç biliyoruz.

Özellikle son yıllardaki düzenli yayınlarınız bizleri çok sevindirmektedir. Medya Güneşi'nin bundan sonraki sayılarında Kürtçeye daha çok yer ayırmanızı diliyoruz.

Türk devletinin Medya Güneşi gazetesi üzerindeki baskılarını, bürolarınıza yönelik saldırıları, gazetenizin eski yayın yönetmeni Osman Aytar'a, gazetenizin eski sorumlu yazı işleri müdürü Salih Bal'a ve gazetenizin eski sahibi Cemal Özçelik'e verilen hapis ve para cezalarını protesto eder, sizlerle dayanışma içinde olduğumuzu belirtiriz.

Suriye'den

Ronak, Narîn, Helepçe, Zozan, Dilbirîn, Sîpan, Dîlan, Dilyar, Candiyar, Nûhilat, Hilat, Newroz, Berxwedan ve Xelat müzik toplulukları,

Kürt yazarlar, tiyatrocular, ressamlar,

Kürtçe olarak yayınlanan Xunav, Pirs, Aso, Gulîstan Çiya ve Arapça olarak yayınlanan Hîwar dergisi çalışanları,

Kürt Dilini Öğretme Komiteleri,

Müzik Eğitimi Komiteleri.

Ülkem özgürleşmeden Avrupa'da olmam...

■ *Baştarafı s. 16'da*

Ciwan kendisini ***"Kürdistanî bir sanatçı"*** olarak niteliyor ve şöyle devam ediyor: ***"Ben herhangi bir partinin veya görüşün sanatçısı değilim. Ben bir Kürt sanatçısı olarak halka hizmet vermekteyim. Kürdistan'ın kurtuluşu için çalışma yürüten, mücadele veren bütün parti ve örgütlere, parça farkı gözetmeksizin, derin bir saygım var. Onların bu onurlu çalışmalarını destekliyorum. Ancak bir partinin sanatçısı değilim ve olmak da istemem. Benim için en büyük*** parti ***Kürdistan'dır.***

Ciwan, müzik okumak için terk ettiği yere bugün dönemiyor. Politik nedenlerden çıkmamış olsa dahi, artık politik nedenlerden dolayı yurt dışında bulunuyor. Suriye rejiminin hışmı üzerinde. 1979 yılından sonra ilk kez 1993 yılında Özgür Kürdistan'a, Güney'e gidiyor. Kendi deyimiyle ilk kez orada bir Kürt sanatçısı olduğunu hissediyor. ***"Halk beni bağrına bastı"*** diyor. ***"100 yıl dahi yurt dışında yaşasam, ülke sevgisinin, beni ona bağlayan bağların zayıflayacağına inanmıyorum"*** diyerek Cîgerxwîn'in bu konudaki bir şiirine atıfta bulunuyor: ***"Ger Kurdistan rizgar nebî/Tu tim bindest û kole bî".*** Bu şiirin bizim gibi olanların durumunu açıkça yansıttığını söyleyerek, ***"benim ülkem özgürleşmeden, bağımsızlaşmadan, benim Avrupa'da olmam özgürlük sayılmaz"*** diyor.

Herkesin büyük bir sevdası ve tutkusu vardır. **Ciwan,** Suriye Kürdistanı'ndan olan diğer sanatçı, yazar, müzisyen, ressam ve benzerleri gibi en büyük tutkusunun, büyük parçanın, yani K. Kürdistan'ın kurtuluşu sonrası Diyarbekir'de bir konser vermek olduğunu söylüyor.

Yaklaşık olarak altı-yedi saat süren sohbetimizin ortalarında, **Ciwan** türküler okuyor. En çok, küçükken annesinin okuduğu türküyü seviyor. Bir de, Bircên Diyarbekir. ***"Eğer bu türküyü annem kadar güzel okursam kasetime de okuyacağım, yoksa okumayacağım"*** diyor. Kürdistan konusu elbetteki sohbetimizin ana temasını oluşturuyor. Gecenin ilerleyen saatlerinde Ciwan ile bunun yanısıra birçok konuda, kadın haklarından tutun da çevrenin korunmasına kadar derin bir sohbet gerçekleşiyor. Nilüfer Akbal ile birlikte, sadece "bizim" için sunduğu küçük ama oldukça güzel bir konserle sohbetimizi ta-

Mûçink Amadekar: Bawer Andok

DAYÊ TU ÇEND CARAN ZEWICÎ YÎ?

Kurê jinikê her gav di kuçê de ji alî hevalên xwe ve dihat aciskirin. Lawik çi bikira, hevalên wî zewacên diya wî dikirin behane û jê re digotin " Kurê Bîstmêrê." Lawik êdî ji destê hevalên xwe îdare nedikir û ji xwe bi xwe re got, 'Welle ezê ji diya xwe bipirsim ka çend caran zewiciye.' Li ser vê yekê lawikê ji diya xwe pirsî:

Dayê tu bi qedrê Xwedê kî, tu çend caran zewicî yî?

Diya lawik weha bersîv da:

Ji Silîva heta Silîva
Xêr donzdeh malên kirîva
Xêr ji Emerê Gulîstanê û rehmetiyê bavê te
Xurik û murikên din jî nayên bîra diye te

Çavê diya te birije, te negot çavê diya te ya xwelîliser jî bi mêran ketiye!

TU ÇIQAS PERE BI MÊŞA MIN DIDÎ?

Îskoçî li dinê bi timahiya xwe tên naskirin. Rojekê yekî Îskoçî, Amerîqayî, Îngilîz, Japon û Yahûdî bi hev re diçin aşxanê ku nan bixwin. Aşxane ciyek qirêjî ye û tu paqijiya wê tune. Tev bi hev re ji bo vexwarinê şorbê dixwazin.

Garsonê aşxanê şorbê tevan tîne û datîne ber wan. Kî kevçî li şorba xwe dixe ku bixwe, dinihêre ku mêşek di nav şorbê de ye. Di serî de yê Amerîkayî çav bi mêşê dikeve, li xwediyê aşxanê û garson diqîre, şorbê wê de davêje û weha dibêje:

-Ev çi şorbe ye! Mêş ji navê derket! Zû vê şorbê ji ber çavê min bibin gemarîno!..

Yê Îngilîz bi awayekî nazik, bi pozê kevçî mêş ji nav şorba xwe derdixe û dengê xwe dernaxe; şorba xwe vedixwe.

Yê Îskoçî, mêşê di nav şorbê de digivêşe û ji firaqa xwe derdixe; dest bi xwarinê dike.

Yê Japonî qet mêşê ji nav şorbê dernaxe û weha dibêje:

-Li ba me mêş pirr bi qîmet in.

Yê Yahûdî jî pê re ji yê Japon re weha dibêje:

-Ezbenî, tê çiqas pere di mêşa min didî?

MADAMÊ PAKÊT VEKIR

Axir dawiya dawî Madamê pakêt vekir. Hemû kesî digot nikare veke; hinekan jî digotin ewê şerm bike. Lê Madamê guh neda kesî û pakêt vekir. Di pakêtê de çi heye?

Ma ji bo Xwedê ev jî pirs e!.. Ma Madama ku di her peyivîna xwe de bi navê Xwedê dest bi axaftina xwe dikir, dê çi bikira? Rojî, rojî, rojî...

Madamê rojiyê salewext diyarî kir.

De îcar bigirin birayên misilman û bawermend!

Me heval xwe y h ja
Musa Ak
salek ber wunda kir.
Em rih w y ore ger
di t ko na xwe de
bidin jiyandin!
Ciwan n
Soresger Netew

Em heval
Reşat Önen
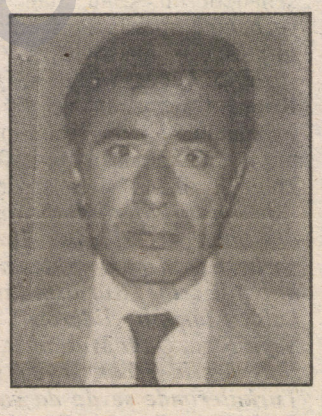
di sal-
vegera
koçkirina
wi ya
5'an de
bi
bîrtînin
Ji Dêrikê hevalên wî
yên Şoreşger û Netewî

MEDYA GÜNEŞİ

ÇARÇIRA Basın ve Yayıncılık Ltd. Şti. adına • Sahibi ve Yazışleri Müdürü: **Nusrettin Yüksekkaya** • Genel Yayın Yönetmeni: **Mahmut Metin** • Ortadoğu Temsilcisi: **Ahmet Cemal** • Güney Kürdistan Temsilcisi: **Azad Şatehî** AvrupaTemsilcisi: **Halim Can** • Muhabirler: **Bavê Azad (Krefeld) Mahmudê Malazgirtî** (Hamburg) • **Sinan Alabay** (Köln) • **Ali Karaaslan** (Giessen) • **Cumali Gökalp** (Hollanda) • **Bavê Zerdeşt** (Danimarka) • **Seyda Alpşen** (İngiltere) • **Halis Kınalı** (İsviçre) • **A. Kadir Bozyıl** (Norveç) • **Seyîd Şahîn** (Fransa) • **Şoreş Fırat** (Rusya) • **Baran Jiyan** (Yunanistan) • **Genco Hasanan** (Bulgaristan)

• **Yönetim Yeri**: İnebey Mah. Valide Camii Sok. No: 50, Kat:4 Aksaray–İstanbul / Tel: 530 68 31 Fax: 586 22 31 • **Diyarbakır Bürosu**: Şair Sırrı Hanım Sk. Maruf Apt. Kat:1 Ofis–Diyarbakır/Tel–fax:(412) 221 80 74 • **Antep Bürosu:** Karagöz Cad. Gören İşhanı Kat 4 No: 45 • **İzmir Bürosu**: 859. Sk. Saray İşhanı Kat:2 No:3/203 B. Blok Konak/Tel:(232)4454650 • **Adana Bürosu**: Ali Münif Cad. Büyük Adana İşhanı Kat:4/30 / Tel-Fax: (322)359 94 92 • **Mersin Bürosu**: İstiklal Cad. Camii Şerif Mah. 29. Sok. No: 5/6 /Tel:(324)2370477• **Avrupa İlişki Adresleri:** H. Can Box:15216, 161 15 Bromma–**Sweden**; M. Malazgirti, Amadande Str.58, 2000 HH 56 **Germany**

• **Abone Koşulları**: Yurtiçi/ 1 Yıllık:250 000 TL; 6 Aylık:120 000 TL; Yurtdışı/ 1 Yıllık: 75 DM, 50 $ • **Yurtdışı Fiyatı/** İsveç: 15 SKR, Danimarka: 15 DKR, Norveç: 15 NKR, Almanya: 5 DM, Fransa: 15 FF, İngiltere: 2 Pound, İsviçre: 4 SFr, Hollanda: 3 Florin • **Hesap No**: Nusrettin Yüksekkaya, Yapı Kredi Bankası, İstanbul Aksaray Şubesi, 0076859-8 Nolu Hesap • **Baskı**: Serler A.Ş.

Ciwan Haco ile bir ilkbahar sohbeti

Ülkem özgürleşmeden Avrupa'da olmam özgürlük sayılmaz

● **Cahit Merwan**

Ciwan Haco ile bu kaçıncı karşılaşmamız, bilemiyorum. Onunla her karşılaştığımda aklımdan geçen derli toplu bir röportaj yapma istememi bugüne kadar hayata geçirememiştim. Bazen zaman elvermedi, yer müsait olmadı; bazen de ortam. Bu kez ise röportaj yapmaya aranan koşullar yeterinden fazlaydı. Geniş bir zaman, rahat bir mekan, az bulunacak cinsten memleket usulü bir ortam. Elbetteki böylesine bir söyleşiyi -ki okuyucu daha sonra bunun bir sohbet olduğunu anlayacaktır- Kürdistan'da yapmanın, her ikimizin de vazgeçilmez tutkusu ve arzusu olduğunu belirtmem gerekiyor.

Sohbetimizi *21 Mart*'ın hemen sonrası, Ciwan Haco'nun deyişiyle *"Mukaddes Topraklar*"dan uzak, Köln'de Kürt resteurantı *"Heval"*de gerçekleştirdik.

Sohbetimiz klasik Kürt müziğinin ustalarından *Cizrawî Kardeşler'in* o *"çağlayan"* sesi fonunda, bir akşam yemeği esnasında gerçekleşti. Sohbet, salt **Ciwan** ile benim aramda değil, aynı zamanda yine onun gibi usta bir sanatçı olan *Nilüfer Akbal*, yazar ve gazeteci *Şengül Şenol*, Kürt politikacısı *Mehmet Tanrıverdi* arasında gerçekleşti. Konuşulan dil, zaman zaman Kurmanci ve Dimili, zaman zaman ise Almanca ve Türkçe oldu.

Ciwan Haco, zevkle sohbet edilen bir sanatçı; boyalı medyanın, allayıp pullayıp, piyasaya sürdüğü cinsten değil. Kibirsiz, alçak gönüllü bir insan.

1957 yılında, kendi deyimi ile *"sınırın öteki yüzü"*nde, yani Suriye Kürdistanı'nda dünyaya gelmiş. Ailesinin sınırın *"öteki"* tarafından geldiğini söylüyor. ***"Onlar her iki aile de, 1925 Şeyh Sait Ayaklanması sonrası Türk ordusunun baskı ve zulmünden kaçıp gelmişler. Annem ve babam burada tanışıp evlenmişler".***

Sınır... Tel örgü... Mayın... Kaçakçı... kelimeleri birer keskin bıçak gibi tüm söyleşinin ortasında oturuveriyor. Bu kelimeler soyut değil, Kürtler ve Ciwan Haco için; yürekleri, aileleri, sevgilileri ayırmış. Koca bir ülkeyi bölmüş. Bu parçalanmışlık, bana göre en çok Suriye Kürdistanı Kürtlerini etkilemişe benziyor. Bu, biraz da küçük parçanın verdiği bir özellik olsa gerek. onun için **Ciwan Haco** gibi binlerce Suriye Kürdistanlı, büyük parçaya ve Güney Kürdistan'a büyük umutlar bağlamış durumdalar. Oradaki her gelişmeyi, en küçük bir kıpırdanışı, merakla ve büyük bir ilgiyle izlemekteler.

"Ben bir Kürt sanatçısı olarak halka hizmet vermekteyim. Kürdistan'ın kurtuluşu için çalışma yürüten, mücadele veren bütün parti ve örgütlere, parça farkı gözetmeksizin, derin bir saygım var. Onların bu onurlu çalışmalarını destekliyorum. Ancak bir partinin sanatçısı değilim ve olmak da istemem. Benim için en büyük parti Kürdistan'dır."

Ciwan, haklı olarak bu sınırları tanımadığını söylüyor. ***"Ben kendimi herhangi bir parçanın Kürdü olarak kabul etmiyorum. Bu, zorbaların çizdiği bir sınırdır. Benim tanımam söz konusu değildir. Ben bir Kürdüm ve Kürdistanlıyım. Bizi bölen sınır ve mayınlara rağmen bu böyledir"*** diyerek kendisini *"Kürdistanlı"* olarak ifade ediyor. Sınırın kendi üzerindeki, dolayısıyla ailesi üzerindeki etkilerini, uzun uzun anlatan **Ciwan Haco**, bu bölünmüşlüğün sona ereceği günler konusunda oldukça *"iyimser"* olduğunu belirtiyor.

"Çocukluğum her Kürt çocuğu gibi geçti" diyor Ciwan. Açlık, sefalet, kimliksizlik, yabancı ve zorbanın dilini öğrenme mecburiyeti, diye sıralıyor. Ancak diyor ve ekliyor Haco: ***"Şimdi bir umut ışığı göründü. Bu, Güney Kürdistan'dır. Orada Kürt çocukları kendi dillerinde okumayı ve yazmayı, kendi ulusal benlikleriyle yaşamayı öğreniyorlar. Bu, binlerce Kürt gibi beni de oldukça heyecanlandırıyor. Bu çağda bir bütün olarak Kürt çocuklarının durumunu bir Avrupalı'ya anlattığım zaman 'olmaz böyle şey' diyor: Ben de gidin kendi gözlerinizle görün diyorum"***

Deyim yerinde ise sanatçı bir aileden gelme. ***"Babam, kendisi de saz çalardı. Akşamları aile sohbetlerinde toplu olarak söylerdik"*** diyor ve ekliyor: ***"Şeyh Sait isyanı ve onu takib eden yıllarda yaşadıkları zulmün ve kaçışın, söyledikleri türkülerde önemli bir yer tuttuğunu söyleyebilirim. Annem, sürekli olarak onun gibi sınırın öteki tarafından gelen büyük Kürt şairi Cigerxwin'den bir parça söylerdi. Bu parçayı kısa bir gelecekte kasetlerimden birisinde okumayı düşünüyorum".***

Ciwan'ın sanatçı yaşamı, hemen hemen onun çocukluk yıllarıyla yaşıt. İlk kasetini daha ondört yaşında iken küçük bir teybe, evin içinde okumuş. Adını da *"Emine Emine"* koymuş. Ne zamandan beri saz çaldığını ise hatırlamıyor. Sözün burasında dedesinin bir sözünü hatırlatıyor. Diyor ki, *"Dedem kendisi söylermiş. Eğer bir Kürt insanı saz çalmasını bilmiyorsa, türkü söylemesini bilmiyorsa onun Kürtlüğü tartışma götürür. Emine Emine adlı kasetimde aşk türküleri Cigerxwin'den devrimci ve yurtsever şiirlerin yanısıra, aslı Kürtçe olan ancak bazıları tarafından Türkçeye çevrilip okunan Kürtçe parçaların, Kürtçe orjinal tekstleriyle okunuşu vardı"* diyerek şunları ekliyor: *"O günkü koşullarda stüdyo filan yoktu. Küçük bir odada teybe okudum. O ilk deneyden bugüne kadar kaset yapmamdaki zorluklar bitmiş değil. O gün teknik zorluklar söz konusuydu, bugün ise daha çok maddi sıkıntılar söz konusu".*

Ciwan Haco, Kürdistan'ı 1979 yılında terk etmiş. Ülkeyi terkediş nedeninin *"doğrudan"* siyasi olmadığını söylüyor. Daha çok Kürt müziği için bir şeyler yapabilirim arzu ve düşüncesiyle *Avrupa*'ya gelmiş. Çevreden gelen istek ve bu konuda kendisinin öğrenime duyduğu arzu, bir anlamda ülkesini terk etmeye neden olmuş. Bu nedenle ilk geldiği yıllarda Almanya'nın Bochum Üniversitesi'nde üç yıl boyunca müzik okumuş. Ancak okulu bitirememiş. Bu arada Alman vatandaşı olmuş ve 1990'dan beri de *Norveç*'te yaşıyor.

Ciwan, en çok kendi deyimi ile Diyarbekir'in surlarını seviyor. Onlardan derin anlamlar çıkarıyor. O nedenle *Rojen Barnas*'ın yazdığı, Ciwan'ın deyişiyle Şeyh Sait ve arkadaşlarının şehadetlerini konu alan *"Bircên Diyarbekir"* türküsünün en çok sevdiği türkü olduğunu söylüyor. O, türkülerin sözlerini **Cigerxwîn'den, Qedrîcan'an, Rojen Barnas**'tan ve diğer Kürt şairlerinden seçiyor. Anonim olanları ise hiç dokunmadan okuyor. Okuduğu türkülerin özünü ise şöyle anlatıyor: ***"Benim türkülerimin özünü Kürdistan oluşturur. Onlarda Halepçe, Diyarbekir, Şırnak, Süleymaniye, Mahabat üzerine, Kürdistan'ın soylu başkaldırışlarının liderleri Şeyh Sait, Seyit Rıza, Qadı Muhamet, Molla Barzani üzerine; çok şeyler bulursunuz. Türkülerimde sevda da vardır, yaşam da vardır. Ben bir Kürdistanlı olarak kendimi halkımdan ve onların çektiği acılardan uzak tutamam. Kürdistan'da evler yıkılıyor, çocuklar kadınlar öldürülüyor, köyler boşaltılıyor, kısacası bütün bir vahşet yaşanıyor. Ben nasıl bunlara karşı vurdum duymaz olurum? Bana göre sanat kölecilere, zalimlere karşı güçlü bir silahtır. Bu güçlü silahı Kürdistan özgürleşinceye kadar kullanacağım. Bu nedenle bazı türkülerimde radikal görünebilirim".***

Ciwan, yaptığı müziğin *"özgün bir müzik"* olduğunu kabul etmiyor. Bu konuda *"benim yarattığım bir stil yok"* diyor. *"Yorumda bir farklılık var. Bunun dışında ben bütün ekollerden yararlandım. Onlardan bir şeyler aldım. Örneğin Pop, Rock, Caz ve diğerlerinden. Bu müzik ekollerinin benim stilim üzerinde etkileri vardır ve bundan da rahatsız değilim".* Bu etkinin nedenlerini, kendisinin Almanya'da müzik eğitimi görmüş olmasına bağlayan Haco, bir de Pop ve Rock müziklerinin, geleneksel olanın aksine *"protesto"* müzik oluşlarına bağlıyor. Pop ve Rock müzikleri üzerine kısa bir tarihçeden sonra, bu müzik türlerinin bu ekollerin ilk temsilcilerinin, başlarda egemenlerin şimşeklerini üzerlerine çektiklerini belirten Haco, bunları genel olarak müzikte bir *"devrim"* olarak niteliyor. Ancak diyor, ***"benim müziğimin temelini, üzerinde yükseldiği zemini, klasik Kürt müziği oluşturmaktadır. Kürt müziğini salt bir saz ve sözden ibaret görmek saflık olur. Kürtçe, zengin bir dildir ve bağlı bulunduğu dil grubu itibariyle de, dünya kültürüne mal olmuş her türlü sanat icra edilebilir. Buna rock, pop ve caz türü müzikler de dahildir".***

"Benim müziğimin temelini, üzerinde yükseldiği zemini, klasik Kürt müziği oluşturmaktadır. Kürt müziğini salt bir saz ve sözden ibaret görmek saflık olur. Kürtçe, zengin bir dildir ve bağlı bulunduğu dil grubu itibariyle de, dünya kültürüne mal olmuş her türlü sanat icra edilebilir. Buna rock, pop ve caz türü müziklerde dahildir".

Ciwan Haco, ilk kaseti *"Emine Emine"*nin dışında şu ana kadar tam yedi kaset yapmış: ***Pêşmerge, Bircên Diyarbekir, Gula Sor, Leyla Şehîd, Girtiyen Azadiyê, Serhildan*** ve ***Sî û Sê Gulle.*** Yeni bir kaset üzerinde de çalıştıklarını söylüyor.

Ciwan, yaptığı müzikle bu gün, en çok Avrupa'da yetişmekte olan üçüncü kuşak Kürt gençlerinin ilgisini çekmekte. Parçalarını ağırlıklı olarak bu güne kadar Kürtçenin *Kurmanci* lehçesiyle okumuş. Birkaç parça *Soranca* türküsünün olduğunu da söylüyor. Bu çalışmasında ise Kürtçenin *Dimili* lehçesinde okumayı tasarlıyor, birkaç parça üzerinde çalıştığını belirtiyor. Kürtçenin birden fazla lehçeye sahip olmasını, az bulunur cinsten *"bir güzellik olarak"* tanımlıyor.

Ciwan Haco, kendisini *"Kürdistani"* olarak nitelemesine rağmen, o, Kürt halkı gibi aynı kaderi paylaşan birçok halk için de türküler okumuş bir sanatçı. Mesela Filistinliler üzerine Arapça okuduğu bir türküsü de var, ***"Ben Filistin, Nikaragua, Kamboçya ve daha birçokları için okudum. Bugün Güney Afrika'da siyah halkın ırkçılığa karşı mücadelesini anlatan bir Kürtçe metin elime geçerse onu da okurum"*** diyor. Buna karşın Haco, Filistinli liderlere, özellikle de FKÖ'ye açık bir eleştiri getiriyor. Kürtlerin bu halk için gösterdikleri dayanışmanın, bu liderler tarafından karşılıksız bırakıldığını belirterek, FKÖ şeflerinin Kürt sorunu konusundaki olumsuz tutumunu eleştiriyor.

■ *Devamı s. 15'te*